Başka Bir Gezegende mi Yaşıyoruz? (Sy: 12-13)

Politika

SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

Bir Ekmek Bir Politika

22 Haziran 2017 | Yıl: 3 | Sayı: 43 | On Beş Günlük Gazete | Fiyatı: 1.5 TL | Yurtdışı: 1.5 EUR/1.5 USD

Mücadele Somut ve Gerçekçidir

Çok uzağa gitmeye, zorlanmaya gerek yok. Sadece bir kaç gün gazete ve TV haberlerini toplarsak Türkiye halklarının sayısal olarak çoğunluğunun talepleri ortaya çıkıyor.

İŞ: Yüzde yirmileri aşan işsizlik oranını düşürmek için haftalık çalışma saatini ücretleri düşürmeden 35 saate indirmeliyiz. KHK'lerle haksız yere açığa alınan ve atılanların işe geri alınmasını sağlamalıyız.

EKMEK: İşsizlik bir olgu olarak yaşamımızdan çıkmalı, asgari geçim endeksi gerçekten asgari olabilmeli ve çalışanlar emeklerinin karşılığını alarak çok daha iyi ve yaşamları için normal gelirle, en doğal insanlık hakkı olan çalışma hakkını kısıntısız elde etmelidirler. Devlet tüm yurttaşlarına iş ve aş garantisi sağlamalıdır.

BARIŞ: İçeride ve dışarıda savaş politikalarına son verip, içeride Kürt halkı ile, dışarıda komşu halklarımız ile barışmalıyız. Milyarlarca liralık savaş bütçesini sosyal alanda değerlendirmeliyiz.

ADALET: Yargı üzerindeki siyasi vesayet kalkmalı, güçler ayrılığı sağlanmalı ve bağımsız demokratik yargıyı uygulamaya sokmalıyız. Tüm demokrat, devrimci siyasi ve düşünce tutsakları derhal serbest bırakılmalıdır.

EŞİTLİK: Sınıf, din, dil, ulusal ayrılıkları ortadan kaldırıp, tüm yurttaşların eşit haklar temelinde yaşamalarını sağlamalıyız. Sınıfsal sorunların çözümü için üretim araçları üzerindeki özel mülkiyete son vermeliyiz. Sözde kadın-erkek eşitliği yerine kadının özgürleşmesi ve onun yasal güvenceleri temelinde eşitliği sağlamalıyız.

ÖZGÜRLÜK: Toplumların gerçek özgürlüğü, savaşsız, sömürüsüz ve sınıfsız bir ülke ve dünya ile mümkündür. Ancak bu kısmi birtakım özgürlüklerin ertelenmesini gerektirmez. Bugünden tüm özgürlük taleplerimizi yükseltip onlar uğruna mücadele ederek özgürlüklerimizi adım adım elde etmeliyiz. En kısa vadede Kürt halkının özgür yaşamını sağlamalı, halklar arası eşit yurttaşlık haklarını gerçekleştirmeliyiz.

Bu talepler uğruna mücadele etmeye değmez mi? Egemen sınıflar kuşkusuz ki bunu istemezler. Onun için her yönteme baş vurarak bu talepler uğruna mücadelemizi engellemeye çalışıyorlar. Herkesin çıkarına olan bu talepler uğruna mücadele günceldir ve mümkündür. Bir yerden veya birkaç yerden başlayalım. Veya herkes bulunduğu yerden başlasın. Sonu iyi olacak. Bu kesin.

Politika

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 11 Haziran 2017 Tarihli Açıklaması:

TKP Adı Etrafında Yürütülen Tartışmalar ve Türkiye Devriminin Yolu Üzerine

Türkiye kamuoyu bir kaç gündür sözde "TKP" kavgasına şahit oluyor. Söz konusu olan 2014 yılında devletten icazetli resmi SİP-"TKP" 'nin içinde yaşanan ayrışmadan sonra oluşan iki ayrı partinin çatışmasıdır. KP ve HTKP (Mart 2017'den itibaren sadece açık adını kullanmaya başlamıştır) arasında gelişen, özünde KP güruhunun Eylül 2016'dan itibaren başlattığı entrikalar, kumpaslar ve kalpazanlıkların sonucunda gelinen aşama çatışma noktasıdır. Öncelikle KP güruhunun başından itibaren sürdürdüğü tutumu mahkum ettiğimizi ve işbirlikçi provokatörce bir eylem olduğun konusundaki görüşümüzü belirtmek istiyoruz.

Ülke Gündemi

Türkiye çok derin bir ekonomik ve politik kriz koşullarında bulunuyor. Devlet ülke içinde kendi yurttaşlarına, dışarıda ise kardeş komşu halklarla savaşa girmiş durumdadır. Ülkede birkaç aşamalı darbe süreçleri yaşanmıştır ve "Olağanüstü Hal" ilan edilmiştir. 2013 Gezi Direnişi ile başlayan, 7 Haziran 2015 seçimlerinin öncesinde yükseltilerek keskinleştirilen bu çatışma politikası devlet açısından çıkmaz bir sokaktır. Türkiye halkları farklı biçimlerde tepkilerini dile getirerek devletin bu politikasına karşı direniş ocakları yakarken, devlet bu direniş nüvelerini baskı, terör ve kanla bastırma yoluna gitmektedir. Sınıf mücadelesinin ana ve belirleyici gücü olan işçi sınıfı henüz politik bilinç ve örgütlülük olarak koşulların gerektirdiği düzeye yükselememiştir. Devrimci güçler parçalıdır. İdeolojik farklılıklar ve milliyetçi etki sınıf mücadelesini olumsuz yönde etkileyecek şekilde varlığını sürdürmektedir. Buna rağmen, Gezi Direnişi ile başlayan, Kobane Direnişi ile yükselen, birleşik devrimci mücadelenin gelişmesi sonucu 7 Haziran 2015 genel seçimlerinde AKP-Saray Rejiminin yenilgisine yol açan ve bütün planlarını alt üst eden süreçler yaşanmıştır. Kürt Özgürlük Hareketi'nin kararlı mücadelesi, Türkiye İşçi Sınıfı Hareketi'nin metal, gıda, tekstil, otomotiv iş kollarında yaktığı ekonomik-demokratik mücadele ateşleri, özellikle kırsal alanlarda oluşan demokratik-ekolojik direnişler, devrimci güçler arasında tüm zorluklara karşın örülmeye başlanan birleşik mücadele anlayışı, halkların AKP-Saray Rejimi'ne genel seçimlerde kırmızı kart göstermesi ve gerek metropollerde, gerekse de kırsalda yerel halk hareketlerinin oluşmaya başlaması AKP-Saray Rejimi ve burjuva devleti için bir tehlike olmaya başlamıştır. Devrimci güçlerin örgütlenmesi, güçlenmesi ve arlarındaki farklılıkları gidermeleri de yükselen devrimci mücadele ve halkların direnişi içinde pratikte gelişmeye başlamıştır.

Sadece bu hafta sonu başta İstanbul, Ankara, İzmir ve Diyarbakır olmak üzere tüm ülkede OHAL koşullarına rağmen halk direnişinin nüveleri olan devrimci nitelikte etkinlikleri sıralamaya kalkışsak sayfalar yetmez. İstanbul'da; HDK Çalıştayı, Kuzey Ormanları Savunması Konferansı, Cumartesi Anneleri Etkinliği, HDP İstanbul İl Konferansı, Birleşik Metal-İş, Sosyal-İş ve KETEV'in ortak düzenlediği 15-16 Haziran Sempozyumu, Devrimci Kültür ve Dostluk Derneği'nin Haziran Şehitlerini Anma etkinliği, Ankara'da başta Yüksel Direnişi olmak üzere ondan fazla etkinlik, İzmir'de; İHD'nin geleneksel haftalık etkinlikleri, Ankara Yüksel Direnişi ile dayanışma eylemleri, HAYIR tutsakları ile dayanışma toplantısı, Diyarbakır'da; Sur ile Dayanışma etkinlikleri, DBP ve HDP konferansları, ve tüm bunların yanısıra Türkiye'nin her il ve ilçesinde oluşan HAYIR Meclisleri'nin bu hafta sonu da süren toplantılarıyla kimi yerlerde Halk, kimi yerlerde Demokrasi Meclisleri niteliğine dönüşmeleri. Ve daha sayamadığımız yüzlerce, binlerce irili ufaklı devrimci, demokratik etkinlik gerçekleştiriliyor.

SİP'liler Ne Yapmaya Çalışıyor?

Bu denli yoğun etkinliklerin OHAL koşullarında, her tür tehlikeyi göze alarak ülkenin her köşesinde düzenlendiği bir süreçte SİP'li KP güruhu provokatörce sinsi bir planı yaşama geçiriyor. İşe HDP, CHP, HAZİRAN, HALKEVLERİ'nin düzenlediği ve İzmir'in Barış ve Demokrasi güçlerinin yoğun katılımı ile gerçekleşen tutuklu yurtsever devrimci gençler ile dayanışmayı içeren bir açık hava toplantısını provoke etmekle başlıyor. Birleşik örgütlü mücadeleyi yaşama geçirme konusunda adım atan kuruluşlar ve ilerici, yurtsever, devrimci, demokrat yurttaşların HAYIR kampanyasında tabanda bir araya gelerek oluşturulan geniş çevreyi tedirgin eden, dağıtan bir ortam yaratıyor. Böyle bir provokasyona hiç bir anlam veremeyecek olan HAYIR'cı yurttaşların bu zor koşullarda mücadele azmini köreltmeyi hedef alıyor. AKP-Saray karşıtı devrimci-demokrat örgütsüz yurttaşları Halk ve Demokrasi Meclislerinde kalıcı örgütlenmelere yönelmeleri sürecinde "devrimciler, solcular birbirini yiyor, bunlardan bir şey çıkmaz" düşüncesini yaygınlaştırmaya yol açıyor.

SİP'li KP güruhunun bu yöntemi devrimci muhalefeti AKP-Saray Rejimi karşısında, bölmek, parçalamak ve etkisizleştirmekten başka hiç bir işleve sahip değildir. Meclis'lerde yerellerde çalışmalara yönelen devrimci-demokrat yurttaşları tedirgin ederek mesafeli yaklaşımlara yöneltmektir. Sınıf hareketine, demokratik halklar hareketine yönelik bir ihanettir.

Bu davranış karşısında "tarafsız" davranmak, "iki taraf da aynı derecede sorumluluk taşıyor" demek ajan provokatörlerin amaçlarına ulaşmalarına hizmet etmektedir. KP güruhu devrimci sınıf ve demokratik halklar hareketi içinde sınıf düşmanına hizmet eden bir rol üstlenmiştir ve aynen "Aydınlık" güruhu gibi teşhir edilip soyutlanmalıdır.

İzmir'deki genel provokasyondan sonra, Ankara ve İstanbul'da saldırıları başlatanlar KP'lilerdir. Bu gerçek, kayıtları ile sabittir. Basına fazla yansımamasına karşın üstlendikleri uğursuz rol salt genel saldırı ve provokasyonlarla sınırlı değildir. İstanbul'da Halkın TKP'sine yönelik giriştikleri provokatif saldırılarla aynı zamanda planlı pusu kurularak Halkın TKP'si Genel Başkanı Erkan Baş'a karşı bir kalleşçe saldırı planlamışlar, planlarını gerçekleştiremeyince eşi ve bir diğer yönetici kadın yoldaşa yönelmişler, kurdukları pusudan salyaları akan kuduz itler gibi on erkeklik bir çete olarak iki kadın yoldaşa saldırı düzenlemişlerdir. İki kadın yoldaş ani saldırı karşısında on erkek karşısında yiğitçe direnmişler ve güçleri oranında karşılık vererek saldırganlara zarar vermişlerdir. Mafya gibi insanlıktan nasibini almamış kriminal çetelerin raconunda dahi olmayan bu tarz KP güruhunun gerçek yüzünü bir kez daha ortaya çıkarmıştır.

Çok Yönlü Planın Bir Parçası

Son günlerde gelişen provokatif ortam tek başına ele alındığında eksik değerlendirilmiş olur. Devletin amacı "sol" içindeki uzantılarını kullanarak Türkiye Komünist Partisi'nin, partimizin mücadelesini, örgütlülüğünü engellemektir. İşçi sınıfı içinde yitirilen mevziilerin geri kazanılması ve daha ileriye taşınması alanında yürütülen çalışmalar, Kürt ulusal sorununun çözümü konusunda TKP'nin ortaya koyduğu programatik, politik ve pratik yaklaşımlar, birleşik mücadelenin örülmesi konusunda izlediğimiz çizgi egemen sınıfları ve onların devletini ürkütmektedir. Çünkü onlar ancak TKP bu alanlarda başarılı olamazsa statükolarını sürdürebileceklerinin farkındadırlar.

Diğer bir konu da ideolojik netliktir. TKP yaşadığı tasfiye denemelerinden sonra ideolojik olarak güçlenerek ve netleşerek çıkmıştır. Gerek genel Marksçı-Leninci ilkesel yaklaşımlar, gerekse de ülkenin özgün sorunlarına yaklaşımında izlenen Leninci çizgi işbirlikçi oligarşi açısından tehlike arz etmektedir. İşbirlikçi oligarşi, "cumhuriyetin savunulması" adına ülkedeki statüko ile sorunu olmayan, devlet ve iktidarı hedeflemeyen bir "komünist" çizgi tercihindedir. Bu olgu, 1921'de TKP önderleri Mustafa Suphi ve yoldaşları katledilirken de, aynı yıl TKP yasaklanırken de öyleydi.

Bu nedenle 2001 yılında SİP'in "TKP" adını alması ile 24 Aralık 2016'da KP güruhunun TKP ismini bir kez daha kalpazanlık yoluyla gaspetmesi aynı devlet politikasının devamıdır. TKP, ülkemizde Anayasa ve Türk Ceza Kanunları ile hali hazırda yasaklıdır, ancak Türkiye işçi sınıfı ve Kürt halkının nezdinde meşrudur. Onun dışında devlet icazetli bir resmi meşruiyete ihtiyacı yoktur. Ancak TKP adının yasal alanda işçi sınıfını ve emekçi halkları yanıltma suretiyle "resmi" anlamda devlet icazeti ile kullanılmasına göz yummayacaktır. Bu sorunu da örgütlenmesi, yığınsallaşması, mücadelesi ve sınıf politikaları ile çözecektir. KP güruhu TKP adının sorumluluğunu taşıyabilecek durumda değildir.

"Sosyalist İktidar" ve "Gelenek" Geleneği TKP Değildir

Türkiye Komünist Partisi Kominternci geleneğin ülkemizdeki temsilcisidir. Partimizde kurulalıberi iki çizgi var olmuştur. Bunların bir tanesi Mustafa Suphilerin Kominternci, Leninci, Bolşevik çizgisidir, diğeri ise TKP'nin kuruluş kongresine dahi katılmayan Şefik Hüsnü'nün Kemalist, Cumhuriyetçi, Reformist çizgisidir.

"Sosyalist İktidar" ve ardından "Gelenek" geleneği, Türkiye İşçi Partisi TİP'in 70'li yılların sonlarında yasaklı TKP ile

diyaloğunu ve yasal olmayan alanda tekleşmenin tartışılmaya başlandığı dönemde, TİP içinde bu karara itiraz eden Yalçın Küçük ve çevresinin oluşturduğu çizgidir. Bu çizgi o dönemde de anti-TKP, anti-Sovyet bir nitelik taşımaktaydı. O dönemde TİP ve TKP'nin diyalogları 80'lerin ortasından sonra gelişen ve TBKP likidasyonu ile sonuçlanan süreçten tamamen farklı olarak TKP'de tekleşmeyi ön görüyor ve yasal alanda TİP'in işçi sınıfının yasal kitlesel partisi olarak mücadelesini sürdürmesini ön görüyordu.

2014 yılında SİP-"TKP" 'sinin yaşadığı ayrışmadan sonra dönemin kimi ayrışan kadrolarının TKP'nin Kominternci, Leninci, Bolşevik geleneğine, Mustafa Suphi ve Bilen yoldaş çizgisine yaklaşma eğilimleri bir dizi ortaklaşmayı, olumlu bir görüş alışverişini ve farklı görüşlerin aktivistler arasında tartışılması sürecini belirlemiştir. "Komünistler Buluşuyor" sloganı altında Türkiye'nin 10 ilinde düzenlenen toplantılar ilişkileri ilerletici bir rol oynamıştır. Eylül 2014'de başlayan ve Eylül 2016'da basına da yansıtılarak sürdürülen görüş alışverişi ve politik tartışmaların Eylül 2016'da basında yer almasıyla birlikte devletin kimi aparatlarını rahatsız edici bir etki yaratmıştır. Bunun üzerine devlet düğmeye basmış, KP çetesi "TKP" kayyumunu kendi amaçları doğrultusunda yönlendirerek Eylül ayında başlattığı süreci 24 Aralık 2016'da Ankara'da kendi aralarındaki "ilkeleri" dahi bir kenara bırakarak kalpazanca düzenlediği bir resmi "kongre" ile sonuçlandırmış ve TKP adını bir kez daha gaspetmiştir. Neki, bu sadece konunun teknik yanıdır. Asıl dikkatimizi çeken sürece müdahale edilmesi olgusudur. Parti Politik Büromuzun Nisan 2017'de yaptığı değerlendirme, söz konusu müdahalenin masum birtakım unsurların müdahalesi değil, devletin ilgili aparatları tarafından yönlendirilen bir müdahale olduğudur. Bu müdahale ile KP güruhunun kalpazanlıklarının aynı kanaldan yönlendirilen bir devamı niteliğindedir. 27 Mayıs 1960 darbesini savunmak için Kemalist kadroların, aralarında TKP itirafçısı Şevket Süreyya Aydemir'in de olduğu bir ekip tarafından yayınlanan YÖN dergisi adıyla yeni bir dergi çıkarılması, "cumhuriyetin kazanımlarının geriye düşülmemesi" kavramının tekrarlanmaya başlanması, 6 Mayıs 2017'de darağacında "Yaşasın Marksizm-Leninizmin yüce ideolojisi", "Yaşasın Türk ve Kürt halklarının bağımsızlık mücadelesi" sözlerini söyleyerek idam edilen Deniz Gezmiş'in mezarı başında FKF tarafından, Atatürk'ün "özgürlük ve bağımsızlık benim karakterim" pankartı ile anma düzenlenmesi, ve henüz tartışmalar yürüyorken, bazı belgelerin birlikte hazırlanacağı kararı alınmışken apar topar "MK Tezleri" yayınlanması, aynı döneme denk düşüyorsa bu gelişmeleri soğukkanlılıkla ama ciddiye alarak değerlendirmek gerekiyor.

Türkiye Komünist Partisi'ne göre "Sosyalist İktidar" ve "Gelenek" geleneğinden tam bir ideolojik kopuş sağlanmadığı sürece bazı yoldaşlarımız isteseler dahi TKP'nin Kominternci, Leninci, Bolşevik, Mustafa Suphi çizgisiyle buluşmayı gerçekleştiremezler. Bu durumda yasal alanda TKP adını devletin resmi icazetinden koparıp alarak kullanma amacı gerçekleştirilmeden bu ismin provokasyonlara sebep olacak şekilde kullanılması doğru değildir. TKP illegal koşullarda kendi organlarını belirleyen, örgütlenen ve mücadele eden bir yapıdır, meşruiyet sorunu yoktur. Örgüt gizli olabilir ama politika gizli yapılamaz, açık yapılır. TKP'de Genel Başkanlık makamı yoktur. Yasaklı olmasına rağmen ideolojik, politik ve örgütsel konular netleştirldiğinde TKP MK kararıyla yasal alanda parti sözcülüğünü üstlenecek bir yoldaş görevlendirilebilir ve bu görevlendirme ortak ve tekleşmiş organda gerçekleştirilir. Yasal alanda TKP Sözcüsü TKP MK politikaları doğrultusunda görevini yürütür. Yanısıra yasal ve yasallığın getirdiği kriterler temelinde Halkın TKP'si adı altında mücadele yürütülmesi ve komünist politikanın kitleselleşmesinin sağlanması gerçekçidir ve mümkündür. Bu açıdan bakıldığında Halkın TKP'si yönetiminin bu süreçte aldığı kararlar ve uyguladığı yöntemlerle KP güruhunun ekmeğine yağ sürdüğünü maalesef tespit etmek zorundayız. Bu düşüncemizi de dostça ve yoldaşça bir tespit olarak paylaşıyoruz. Söz konusu hatanın KP ile yürütülen "TKP" Kayyum toplantılarından itibaren gelişerek bugünlere geldiğini ve yine sebebinin belirttiğimiz müdahale olduğunu sağlam kaynaklardan ulaşan bilgiler ışığında vurgulama gereği hissediyoruz.

TKP, Mustafa Suphilerin, Ethem Nejatların, Nazım Hikmetlerin, Reşat Fuatların, Yakup Demirlerin, Bilen yoldaşın, işkencede, çatışmalarda, suikastlerde can veren binlerce yoldaşımızın, Taylan Özgür'ün, Vedat Demircioğlu'nun, Harun Karadeniz'in, Ali İhsan Özgür'ün, Kemal Türkler'in, Talip Öztürk'ün, Mehmet Çakmak'ın, Nevzat Bulut'un, Hürriyet Er'in, Barış Yıldırım'ın, Meryem Karakız'ın, Mustafa Asım Hayrullahoğlu, Ahmet Hilmi Feyzioğlu ve Kemal Tayfun Benol'un kanları ile sulanmış bir parti tüzüğü ve programı ile yoluna devam etmektedir. Geçmişin eleştirisi temelinde Deniz Gezmiş'lerin, Sinan Cemgil'lerin, Mahir Çayan'ların, İbrahim Kaypakkaya'ların, Ankara'da katledilen 7 TİP'li yoldaşın, Mahsum Korkmaz'ların, Sakine Cansız'ların, Tamer Arda'ların, Zeki Yumurtacı'ların, Mahir Arpaçay'ların, Türkiye'de komünist hareketin cenininin TKP olduğu gerçeğinden yola çıkarak, kanlarını kendi kanımız bilerek, tüm TKP, TİP, THKP-C, THKO, TİKKO, ERNK ve HPG savaşçılarını ortak şehitlerimiz olarak niteliyor, TKP'nin Türkiye devrimini gerçekleştirmek, Kürt halkını özgürleştirmek, için bu sorumluluk ile günümüz mücadelelerine müdahil olduğunu ve ileriye yönelik politikalarını bu nitelikleriyle belirlediğinin altını çizmek isteriz.

Bu mücadelenin dikensiz gül bahçesi içinde yürümeye benzemediğini, Bilen yoldaşın kavramları ile konuşursak "sınıf savaşımının yolları Kordon Boyu'nun kaldırımlarına benzemez", veya Mahir Çayan yoldaşın nitelemesiyle "devrimin yolu engebelidir, dolambaçtır, sarptır…" bilinciyle her tür göreve ve mücadele yöntemine hazır olarak bu yürüyüşe devam edeceğimiz gerçeği bilinmelidir.

Yaşasın Türk ve Kürt Halklarının Birleşik Mücadelesi!

Yaşasın Marksizm-Leninizm!

Yaşasın Proletarya Enternasyonalizmi!

Yaşasın Türkiye Komünist Partisi!

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
11 Haziran 2017

(www.türkiyekomünistpartisi.org sitesinden alınmıştır)

Anjel Açıkgöz Yoldaş Aramızdan Ayrıldı...

Türkiye Komünist Partisi'nin emektar yoldaşlarından, Dr. **Hayk Açıkgöz** yoldaşın eşi, **Bilen** yoldaş ve **Nâzım Hikmet** yoldaşların politik göçmenlik yoldaşları, **Anjel Açıkgöz** yoldaş, 17 Haziran 2017 Cumartesi günü sabaha karşı Leipzig'de aramızdan ayrılmıştır. Tüm yoldaşlarının, dost, akraba ve arkadaşlarına baş sağlığı diliyoruz.

Anjel Açıkgöz, 1 Mayıs 1923'te İstanbul'da **Anjel Mari Kazancıyan** ismiyle doğdu. Samsun kökenli, tütün emekçisi bir Ermeni ailenin çocuğuydu. Ailesi Ermeni Tehciri sırasında Samsun'dan sürülmüş ve geri dönemeyip İstanbul'a yerleşmişti.

Ortaokuldan sonra İstanbul'da işçi olarak çalıştı. Ermeni Soykırımı sırasında ailesi öldürülmüş, kendi deyişiyle "kılıç artığı" Samsunlu bir tıp öğrencisi ve TKP üyesi olan **Hayk Açıkgöz**'le tanıştı. 1944 TKP tevkifatında tutsak olan Hayk Açıkgöz cezaevinden çıktıktan sonra 26 Eylül 1946'da evlendiler.

Evliliklerinin hemen akabinde Hayk Açıkgöz 1946 tevkifatında yeniden tutuklandı. Anjel Açıkgöz bu sürede hem kocasını hem de yoldaşlarını maddi ve manevi olarak destekledi.

Hapisten çıktıktan sonra gizlice Beyrut'a geçen Dr. Hayk Açıkgöz'ü, 1950 yılında Anjel Açıkgöz takip etti. Burada hemşirelik öğrenen Anjel Açıkgöz, kocasıyla beraber hastanelerde illegal olarak çalıştı. Anti-emperyalist yürüyüşlerde yaralanan Lübnan Komünist Partisi üyelerini tedavi ettiler.

Açıkgözler TKP'nin önerisiyle 1955 yılında Varşova'ya geçtiler. Burada yine parti üyesi **Jak** ve **Mari İhmalyan** ile birlikte Varşova Radyosu Türkçe servisinde çalıştılar. Bu dönemde **Anjel Açıkgöz** TKP üyesi oldu. Referansı Varşova'da tanıştıkları **Nazım Hikmet Ran** idi. **Mari** ve **Anjel**, 1957 Moskova'da düzenlenen 4. Dünya Gençlik Festivali'nde Türkiye'yi temsil eden delegasyonun üyeleriydiler.

1958 yılında **Bizim Radyo**'nun kurulması için Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin Leipzig kentine taşındılar. TKP'nin Türkiye'ye yayın yapan bir kanal olan Bizim Radyo'nun kuruluşunda çalıştılar, redaktörlük ve spikerlik yaptılar.

Anjel Açıkgöz 1970'e kadar Bizim Radyo'da emek verdi ve TKP Dış Büro üyesi olarak görev yaptı. Bu sürede **İ.Bilen (Marat), Yakup Demir, Ahmet Saydan, Nazım Hikmet, Sabiha** ve **Zekeriya Sertel** ve daha başka kimi yoldaşlarla beraber çalıştı. Anjel yoldaşın TKP'nin tevkifat dönemleri, Dış Büro çalışmaları ve 1973 Atılım dönemi öncesinde parti çalışmalarına katkıları hiç bir zaman unutulmayacaktır.

Emekli olduktan sonra Leipzig'de yaşamaya devam eden Anjel ve Hayk Açıkgözler komünist kimliklerini hiç terketmediler. Hayk Açıkgöz, Belge Yayınları'ndan çıkan *"Anadolulu bir Ermeni Komünistin Anıları"* adlı kitabını *"Yaşasın, zafere erişsin TKP"* diye bitirmişti.

Dr. Açıkgöz'ü 2001 yılında kaybeden Anjel Açıkgöz, Leipzig'de yaşamını sürdürdü. Türkiyeli öğrencilerin ve solcuların, Arap göçmen işçilerin, ilerici Almanların Anjel Teyze'siydi. Her zaman olumlu tavrı, çevresine yaşam ve mücadele azmi vermesiyle bilinirdi.

Anjel Açıkgöz'ün Bizim Radyo'daki çalışması sırasında tuttuğu arşivden yararlanarak hazırlanan *"Bizim Radyo'da Nazım Hikmet"* adlı eser 2004 yılında TÜSTAV yayınları tarafından basıldı.

Kendisini hep bir Parti işçisi olarak gören Anjel Açıkgöz, kitabın derleyicisi olarak adının geçmesine içerler, "ben de herkes gibi görevimi yaptım, adımın yazılmasına lüzum yoktu" derdi.

Anjel Açıkgöz ve Nazım Hikmet arasındaki dostluğu anlatan ve Melih Güneş tarafından hazırlanan *"Suyun Şavkı"* adlı eser de 2017 yılı başında YKY'den çıktı.

Anjel Açıkgöz, önümüzdeki hafta Leipzig'de eşi Hayk Açıkgöz'ün yanında toprağa verilecek. Cenaze programı henüz kesinleşmemiştir.

İşçi ve Mahalle Meclisleri Kurulmalıdır

❑ **Armağan BARIŞGÜL**

Ülke, bir avuç sömürücünün, ezenin, hırsız ve bezirganın çıkarı için krizdedir. Kriz, her gün daha da derinleşiyor. Kaos büyüyor. Halk, kapkaranlık günlerde yaşıyor. Açlığın, yoksulluğun, baskının, şiddetin ve katiamların haddi hesabı yok. Ülkeyi bu hale sokanlar, bir ışıltıdan, bir kıpırtıdan, velhasıl kendi gölgelerinden korkar oldular. Başka şeye benzemez, halkın verdiği korku! Bugün değilse yarın şafak, en alacakaranlıktan sökecek ve ağır ağır doğan güneş, bu zifiri karanlığı aydınlığa çıkaracaktır.

Ülkemizin demokratikleşmesi, demokrasinin toplumsal yaşamın her alanında filizlenerek kök salması için mahallelerde ve fabrikalarda-işyerlerinde Meclisler mutlaka kurulmalıdır. Yerleşim ve üretim alanları, toplumun can damarlarıdır. Çalıştığımız, ekmek kavgası verdiğimiz, sınıf bilincinin geliştiği işyerleri ve oturduğumuz, ailece yaşadığımız mekanları örgütlemeden, sorunlara karşı birlikte davranmadan, çözüm arayışına girmeden buralardaki yığınları örgütlemeden, demokrasi mücadelesi geliştirilmeden ülke genelinde devrimci bir halk hareketi yaratmak, demokratik bir iktidarı kurmak ve ona sahip çıkmak mümkün değildir. Neden?

Çünkü, demokrasi; halk iradesinin örgütlü biçimde politikaya yansımasıdır, etkinlik göstermesidir, hegemonya kurmasıdır. Politik yönetimin en geniş halk yığınlarının, işçilerin, emekçilerin, kır yoksullarının ve kadınların temel hak ve özgürlüklerine dayanarak kurulmasıdır.

İşyerlerinde patronların acımasız baskı ve sömürüsüne karşı koymak için asgari ücretin geçinebilir düzeye yükseltilmesi, haftalık çalışma süresinin 35 saate indirilmesi, "eşit işe-eşit ücret" hakkı savunulmalıdır. İşten atılmalara karşı birlikte direnilmelidir. Güvencesizliğe, kıdem tazminatının kaldırılmasına, fazla mesaiye, kötü çalışma ortamına karşı verilen mücadelede başarılı olabilmek için işyerlerinde İşçi Meclisleri kurulmalıdır. Sendikal örgütlenmenin yok denecek kadar az olduğu, var olan sendikaların ise "işçilerin ekonomik-demokratik kitle ve sınıf örgütleri" olduğu gerçeğini yadsıyarak sermayenin çıkarlarına göre hareket ettiği günümüzde İşçi Meclisleri, çok büyük önem taşımaktadır. İşçi Meclisleri, sendikaların yerini tutamaz, onların rolünü oynayamaz ancak onlara engel teşkil etmez, tam tersine sendikal örgütlenmenin gelişmesine, aktifleşmesine "sınıf ve kitle sendikacılığı"nın işyerlerinde boy atmasına yol açar. Militan sendikacılar, işçi önderleri ve sınıf bilinçli işçiler, komünistler, bu yaşamsal önem taşıyan konuyu gündemlerine taşıyarak ilk adımlarını atmalıdırlar. İşçi Meclisleri, 1 Mayıs'ın kutlanmasından Genel Grev-Genel Direnişin örgütlenmesine, temsilci seçiminden yemek sorununa kadar işçileri ilgilendiren bütün konu ve sorunlarla ilgilenmelidir. Bütün işçi meclisleri arasında koordinasyon sağlanmalıdır.

Meclisler niteliğinde var olan etkin veya cılız yapılanmalar somut koşullara uygun olarak yeniden dönüştürülmelidir. Yereldeki halkın sosyal, kültürel yapısı gözardı edilmeden yerel sorunlar ve temel hak ve özgürlükler baz alınarak çalışma yürütülmelidir. Çevre kirlenmesinin önlenmesi ve doğa tahribatının durdurulması, yereldeki halkın örgütlenerek meclisler oluşturarak mücadele vermesiyle mümkündür. Meclisler, mahalle ve semtlerde çevre sorunlarından politik sorunlara, çocukların okul servislerinden, gezi düzenlemelerine, barış etkinliklerinden savaşa karşı mücadeleye kadar, semt ve mahallenin belirli bir kesimini ilgilendiren bir sorundan tamamını ilgilendiren soruna kadar her sorunla ilgilenmelidir. Semt ve mahallenin ortak iradesini yansıtarak çalışmalıdır. Böyle bir çalışma tarzı, meclisin zaman içinde sönümlenmesini önler. Aktif ve yaratıcı bir ruhla çalışmasını sağlar. Yerelde demokrasi mücadelesine ivme kazandırır. Böyle bir çalışmanın işlevi, temel hak ve özgürlükler konusunda yerelde güçlü bir halk iradesinin açığa çıkarılması, örgütlenmesi ve mücadelenin verilmesidir. Bu çalışma tarzı, demokratik olduğu gibi birleşik bir halk örgütlülüğünü de ortaya koymaktadır. Antikapitalist bir işleve sahip olduğundan sosyalizmin nüvelerinin yeşermesini sağlar. Günlük yaşamda da karşılığını bulan bu nitelikteki meclis çalışmasını, yereldeki halk yığınları sahip çıkacaktır. Bireyler ve aileler arasında tanışmalar olacak, dayanışma gelişecek ve karşılıklı güven pekişecektir. İnsanlar birlikte adım atarken her şeyden önce güven beklerler. Samimi davranışları görmek isterler. Çalışmayı yapan kişiler, mahalle-semt halkı tarafından sevilmeli, sayılmalı, yaptığı çalışmalar ilgi çekmeli, etki yaratmalıdır. Meclis çalışmasını yürüten kişilerin düşüncesi ne olursa olsun mahalle halkı er veya geç onların çalışmasını destekleyecek ve katkı vermeye başlayacaktır. Politik tercihleri öne çıkaran, dar grupsal anlayışlar, sekter çalışma tarzları terk edilmelidir.

İşyerlerinde patronların acımasız baskı ve sömürüsüne karşı koymak için asgari ücretin geçinebilir düzeye yükseltilmesi, haftalık çalışma süresinin 35 saate indirilmesi, "eşit işe-eşit ücret" hakkı savunulmalıdır. İşten atılmalara karşı birlikte direnilmelidir. Güvencesizliğe, kıdem tazminatının kaldırılmasına, fazla mesaiye, kötü çalışma ortamına karşı verilen mücadelede başarılı olabilmek için işyerlerinde İşçi Meclisleri kurulmalıdır.

İşçilere sınıfsal temelde bakan, onları kucaklayan, sermayeye karşı işçilerin birliğini savunan yeni tarz ve anlayışlar geliştirilmelidir. Bu, olmadan adım atılamaz. İşçilerin "iğne ile kuyu kazmak" sabırlılığını gösteren ve bir sarraf titizliliğiyle çalışan kadrolara ihtiyacı var. İşçi Meclisleri, bulunduğu işyeri-fabrikadaki işçileri ve üretim alanını hesaba katarak, dini hassasiyetleri, gelenekleri, adetleri ve farklı politik tercihlerini gözönünde tutarak çalışma yapmalıdır. Ancak böyle bir çalışma yürütürse başarılı olur. Hangi işçi sömürülmek, patrona karşı güçsüz olmak ister? Tam tersine politik düşüncesi, oy verdiği parti, referandum tercihi ne olursa olsun, her işçi iyi bir yaşamdan, yüksek ücretten, daha az çalışmaktan yanadır. Nesnel olarak çıkarları böyle davranmayı gerektirir.

Hangi isimle ortaya çıktığı pek önemli değil, bugüne kadar "Meclisler" konusunda yapılan çalışmalar çoğunlukla dar tutulmuş, sekter bir tarzla çalışılmış, böyle olunca da etkisi cılız, ömrü ise kısa olmuştur. Niyetimiz, çalışmaları küçümsemek ve geçmişi karalamak üzerinden kendimize haklılık payı çıkarmak değildir. Halk tabiriyle 'eğri oturup doğru konuşmak' gerekiyor. Bunu yapabilmek için de açık ve net olmalıyız." Neyi doğru yaptık ve nerede hata yaptık" sorusuna açık yüreklilikle cevap vermek zorundayız. Bu insani bir davranış ve politik bir sorumluluktur.

Ne kadar doğru, somut ve ilerici yazılar yazılırsa yazılsın, sözler söylenirse söylensin, hesaplı kitaplı programlar hazırlanırsa hazırlansın eğer semt-mahalle halkının, işyeri-fabrikada çalışan işçilerin desteği kazanılamıyorsa, çalışmalara katılamıyorlarsa maalesef bir şeye yaramıyor. Söylenen sözler, yazılıp çizilenler, madde madde ortaya konan programlar havada kalıyor. Ve sonunda Meclisler, ya bir türlü kurulamıyor ya da kurulduktan sonra işçileri ve halk yığınları kucaklayamıyor.

Her mahalle meclisi, bölgesindeki çevre sorunu ve hareketleri, tarım, hayvancılık, kooperatifler, işçi direnişleri, seçim çalışmaları, çeşitli şölen ve festival, savaşın durdurulması, yerel sorunlar, sportif çalışmalar, mahalle güzelleştirme ve hemşeri yardımlaşma ve dayanışma çalışmaları konusunda duyarlı olmalıdır.

Yerel (semt-mahalle) ve İşçi (emek) Meclislerini kurmak bir amaç ise de asıl bundan daha da önemlisi, toplumsal yaşamın demokratikleştirilmesinde vazgeçilmez bir araç olmasıdır. Halkların eşit olduğu, kardeşlik bağları içinde yaşadığı savaşsız, sömürüsüz Türkiye'yi kurabilmek için işçi sınıfının, en geniş halk yığınlarının, gençliğin ve kadınların örgütlenmesi, eğitilmesi ve mücadeleye atılması şarttır.

Mahalle ve İşçi Meclisleri, parlamentonun ve sendikal çalışmaların işlevsizleştirildiği ve safdışı bırakıldığı günümümüzde ve sonrasındaki döneme en iyi, en gerçekçi, en meşru ve en rahat çalışılabilir bir halk ve işçi örgütlenmesi biçimidir. Bu konuda her işçi, emekçi, ezilen, ilerici ve devrimci tartışmalı, kafa yormalı ve zahmete katlanmalıdır.

Köylünün Ekmeğini Çal, Toprağını Ranta Aç

Sanayinin Ücretli Köleleri Olsun!

❑ Ali SÖĞÜT

Yıllar önce pamuk, tütün, mercimek, nohut vs. köylünün en iyi geçim kaynağıydı. Örneğin tütün (tütün fiyatı kg. bir 70'lik rakı fiyatından alınırdı) 2003'te AKP tarafından Tekel'in de özelleşmesiyle tütün tüccarların eline kaldı. Köylüler pamuk, tütün, domates vs. hangi ürünü yetiştiriyorsa o ürünü sözleşmeyle o tüccara veriyor, tüccar da istediği fiyattan ürünü alıyor, ayrıca ne zaman ödeyeceğini kendi belirliyor ve istediği kadar geciktiriyordu. Bu sistemle çiftçiler tamamen bitirilmiş ne yapacağını bilmiyordu. Çiftçiyi-köylüyü bin bir yalanla avucunun içine alan AKP, 2006 yılında bu kez de köylünün toprağına göz dikti.

2006 yılında zeytin destekleme diye birşey çıkarıp köylüye bedava zeytin fidanı dağıtıp dekar başına 250 TL de destek veriyordu. Çıkmazda ve çaresiz durumda olan köylü bunu bir ilaç gibi görüp bütün toprağına zeytin ekiyordu (örnegin 20 dekar zeytin ağacı olan bir köylü 5.000 TL destek alacaktı ve bu da 2006 yılında iyi para demekti... Tek şart zeytinlerin parayı aldıktan sonra sökülmemesiydi). Yandı köylü, 20 dekar tarlaya 2 ayrı mahsul eken, başka mahsul ekemeyecekti. Toprak da gitti ellerinden şimdi bekle artık 15 yıl zeytin toplayıp satacağım diye. Peki ne yapsın köylü geçinmek, yaşamını sürdürmek için; ya madenlere ya fabrikalara ya da inşaatlarda güvencesiz işlerde çalışmaya mecbur edilince... Ne ücret verilirse çalışmak zorunda kaldı, köyüne gidemezdi, çünkü köyde toprak kalmadı, zeytin ağaçlarıyla doldurdu tarlasını, zeytin ekemeyen az bir kısım çiftçi de ürettiğini satamıyor satsa da karşılığını alamıyordu...

Fotoğrafta da görüldüğü gibi meyvasını alabilmek için 15 yıl beklediği zeytini de bu kez santral yapacağım deyip tarlayla beraber el koymaya çalışan bir hükümet var başta... Tarlanın yerine santral kurmak için el koyuyor, el konmayan yerlerde de zaten santralin çevreye yaydığı kirlilik nedeniyle hiç bir sey yetişmiyor.

Bu ülkede tarımla geçinen, üreten (zeytin, nohut, fasulye, mercimek, tütün, pamuk, vs.) köylü bunun yanında sanayi, maden, inşaat işlerinde de çalışmak zorunda, çalışmak için de beslenmek zorundadır. Zeytin, nohut, fasulye, mercimek, tütün vb. gibi zamanında kendisinin ürettiği tüm gıda ürünlerini artık parayla almak zorunda kaldı. Üstelik de artık kendi (ürettigi gıda mahsullerini, zeytinlerini) parasıyla ama 1.veya 2 kalitede olanlarını alabilecek, onun da hepsini alamamayacak. Çünkü inşaatlarda, sanayide, madenlerde çalıştıran kapitalistler ona verdigi düşük maaşı, bu kez yaşamak, ailesini beslemek için alacağı ürünlerin üzerinden bir kez daha kâr edecek para kazanacak. Yani çifte sömürü... İlerleyen zamanla elinden aldığı toprağıyla, zeytiniyle, yetinemeyen kapitalistler bu kez de onun beden gücünü, emeğini ve kökleri çok eskilere dayanan kültürünü elinden alıyor.

En önemlisi de şu an en büyük tehlike kültürümüzü, tarihimizi almak, bizi yok etmek istiyor.

DİSK'i DİSK Yapan

❑ Orhan DEMİRBAĞ

15-16 Haziran, işçi sınıfımızın mücadele tarihinde anlamlı ve bir o kadar da bugün üzerinde iyice düşünülmesi, dersler çıkarılması gereken önemli bir tarih. O günün iktidarı da bugünkü gibi işçi sınıfının mücadelesini engellemek için elinden geleni ardına koymuyordu. *"DİSK'in canına ot tıkamak"* için 274 sayılı sendikalar kanunu ile 275 sayılı grev ve lokavt kanununda değişiklik taslaklarını meclisten geçirmek için harekete geçmişlerdi. AP hükümeti ve muhalefetteki CHP'nin taslakları birleştirilerek *"Güçlü sendikacılık yaratılması"* gerekçesiyle gizlilik içinde meclise sevkedildi. Sendikalar yasasında yapılmak istenen değişiklikler işçi sınıfının devrimci sendikal örgütü DİSK'i devre dışı bırakmayı hedefliyordu. Ancak DİSK, 1970 yılının 15-16 Haziran günü o görkemli eylemiyle Kocaeli ve İstanbul'u şanlı direnişiyle ayağa kaldırdı. O güne atfen yazılan marşta da belirtildiği gibi, 100.000 işçi Ankara asfaltından karşıya geçmek için asker polis barikatlarını aşarak yürürken, Topkapı, Alibeyköy, Eyüp, Zeytinburnu, Kağıthane, Çeliktepe, Gültepe gibi işçi yataklarından da karşıdan gelecek işçilerle birleşmek için yürüyüşe geçilmişti. *(o gün Topkapı'da yürüyenler arasında 19 yaşında bir gençtim)* Köprüler açılmış (o günlerde sadece Haliç'teki iki köprü), deniz ulaşımı durdurulmuş, tanklar kavşakları tutmuştu. İşçileri durduramayacağını gören hükümet aceleyle sıkıyönetim ilan etti. Ama istediği yasaları da geri çekmek zorunda kaldı.

Bu yıl kimi sendikalar 15-16 Haziran Direnişi'ne sahip çıkmak adına kimi etkinlikler düzenledi. Birleşik Metal-İş, Sosyal-İş ve KESTEV sendika salonunda bir panel düzenledi. DİSK Genel Merkezi, ayrı bir salonda başka bir etkinlikle "anma" görevini yerine getireceğini açıkladı.

Öteki konfederasyonlar yine görmezden geldiler. Zaten suya sabuna dokunmadan yaptıkları işi sendikal faaliyet sanıyorlar. İşçilerin Kıdem Tazminatı hakları da ellerinden alındığından muhtemelen "teessüfleri"ni iletecekler gerdan kırarak patronlara ve onların iktidarına...

Ancak DİSK'in geleneğini sürdürdüğünü ileri süren, bugün de onun adını devam ettirmeye çalışan sendika yönetimlerine ne demeli? Sadece sendika yönetiminde olmak için işçi sınıfının gözbebeği olan DİSK'i bu hale getirmeye hakları var mı? Üye sayısı bakımından ağırlığı olan muhalif üç sendika yönetiminin oturup birkez daha düşünmeleri gerekmiyor mu? Kemal Türkler, DİSK yönetimini Abdullah Baştürk karşısında kaybettiğinde böyle mi davrandı? Bugünkü iktidarın başı (Demirel'in deyimiyle) işverenlere verdiği iftar yemeğinde, OHAL'le işçilerin elini kolunu bağladığını sermayeye açıkça söylemedi mi? Patronlar da ellerini kızarıncaya kadar alkışlamadı mı? Bugün grevleriniz yasaklanırken, kıdem tazminatınıza göz dikillirken sesinizi güçlü bir şekilde çıkaramadığınızı gördüklerinde yarın daha ağır saldırılarla karşılaşmayacağınızı kim garanti edebilir? Aklınızı başınıza toplayın... Sınıfın elini kolunu bağlamayın!...

Kurşunlu Köylüsü Maden İstemiyor

2013 yılından beri köylerinde açılması planlanan maden ocağına karşı duran Çanakkale – Kurşunlu köylüsü maden istemiyor.

Zafer Madencilik tarafından Bayramiç'in Kurşunlu Köyü'nde 2013-2014 yılları arasında feldspat madeni açılması planlanmış ve köylülerin mücadelesi sonucunda proje durdurulmak zorunda kalmıştı. Maden Ocağına karşı verilen mücadele aynı zamanda tüm Türkiye'de duyulmuş, ülkenin birçok yerinden vatandaşlar her yıl Kurşunlu'yu ziyaret ederek, bölge turizmine de katkı sunmaya başlamıştı.

Şirket, geçtiğimiz günlerde maden projesini tekrar hayata geçirmek için girişimlere başladı. Şirket tarafından önümüzdeki günlerde köy içerisinde ÇED toplantısı alma kararı verildiği ancak köylülerin ve çevrecilerin yapılması istenen toplantıya karşı oldukları belirtildi.

Bülent Behçet Özüören

Daha önce madencilik şirketi projesine karşı direnen ve alınan kararlar ile projeyi durduran köy ve çevre halkı, şirket tarafından köylerinde yeniden bir ÇED toplantısı yapılmasını istemiyor. Çevreye vereceği büyük zarar ve kirlilikten rahatsız olan köy halkı tekrar aynı sıkıntılar ile yaşamak istemiyor.

2014 yılında yapılması istenen maden çalışmalarına karşı köy sakinlerinden **Bülent Özüören** 22 günlük açlık grevi yapmıştı. Mücadele, Türkiye'nin her yerinden duyulmuş ve birçok çevre gönüllüsü de köy halkına destek vermişti.

Kaz Dağları eteklerinde bulunan Kurşunlu köyü doğal yaşamı ve zenginlikleri ile çevrecilerin uğrak yeri oldu. Özellikle maden şirketine karşı çevrecilerin ve köylülerin mücadelesi sonucu birçok çevre gönüllüsü de Kurşunlu'da yaşamaya başladı. Ayrıca her yıl belirli dönemler de Türkiye'nin birçok yerinden vatandaş Kurşunlu'ya kamp ve doğal yaşam için çadırları ile kalmaya geliyor.

Birleşik Metal-İş'te örgütlenen DİAM VİTRİN İşçileri Yürüdü

Bir süredir sendikalaşma mücadelesi yürüten DİAM VİTRİN işçileri, toplu işten çıkarma saldırısıyla karşı karşıya kaldılar. Gece işçilerin cep telefonlarına işten çıkarıldıkları mesajı atıldı. Fabrikanın kapıları kaynaklayarak içeriye kimseyi almayan işverenin amacı sendikal örgütlenmeyi engellemek.

Bütün bu gelişmeler, 15-16 Haziran'ın yıldönümünde fabrikanın önünde yapılacak dayanışma eylemi öncesinde gerçekleşti. Fabrikanın önünde toplanan işçiler uğradıkları haksızlıklara karşı direniyorlar.

Fransız sermayeli DİAM VİTRİN, sendikalaşma başlangıcında 15 işçiyi işten çıkarmış, akabinde işçilerin kararlı duruşu sonrası işten atılan işçileri işe geri alacağını ve sendikayla görüşmelere başlayacağını duyurmuştu. Ancak işveren, işçilere verdiği bu sözü tutmamıştı.

Orkide Yağ'da Kayyım İşçilere Kıyıyor...

15 Temmuz darbe girişimi sonrası Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından el konulan Küçükbay Şirketler Grubu'na ait Orkide Çiçek Yağı Fabrikası'na atanan kayyım, bir kez daha *"ekonomik sebepler gerekçe gösterilerek"*, fabrikada çalışan 13 Öz Gıda İş üyesi işçinin iş akitlerine son verdi.

Öz Gıda İş'in bir süredir örgütlenme çalışması yürüttüğü Küçükbay Şirketler Grubu'na ait Orkide Çiçek Yağı Fabrikası'nda kayyım daha öncede *"performans düşüklüğü ve ekonomik sebepleri"* gerekçe göstererek 11 işçiyi işten çıkarmış ancak işçilerin eylemleri sonucunda geri adım atarak çıkarılan işçileri tekrar işe başlatmıştı.

Aynı zamanda İzmir Defterdarı da olan kayyım **Tamer Utkucu**, yine karar değiştirerek 12 Haziran günü fabrikada çalışan 13 işçinin iş akitlerine son verdirdi. İşten çıkarmaya gerekçe olarak ise yine ekonomik sebepler gösterildi.

Öz Gıda-İş Örgütlenme Sekreteri **Göksel Şengün**, yaptığı basın açıklaması ile atılan işçilerin geri alınmasını istedi. İşçilerin kayyım geldikten sonra güvenli ve huzurlu bir ortamda çalışmayı umduklarını ancak bunun gerçekleşmediğini belirten **Şengün**, *"Kayyım işçiler ile bir toplantı yaparak biz varken işçi asla çıkartılmayacak diye güvence vermişti. Tüm çalışanlar bu güvence ile artık kaderimiz değişecek umudu ile işlerine daha da fazla sarıldılar ancak kayyum sözünde durmadı, işçinin akıbeti de hiç değişmedi"* dedi.

Silsile yolu

❑ İrfan AKTAN

Kılıçdaroğlu, dokunulmazlıklar konusundaki tutumu dolayısıyla borçlandığı HDP'ye de yeni bir yol açmış durumda. Maltepe Cezaevi'nin kapısına vardığında HDP milletvekilleri Kılıçdaroğlu'ndan bayrağı devralıp Selahattin Demirtaş'ın tutulduğu Edirne'ye doğru yürüyüşe geçerse, işte o zaman yeni bir siyaset yolu açılmış olacak.

Askerde gördüğüm ilk vukuat içtiması (bir olay yaşandığında askerlerin toplanması) bir grup askerin yemekhaneden ekmek çalması üzerine yapılmıştı. Nöbetçi astsubay tüm askerleri yemekhanenin önünde toplamış, "ekmek hırsızlarının" vatan hainlerinden farkı olmadığını haykırmıştı hepimizin yüzüne.

Asker argosuyla söylersek, "ceset haşlama" (et haşlama), "tavuk ve saz arkadaşları", "uzun namlulu" (pırasa yemeği), "altında mayın patlamış tavuk" (fazla haşlanmaktan bulamaç haline gelmiş olan tavuk-hindi yemeği) evvelden askerler tarafından yapılırken zamanla çeşitli ihaleler yoluyla özel şirketlere devredildi. Bu, tüm kışlalar için geçerli mi, bilmiyorum ama özel şirket geldikten sonra bir albay yemekhaneye gelip tek tek masalarımızı dolaşmış, bir şikâyetimiz olup olmadığını sormuştu. Karşınızda bir "omzu kalabalık" (yüksek rütbeli) varken şikâyet etmek akıllı askerin yapmayacağı şeydir.

Çünkü zorunlu askerlere, kışlaya adım attıkları anda öğretilen ilk kurallardan biri, şikâyet ve müracaatlarını silsile yoluyla iletmeleri gerektiğidir. Asker İç Hizmet Kanunu'nun 25. maddesinde de bunun altı çizilir: "Her asker resmi ve şahsi işlerinden dolayı müracaatını söz veya yazı ile en yakın amirinden başlayarak silsile yolu ile yapar… Birden fazla kimselerin toplu olarak söz veya yazı ile müracaatları yasaktır."

Yani bir erin, diyelim ki yemeklerle ilgili bir şikâyeti varsa bunu onbaşıya iletir. Onbaşı da o şikâyeti çavuşa, çavuş uzman çavuşa, uzman çavuş astsubaya, astsubay üsteğmene, üsteğmen yüzbaşıya, yüzbaşı binbaşıya, binbaşı yarbaya, yarbay albaya "iletir" ve bu "silsile yolu" istisnai bir biçimde izlense bile, yolun sonuna gelindiğinde şikâyetiniz en fazla "sıkıntı çıkarma lan, burası ana kucağı değil asker ocağı" yanıtıyla sonuçlanır.

Dolayısıyla yemek denetimine gelen "omzu kalabalığa" herhangi bir asker şikayette bulunmayı aklından bile geçirmemişti. Ne de olsa günün sonunda "omzu kalabalık" gidecek, nöbetçi astsubayla baş başa kalacaksınız.

Albay bizim masaya gelip tekmil aldıktan sonra "yemeklerden, salatadan sürekli kurtçuklar çıkıyor" demiştim. Albay gülümseyerek "Demek kurtçuk çıkıyor ve sen de bunun sağlığa faydalı olduğunu bilmiyorsun, öyle mi!" deyip kahkahayı basmıştı. Ardından da kendisine refakat eden nöbetçi astsubaya dönüp "Astsubayım, bu askerin sağlıkçı filan mı" diye sormuştu. Elcevap: "Komutanım bu gazeteci. Sever bunlar magazini." Albay masamızdan ayrılırken "bak ne güzel işte, anılarında yazarsın bunu" demese, belki de sayısız anekdot içinde aklımda kalmazdı bu olay.

Altında mayın patlamış tavuk

Manisa'daki zehirlenmenin "altında mayın patlamış tavuktan" kaynaklandığını duyunca, askerlik yapmış herhangi birinin bu habere şaşırmasına şaşırmamak elde değil. Ama elbette kışla gerçeği bu toplumun ortak sırrı. Hemen her gün yanından geçtiğimiz askeri kışlalarda o gençlere nasıl "ızdırap olunduğunu" bilmezden, görmezden gelmek Türklük ve erkeklik mutabakatının bir gereği.

Zorla silah altına alınmış ve sistematik olarak emek sömürüsüne maruz bırakılan gençlerin yaşadıklarına yüksek sesle itiraz edenler, karşılarında en iyi ihtimalle "halkı askerlikten soğutma" kanununu bulur. Ne de olsa yurttaşını tekinsiz bulan her devlet bu tür "sırları" kanun yoluyla koruma altına alır.

Türkiye'yi epey bir süredir askeri kışla mantığıyla yönetmeye çalışan iktidar, yurttaşların adaletsizlikle ilgili şikâyetlerini, tıpkı Asker İç Hizmet Kanunu hükmündeki gibi "silsile yoluyla" iletmeye zorluyor. Üstelik bu şikâyetlerin topluca yapılmasını da yasaklıyor. Yasaklar bununla da sınırlı değil. Askerde bir vukuat olduğunda, örneğin bir asker intihar ettiğinde veya biri öbürünü vurduğunda yapılan ilk iş, dışarıyla tüm iletişim kanallarının, telefon hatlarının kesilmesidir. Dışarıya bilgi verenler en iyi ihtimalle kendini "diskoda" bulur. Peki, kışlanın dışında durum bundan farksız mı?

Adaletsizlikleri yazan gazeteciler tam da bu yüzden hapse atılıyor, "ülkemizi dışarıda kötü gösterdikleri için" vatan hainliğiyle suçlanıyorlar. Soma'da yaşanan maden katliamı, Roboski katliamı, Cizre bodrumları, KHK ihraçları, işkenceler, faili meçhul cinayetler, yargısız infazlar… Tüm bunları yazan gazeteciler nasıl ki er veya geç hapse atılacağın biliyorsa, zehirlenmelerine tepki gösteren asker de kışlaya döndüğünde nasıl bir muameleye maruz kalacağını çok iyi biliyor.

"İtaat et, rahat et" telkini komutanların rutin tavsiyesidir. "Sivil" iktidar da artık topluma aynı tavsiyede bulunuyor: "İtaat et, rahat et." "Bir şikâyetin varsa -topluca değil- mahkemeye başvur." Çünkü "hak sokakta aranmaz.''

'Adil insanın yeri hapishanedir'

Uzun bir süredir, tabanındaki tüm tazyike rağmen adaletsizlikle ilgili şikâyetlerini "silsile yoluyla" iletmekte ısrar eden CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu bile artık bu yolun sonuna geldiğini anlayarak yeni bir yola çıktı.

Bilen bilir, devlet memurları da şikâyetlerini silsile yoluyla ve bireysel olarak iletmek zorundalar. Toplu şikâyet yasaktır. Ömrünün uzun bir dönemini devlet memurluğuyla geçirmiş olan Kılıçdaroğlu, bugüne kadar bir siyasetçi gibi değil, memur gibi hareket etti. Fakat milletvekili Enis Berberoğlu'nun tutuklanmasıyla birlikte Ankara'dan İstanbul'a yürümeye başlaması, memuriyetten siyasete atılışının ilk adımı olarak okunmalı. Dolayısıyla da Kılıçdaroğlu belki de ilk defa liderlik yoluna çıktı. Bunun farkına varan Cumhurbaşkanı, "adalet" talebine "adalet" sopasıyla yanıt verdi: "Adalet arıyorsan yeri parlamentodur; yargı sizi de davet ederse şaşırmayın."

Naturalist yazar Henry David Thoreau'nun Sivil İtaatsizlik makalesinde dediği gibi: "Kim olursa olsun, herhangi birini haksız yere hapse atan yönetimin olduğu koşullarda adil bir insanın yeri hapishanedir." Dolayısıyla zorba bir rejimde hapsi göze alamayan, adil de olamaz.

Kılıçdaroğlu kendi milletvekilinin postunun ucuz olmadığını göstermek için çıktığı yolda hem fiziksel olarak hem de hükümetin antipropagandası dolayısıyla epey zorlanacak ama İstanbul'a vardığında gerçek bir lider haline gelebilecek.

Ayrıca bu süreçte her kim Kılıçdaroğlu'nun bu yürüyüşüne destek vermek yerine onun "silsile yolunu" takip ettiği döneme odaklanırsa, asıl kendisini "silsile yoluna" hapsetmiş olacak.

Kılıçdaroğlu'nun HDP'ye açtığı yol

Aynı yürüyüşü HDP başlatmış olsa, elbette daha Ankara'nın dışına çıkmadan provokasyonlarla, müdahalelerle, gözaltı ve hatta tutuklamalarla bu yola bariyer çekilecekti. Keza HDP'nin İstanbul yolunda Kılıçdaroğlu'na eklemlenmesi de hükümetin karşı propagandasını güçlendirecekti. Fakat Kılıçdaroğlu, dokunulmazlıklar konusundaki tutumu dolayısıyla borçlandığı HDP'ye de yeni bir yol açmış durumda. Maltepe Cezaevi'nin kapısına vardığında HDP milletvekilleri Kılıçdaroğlu'ndan bayrağı devralıp Selahattin Demirtaş'ın tutulduğu Edirne'ye doğru yürüyüşe geçerse, işte o zaman yeni bir siyaset yolu açılmış olacak. Zira en kötü ihtimalle iktidarın Edirne yolunda HDP'lilere karşı takınacağı tavrı tüm toplum görmüş olacağı gibi, HDP de kendi liderinin postunun ucuz olmadığını geç de olsa gösterme şansı yakalamış olacak. Ama aynı zamanda HDP, 7 Haziran'dan sonra bariyerlerle kapatılan "Batıya" doğru yürüyüşünü tekrar başlatmış olacak.

Thoreau'nun Doğal Yaşam ve Başkaldırı kitabında dediği üzere, "Çocuklar gibi, 'kim ince buzun üzerinden kırmadan geçecek' oyunu oynamayalım. Her yerde sağlam bir zemin vardır."

İlk olarak 19.06.2017 tarihinde Gazete Duvar'da yayınlanmıştır.

Ekonomide gidişat en tepedekilere güzel, en alttakileri ezer-geçer

❑ Davut ŞAHİN

Ekonomi ne zaman batacak? Ekonomide bu gidişat ne olacak? Bu ekonomi daha ne kadar ayakta kalabilir? Ekonomik kriz ne zaman çıkacak? Ekonomik krizi daha ne kadar gizleyebilecekler? Ekonomideki bu kötü gidiş daha ne kadar sürdürülebilir? Ekonomide büyük çöküş ne zaman başlar?

Bunlar, ekonomiyle biraz ilgili kişilere uzun süredir sorulan sorulardan yalnızca birkaç örnek. Özellikle 2015 Haziran seçimlerinden önce artan ekonomik sıkıntılar, toplumun en altlarından, yukarılara doğru yükseldikçe, bu sorular ve bağlı yorumlar da günlük yaşamımızda daha çok yer bulur oldu. Bu soruların türlü versiyonları, kahvehanelerdeki çayın demi, komşulara yapılan akşam ziyaretlerinde üzümlü kekin vanilyası, pikniklerde rakının mezesi oldu.

Aslında, işçisinden, esnafına, öğrenciden, ev kadınlarına, dolmuş şoföründen, itfaiyeciye, küçük tekstil atölyesinde overlokçudan, atölyede çalışan 5 kişinin ücretlerini ödedikten sonra elinde birşey kalmayan küçük patronlara kadar, bu soruları gündeme getirip, arayış içinde olanlar zaten ekonomik kriz içinde olanlardır.

En alttakilerin her zaman yaşadığı sürekli kriz ortamı, son dönemde giderek genişleyerek daha üsttekileri de etkilemeye başladı. Ekonomik kriz alttan yukarıya doğru genişledikçe, son yıllarda "yüzde 1" olarak ünlenen en tepedekilerin refahı katlanarak büyüyor ve büyümeye devam ediyor.

Teşvikler İşsizlik Fonu gibi tamamen emekçilerin alınteri olan kaynaklara dayalı

Türkiye işte bu koşullarda, referandum sürecini yaşayıp geride bıraktı. Referandum öncesi, İşsizlik Fonu gibi tamamen emekçilerin alınteri olan kaynaklara dayalı teşviklerle sağlanan canlanmanın sonucu artık bir hormonlu büyümeye sahibiz. Türkiye İstatistik Kurumu, herkesi şaşırtan veriyi 12 Haziran'da açıkladı: İlk çeyrek ekonomi yüzde 5.0 büyüdü.

Büyümenin motorunu, tamamı işverenlere yönelik SGK prim muafiyeti, KDV ve ÖTV indirimleri ve Kredi Garanti Fonu destekleri oluşturdu. Hükümet, yeni istihdam alanı yaratan işverenlerden sosyal güvenlik primi ve vergi almayacağını açıkladı ve uygulamaya başladı. Ayrıca, beyaz eşya, konut, mobilya alımlarında büyük oranlı ÖTV ve KDV indirimleri yürürlüğe koyuldu.

Bunun dışında, özel sektör-kamu işbirliğiyle yapılan üçüncü köprü, Osmangazi Köprüsü benzeri projelerde devletin araç geçiş sayısı ve fiyat garantisi vermesi de, müteahhit şirketlerin kasalarına milyarlarca liranın pompalanmasını sağladı.

Doğrudan ve dolaylı vergilerde artışlarla yine emekçilere büyük bir yük yükleyecek

Kredi Garanti Fonu'ndan, işverenlerin aldığı kredilere verilen garantiler şimdiden 175 milyar lirayı buldu ve giderek de yükseliyor. Durum böyle olunca, kasaları dolan işverenler ellerine geçen bu paralarla bir yandan birikmiş kredi borçlarını öderken, diğer yandan yat, kat, at satın aldılar.

Diğer yandan, işsizlik ve enflasyondaki artış sürerken, reel gelirlerindeki erime artan emekçilerin ekonomisi, büyümek bir yana küçülmeye devam ediyor. Bu yetmiyormuş gibi, Kredi Garanti Fonu yoluyla işverenlere aktarılan ucuz kredilerin, ÖTV ve KDV indirimlerinin kamu maliyesini sarsacağından, doğrudan ve dolaylı vergilerde yaşanacak artışlarla yine emekçilere büyük bir yük yükleyecek.

Gündemi yakından izleyenler; Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye İhracatçılar Meclisi ve bağlı birçok ihracatçı birliği, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve başta Türkiye'nin en büyük odası İstanbul Ticaret Odası olmak üzere bağlı birçok oda ve borsa yönetimi, referandum öncesi art arda yaptıkları açıklamalarla, "Türkiye ekonomisinin referandum sonrası füze gibi uçacağı" beklentilerini dile getirerek, açıkça ya da hafif kapalı olarak, üyeler ve kamuoyu "evet" oyu kullanmaya çağırdıklarını bilir.

Cirolar, kârlar, komisyonlar, teşvikler, ödenekler, dövizler, faizler, her şey tıkırında

İş dünyası; bankacısı, tefecisi, işbirlikçi, bezirganı, bilcümle sanayi kollarından patronları ve daha birçokları, "evet" cephesinin omurgasını oluşturup; türlü yollarla, "teşvik" adı altında gasp ettikleri İşsizlik Fonu ve daha birçok kamu kaynaklarını bu yolda harcadılar. Tüm bunlara karşın, "evet"i ancak Yüksek Seçim Kurulu'nun kimseyi inandıramayan hamlesiyle ilan edebildiler.

Referandumda "evet"e ulaşım yolunda dönen dolaplar bir yana, birçoklarının referandum öncesi ve sonrası dilinden düşmeyen; "Türkiye ekonomisi batıyor" repliğiydi. Ekonomideki bu "batıyor" görünümü, iki cephe tarafından da kullanıldı aslında. "Hayır" cephesi, "Evet cephesinin omurgası AKP'nin ekonomiyi ve emekçileri içine düşürdüğü duruma" dikkat çekerken, evetçiler, hem de pek utanmadan ve sıkılmadan, "Evet'i verin kurtulun" havasında, böyle bir sonucun, bocalamakta olan ekonomiyi nasıl uçuracağından dem vurdular.

Artık, YSK destekli evet çephesinin şaibeli galibiyetiyle biten referandum geride kaldı ve "evet ya da hayır" oyu kullanan tüm emekçiler, 16 Nisan öncesi olduğu gibi, bugün de ekonomik gerçeklerle karşı karşıyalar; reel gelirler eriyor, işsizlik kol geziyor. Ya "evet cephesinin omurgası"nda durum nedir? Onlarda da değişen bir şey yok; cirolar, gelirler, kârlar, tüm bilanço kalemleri, komisyonlar, teşvikler, ödenekler, dövizler, faizler, her şey tıkırında.

"Yüzde 46 kâr artış" öngörüsü, kapitalizmin kaleleri için adeta "cennet vaadi"

Dünyanın en büyüklerinden, Türkiye pazarında da etkili bir banka olan Deutsche Bank'ın ekonomistlerinin hazırladığı ve 18 Nisan'da yayımlanan raporda, Türk bankalarının kârlarının 2017 ilk çeyrekte, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 46 artmasının beklendiği belirtildi.

Raporda, hükümetin ekonomiyi canlandırmak için uygulamaya koyduğu kredi garanti fonunun bankaların küçük ve orta ölçekli şirketlere kredi vermelerini kolaylaştırmasının karlarda artışı getirmesinin beklendiği ifade edildi.

Buradaki, "yüzde 46 kâr artış" öngörüsü, faizlerin "sıfır" hatta "eksi" olduğu kapitalizmin kaleleri için adeta "cennet vaadi" gibi bir etki yaptı. Referandum öncesindeki tedirginliğin etkisiyle yavaş yavaş geri çekilen sermaye yeniden Türkiye piyasalarına girmeye başladı.

Yüksek gelir artışı beklentisi yabancı yatırımcıların portföy yatırımlarını yeniden artırdı

Merkez Bankası verilerine göre, 2016 sonu itibarıyla, portföy yatırımları 2015 yıl sonuna göre 3.4 milyar dolar azaldı. Bu dönemde yabancı yatırımcıların hisse senedi stoku 2015 yıl sonuna göre yüzde 11.7 azalışla 35.5 milyar dolara, devlet iç borçlanma senedi (DİBS) stoku da yüzde 15.9 azalışla 26.7 milyar dolara geriledi.

Buna karşılık, referandumun ardından, 28 Nisan ile biten haftada, yabancı yatırımcıların hisse portföyü net 129.4 milyon dolar ve DİBS portföyü de 739.4 milyon dolar olmak üzere toplam 868.8 milyon dolar genişledi. Böylece, yurtdışında yerleşik kişilerin mülkiyetindeki hisse senedi stoku 44.12 milyar dolara, DİBS stoku da 28.75 milyar dolara yükseldi.

Yabancıların yalnızca, "hisselerden temettü ve alış-satış kârı, devlet tahvil ve bonolarından da faiz" alıp götürdüğü, "sıcak para" olarak da adlandırılan portföy yatırımlarındaki bu artışlar sonraki haftalarda da kademeli olarak devam etti. O günlerde, başta yandaş medya olmak üzere birçok yayında, "İşte gördünüz mü, evet çıktı ekonomiye güven yeniden gel-

di" gibisinden haberler art arda çıkmaya başladı.

Ama, yabancı yatırımcı buna üzüldü mü? Hayır, tam tersine, çok sevindiler...!

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) 2 Haziran'da yaptığı açıklama ise, Deutsche Bank'ın 18 Nisan'da yaptığı tahminlerin tam da tutmadığını gösterdi…! Ama, yabancı yatırımcı buna üzüldü mü? Hayır, tam tersine, çok sevindiler…!

Çok sevindiler çünkü, BDDK verilerine göre, bankaların ilk 4 aylık net karı 2016'nın aynı dönemine göre "tam yüzde 59.2 artarak 17 milyar 459 milyon lira"ya çıktı. Bir başka deyişle, bu sonuçların açıklanmasından yaklaşık "bir buçuk ay önce" Deutsche Bank'ın raporunda öngörülen oranın neredeyse "bir buçuk katını bulan artışa karşılık gelen" bir gerçekleşme açıklandı.

Yine BDDK verilerine göre, Türk bankacılık sektörünün geçen yılın Ocak-Nisan döneminde 61 milyar 873 milyon lira olan toplam faiz geliri de, bu yılın aynı döneminde yüzde 20.3 artarak 74 milyar 417 milyon lira ile 75 milyar liraya yaklaştı.

Ayrıca, bankaların yılın ilk 4 ayında kredilerden aldığı faiz geliri ise 59 milyar 732 milyon lira oldu. Söz konusu gelirin 14.6 milyar lirası tüketici kredilerinden, 2.9 milyar lirası kredi kartlarından, 7.9 milyar lirası taksitli ticari kredilerden ve 24.3 milyar lirası diğer kredilerden alınan faizlerden oluştu. Bu veriler, neredeyse tamamını ücretli-maaşlı kesimin oluşturduğu bireysel kredi ve kredi kartı kullanıcılarının yalnızca dört ayda 17.5 milyar lira kredi ve kredi kartı faizi ödediğini gösteriyor.

Bankaların faiz, komisyon gelirleri arttı, kârlarındaki artış öngörülen düzeyleri aştı

Buna karşılık bankaların toplam faiz gideri ise aynı dönemler itibarıyla yüzde 11.7 artarak 37.9 milyar liraya çıktı. Söz konusu dönemde bankaların mevduata verdiği faiz tutarı da yüzde 7.3 artışla 26.1 milyar liraya ulaştı. Böylece bankaların net faiz geliri yılın ilk 4 ayında 2016'nın aynı dönemine göre yüzde 11.7 artarak 37.9 milyar lira oldu.

BDDK verilerine göre, bankaların faiz dışı gelirleri bu yılın Ocak-Nisan döneminde 2016'nın aynı dönemine kıyasla yüzde 17.9 artarak 17 milyar 973 milyon liraya ulaştı. Faiz dışı gelirler içinde yer alan kredilerden alınan ücret ve komisyonların payı yüzde 14.8 oldu. Ücret ve komisyonlardan elde edilen gelir de geçen yılın ocak-nisan dönemine göre yüzde 20.7 artarak 2.7 milyar liraya yükseldi.

Bankaların verdiği hizmetler üzerinden elde ettiği gelir 2017'nin ilk 4 ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 19.5 artarak 8.8 milyar liraya ulaştı. Bankacılık hizmetlerinden elde edilen gelirin toplam faiz dışı gelirler içindeki payı yüzde 48.7 olarak kayıtlara geçti.

Buna karşılık, bankaların toplam faiz dışı giderleri bu yılın ilk 4 ayında 2016'nın aynı dönemine kıyasla yüzde 12 artarak 24 milyar 94 milyon lira olarak gerçekleşti. Faiz dışı giderler içinde "personel giderlerinin payı yüzde 32.6'da kaldı.

Söz konusu gider, geçen yılın ilk 4 ayına göre "yalnızca yüzde 5 artarak 7 milyar 853 milyon liraya" yükseldi. Nisan sonu itibarıyla verilen ücret ve komisyonların tutarı 2 milyar 205 milyon lira, diğer faiz dışı giderler de 8 milyar 207 milyon lira olarak gerçekleşti.

Sanayi şirketlerinin toplam faaliyet kârlarında artış, ciro artışlarının 10 puan üzerinde

Banka karlarının 2 Haziran Cuma günü açıklanmasından hemen sonra, 5 Haziran Pazartesi günü de İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016" araştırması sonuçları açıklandı.

İSO 500 sonuçlarına göre, sanayi devlerinin "üretimden satışları" bir önceki yıla göre yalnızca yüzde 8.8'lik artışla 490 milyar liraya çıkarken, toplam faaliyet kârları 10 puan fazlasıyla yüzde 18.6 artarak 52.4 milyar liraya yükseldi. Sanayi kuruluşları, elde ettikleri 52 milyar liralık esas faaliyet karının yarısından fazlasını ise finansman gideri olarak kaybetti.

İşveren cephesinin hemen her kesimi, yüksek kârlara gömülerek otoriter devletin peşinden koşarken, reel gelirleri sürekli düşen emekçi kesime "yüksek enflasyon ve yüksek işsizlik" düşüyor. Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Enstitüsü'nün (DİSK-AR) araştırmaları, teşvik ve istihdam seferberliğine karşın işsizlik artışının hız kesmediğini ve sanayi istihdamında gerileme yaşandığını ortaya koyuyor.

İşsiz sayısı Şubat 2017'de 546 bin kişi artarak 6 milyon 983 bin kişiye yükseldi

DİSK-AR'ın, TÜİK'in işsizlik rakamlarıyla ilgili değerlendirmesine göre, Şubat 2017 dönemi resmi (dar tanımlı) işsizlik oranının bir önceki yılın Şubat ayına göre 1.7 puanlık artış göstererek yüzde 12.6'ya yükseldi. Resmi işsiz sayısı dahi, 2016 Şubat ayına göre 676 bin kişi artışla 3 milyon 900 bine yükselirken, DİSK–AR'ın değerlendirmesine göre, Şubat 2016'da 6 milyon 437 kişi bin olan geniş tanımlı işsiz sayısı Şubat 2017'de 546 bin kişi artarak 6 milyon 983 bin kişiye yükseldi. Böylece geniş tanımlı işsizlik oranı da yüzde 20.9 olarak gerçekleşti.

DİSK-AR'ın değerlendirmesinde, TÜİK'in kullandığı dar tanımlı (standart) genel işsizlik oranının işgücü piyasalarındaki durumu bütün boyutlarıyla ortaya koyamadığı belirtiliyor. TÜİK'in işsiz tanımına göre referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden, iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerin işsiz kabul edildiği anlatılıyor.

Bu hesaplama yöntemi işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılmasını zorlaştırdığına dikkat çeken DİSK-AR, değerlendirmesinde işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılması için alternatif işsizlik verilerine ve diğer işsizlik türlerine bakmak gerektiğini işaret ediyor. DİSK-AR'a göre geniş tanımlı işsizlik hesaplaması, klasik dar tanım kapsamında yer alan işsizler yanında, iş bulma ümidini kaybeden işsizleri, iş aramayan ancak çalışmaya hazır olan işsizleri, mevsimlik ve zamana bağlı eksik çalışanları kapsayan alternatif işsizlik tanımıdır ve çalışma ekonomisi literatüründe kullanımı giderek artan bir hesaplama yöntemidir.

Değerlendirmeye göre, geniş tanımlı işsizlik verileri yıllardır ABD Çalışma Bakanlığı Çalışma İstatistikleri Bürosu tarafından da kullanılıyor.

İşsizlik türleri yüzde 12.6 ile yüzde 30.7 arasında çok büyük değişiklikler gösteriyor

DİSK-AR'nın değerlendirmesinde TÜİK tarafından açıklanan resmi işsizlik oranının işsizliğin bütün boyutlarıyla anlaşılması için yeterli olmadığı vurgulanarak bu işsizlik oranının tarım ve tarım dışı, cinsiyet ve yaş farkı gözetilmeksizin ortalama işsizliği yansıttığı, oysa işsizliğin kentsel alanlarda, gençlerde ve kadınlarda daha yüksek seyrettiği kaydediliyor.

DİSK-AR işsizlik değerlendirmesinde, doğru işsizlik oranları hesaplamasının açıklamasından sonra Şubat 2017 döneminde bütün işsizlik türlerinde artışın devam ettiğine dikkat çekiliyor. Buna göre, işsizlik türleri yüzde 12.6 ile yüzde 30.7 arasında büyük değişiklikler gösteriyor.

Şubatta kadın işsizliği yüzde 14.8'e yükselirken, genç işsizliği yüzde 23.3 olarak görünüyor. Tarım dışı işsizlik oranları genel işsizlik oranlarına göre çok daha yüksek seyrediyor. Tarım dışı işsizlik yüzde 14.8 olurken, tarım dışı kadın işsizliği yüzde 18.9'a, tarım dışı genç işsizliği ise yüzde 25.9'a yükselmesi dikkat çekiyor. Tarım dışı genç kadın işsizliği yüzde 30.7'ye ulaşıyor. İşsizlik oranları son bir yıl içinde artmaya devam ederken en yüksek artış tarım dışı genç ve tarım dışı genç kadın işsizliğinde yaşanması dikkat çekiyor.

İşverenlere verilen teşviklere rağmen istihdam artmıyor, reel sektörde düşüş var

DİSK-AR'a göre 2017 Ocak, Şubat ve Mart ayları ortalamalarını yansıtan TÜİK 2017 Şubat istihdam ve işsizlik verileri, hükümet tarafından "istihdam seferberliği" adı altında yürütülen ve işsizlik sigortasından büyük kaynakların aktarıldığı kampanyanın henüz kayda değer bir etki yaratmadığını ortaya koyuyor. Ekonomi Şubat 2016-Şubat 2017 arasında sadece 500 bin yeni istihdam yaratabilirken, işsiz sayısı 676 bin artış gösteriyor. Bu durum, ekonominin iş yaratma kapasitesinin işsizliği azaltmaya yetmediğini gösteriyor.

DİSK-AR'a göre tarımda 121 bin kişilik bir artış yaşanırken, imalat sanayiinde 29 bin, madencilikte 11 bin ve inşaat sektöründe 42 bin kişilik bir azalma dikkat çekiyor. Hizmet sektöründe en yüksek istihdam artışının da 93 bin kişi ile insan sağlığı ve sosyal hizmetler alanında gerçekleştiği belirtiliyor. Bu alanda yaşanan istihdam artışı büyük ölçüde evde engelli

SGK SİGORTALI İSTİHDAM VERİLERİ (X 1,000 KİŞİ)

Sigortalı İstihdam	Aralık 2016	Şubat 2017	Değişim
4-A Sigortalıları (Ücretliler)	15.355	15.118	-236.7
4-B Sigortalıları (Kendi Hesabına Çalışanlar)	2.794	2.790	-4.2
4-C Sigortalıları (Memurlar)	2.983	2.966	-16.4
Toplam Sigortalı İstihdam	**21.132**	**20.874**	**-257.4**

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu Aylık Sigortalı İstatistikleri Aralık 2016 ve Şubat 2017 verileri

	İŞSİZ SAYISI
DAR TANIMLI İŞSİZLER	3,900,000
UMUDUNU YİTİRMİŞ İŞSİZLER	715,000
İŞ ARAMAYIP ÇALIŞMAYA HAZIR OLANLAR	1,774,000
ZAMANA BAĞLI EKSİK İSTİHDAM	474,000
MEVSİMLİK ÇALIŞANLAR	120,000
TOPLAM	6,983,000

bakım hizmeti ve toplum yararına çalışmaya dayanıyor. İstihdam seferberliğinin özellikle sanayiinde artışa yol açmadığı görülüyor.

TÜİK ve SGK'nın istihdam ve işsizlik ile ilgili açıkladıkları veriler çelişkili

DİSK-AR değerlendirmesinde TÜİK verileri ile SGK verileri arasında ciddi bir çelişki yaşandığına da dikkat çekiliyor. Değerlendirmeye göre SGK resmi internet sitesinde kısa bir süre yer alan ve bir süredir ulaşılamayan SGK verilerine göre toplam sigortalı istihdamda Aralık 2016-Şubat 2017 arasında 257 bin kişilik azalma yaşandı. SGK verileri istihdamda artışı teyit etmezken, TÜİK verileri tarımsal istihdamda ve İŞKUR destekli hizmet sektörü istihdamında artış olduğunu, sanayi istihdamında ise gerileme yaşandığını ortaya koyuyor.

Değerlendirmede ayrıca istihdam seferberliği kapsamında yaşanan istihdam artışına ilişkin İŞKUR verilerinin Mart 2017'den bu yana yayınlanmadığı ifade ediliyor ve "Gerek TÜİK verileri ve gerekse SGK verileri istihdam seferberliği kapsamında gerçek bir istihdam artışını teyit etmiyor." görüşü savunuluyor.

15-24 yaş arası üniversite mezunu her 100 kadından 38'i işsiz

Türkiye İstatistik Kurumu'nun hesapladığı ve açıkladığı resmi veriler de, ne çalışan ne okuyan 15-24 yaş arası genç nüfusun durumunun hiç iyi olmadığını gösteriyor. Bu verilere göre, yaşları 15-24 arasında olan 11.9 milyon gencin 2.8 milyonu ne eğitim görüyor ne çalışıyor. Yani kabaca her dört gençten biri boşta geziyor.

GENÇLER OKULLARDA DA İŞYERLERİNDE DE YOK

EĞİTİM DURUMU	Genç nüfus (1,000 kişi) Toplam 15-24 yaş	Genç nüfus (1,000 kişi) Ne işte ne okulda	Ne işte ne okulda olanlar (%) 2017	2016	2015
GENEL TOPLAM					
Toplam	11 874	2 834	23,9	23,1	23,3
Okuryazar olmayan	227	177	78	83,1	78,8
Lise altı eğitimli	7 463	1 699	22,8	22,6	23,2
Lise	1 598	277	17,3	17,5	16,2
Mesleki ve teknik lise	1 458	319	21,9	19,9	19,8
Yüksek öğretim	1 129	362	32,1	23,9	25,6
ERKEK					
Toplam	6 002	896	14,9	13,6	13,6
Okuryazar olmayan	80	55	68,8	78,7	68,7
Lise altı eğitimli	3 882	525	13,5	12,7	12,8
Lise	797	87	10,9	10,6	11,1
Mesleki ve teknik lise	769	116	15,1	11,9	13,3
Yüksek öğretim	473	114	24,1	17	15,3
KADIN					
Toplam	5 872	1 938	33	32,5	33,1
Okuryazar olmayan	147	122	83	84,8	83,9
Lise altı eğitimli	3 581	1 174	32,8	33	34
Lise	800	191	23,9	24,9	21,6
Mesleki ve teknik lise	689	204	29,6	28,4	27,2
Yüksek öğretim	655	248	37,9	28,9	33,3

Oran yıldan yıla pek değişmemiş. Geçen yılların şubat aylarında da yakın oranlar görüyoruz.

Lise ve üstü eğitimlilerde dikkat çeken bir eğilim var. Eğitim düzeyi arttıkça ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı da artıyor. Ancak bir bakış açısıyla bu durum normal. Çünkü zaten yüksek öğretimini tamamlayanların artık eğitim süreci bitmiş oluyor. Bu kesimdekiler iş de bulamıyorlarsa haliyle "okumayan ve çalışmayan" kategorisine girmiş oluyorlar.

Şubat itibariyle 1.1 milyon olan yüksek öğretim mezunu ve bir anlamda eğitimini tamamlamış gencin 362 bini çalışmıyor. İşsiz gezen 362 bin gencin toplama oranı yüzde 32 düzeyinde. Bir başka ifadeyle yaşları 15-24 arasında olan üniversite mezunu her üç gençten neredeyse biri işsiz geziyor.

Okuma yazma bilmeyen 227 bin gencin 80 bini erkek, 147 bini ise kadın

Yüksek öğretimli gençlerdeki işsizlik oranı erkeklerde yüzde 24 düzeyinde bulunuyor. Oran, kadınlarda ise yüzde 38'e ulaşmış durumda. Üstelik üniversite mezunu gençlerdeki işsizlik bu yıl belirgin bir artış gösteriyor. Oran, 2015 ve 2016 şubatındaki düzeyin çok üstünde.

Bu yılın şubat ayı itibariyle 15-24 yaş grubundaki 11.9 milyon kişiden 227 bin kişi, yani her 100 kişiden 2 kişi okuma yazma bilmiyor. Bu 227 bin kişinin 177 bini de ne okuyor, ne çalışıyor. Okuma yazma bilmeyen 227 bin gencin 80 bini erkek, 147 bini ise kadın. Okuryazar olmayan gençlerin yüzde 78'i çalışmıyor. Oran, erkeklerde yüzde 69, kadınlarda yüzde 83 düzeyinde.

Yandaş basın yüzde 5.0 büyümeyi, "beş yıldızlı büyüme, parmak ısırtan büyüme vs." gibi başlıklarla pazarlamaya çalışıyor. Oysa, enflasyon, işsizlik ve gelir erimesi gibi parametrelerle yapılan değerlendirmelerin yanında, uluslararası karşılaştırmalara bakıldığında da, büyümenin yurttaşlar üzerinde önemli bir olumlu etkisinin olmadığını, olmayacağını gösteriyor.

Türkiye'deki satınalma gücü, AB ortalamasından yüzde 38 daha aşağıda

Avrupa Birliği İstatistik Bürosu (Eurostat) satın alma gücü paritesi bazında kişi başına geliri hesaplıyor ve 28 AB ülkesinin ortalamasını 100 kabul ederek ülkeleri buna göre sıralıyor. Buradan baktığımızda, AB ortalamasında 100 olan satın alma gücü paritesi, Türkiye'de 62 düzeyinde kalıyor. Bu da, Türkiye'deki satınalma gücünün, AB ortalamasından yüzde 38 daha aşağıda olduğunu gösteriyor.

Türkiye'de satın alma gücü paretisinin AB ortalamasının yüzde 38 altında kalması büyük ölçüde, fiyat düzeyinin çok düşük olmasından kaynaklanıyor. Türkiye'nin fiyat düzeyi endeksi, AB ortalamasının yüzde 45 altında kalıyor. Bur başka anlatılma, AB ülkeleri genelinde 100 euroya satın alınan bir ürün ya da hizmeti Türkiye'de 55 euroya almak mümkün.

Avrupa'da satın alma gücü paritesine göre kişi başına gelirde Türkiye'den daha yoksul yalnızca sekiz ülke var. Bu ülkeler Romanya, Hırvatistan, Bulgaristan, Karadağ, Makedonya, Sırbistan, Bosna-Hersek ve Arnavutluk. Satın alma gücüne göre kişi başına gelir açısından Avrupa'nın en zengini Lüksemburg. Bu ülkeyi İrlanda, İsviçre, Norveç ve İzlanda izliyor.

Satınalma Gücü Paritesine göre AB ve Türkiye

Lüksemburg	**267**
İrlanda	177
İsviçre	**159**
Norveç	149
İzlanda	**129**
Hollanda	128
Avusturya	**126**
Danimarka	125
İsveç	**124**
Almanya	123
Belçika	**118**
Finlandiya	109
İngiltere	**108**
Fransa	105
İtalya	**96**
Malta	95
İspanya	**92**
Çek Cum.	88
Slovenya	**83**
Kıbrıs	81
Slovakya	**77**
Portekiz	77
Litvanya	**75**
Estonya	74
Polonya	**69**
Yunanistan	67
Macaristan	**67**
Letonya	65
Türkiye	**62**
Romanya	59
Hırvatistan	**59**
Bulgaristan	48
Karadağ	**42**
Makedonya	38
Sırbistan	**36**
Bosna Hersek	31
Arnavutluk	**30**

Demokrasi Cephesi Tarihsel Görevdir

❑ Selahattin DEMİRTAŞ

7 Haziran seçimlerinden sonra AKP-MHP Koalisyonu ile başlayan, 15 Temmuz darbe girişiminin ve darbeci güruhun sebep olduğu tahribatlardan da yararlanarak alanını genişleten 'tek adam rejimi'nin inşa sürecinde, 16 Nisan referandumu önemli bir kilometre taşı oldu. Meşruiyeti olmayan bir sonuç ortaya çıkmasına rağmen, resmi sonuçlara dayanılarak önümüzdeki dönemde Cumhurbaşkanlığı seçimi artık bir 'tek adam rejimi'nin zirve noktası olarak gerçekleşecektir. 16 Nisan referandumunda kendini "HAYIR" Bloku olarak tarifleyen kesimler, önemli bir tehlike karşısında zımnen ve farklı gerekçelerle bir araya gelmiş, esnek bağları olan ve taktik bir işbirliğini içeren geçici bir cephe olarak tanımlanabilir. 16 Nisan'dan sonra bu cephenin yeni işbirlikleri için ortak hareket edebilmeleri artık asgari ilkelerde uzlaşabilmekle mümkün olabilir.

Üzerinde tartışılmamış ve uzlaşılmamış ilkeler ortada yokken, birilerinin kendisini yüzde 49'un temsilcisi olarak ilan etmesi "HAYIR" Bloku'na yönelik bir sabotaj etkisi yaratmaktan başka bir işe yaramaz. Öncelikli olarak yapılması gereken, "HAYIR" Bloku'nda yer alan bütün toplumsal-siyasal kesimlerin temsilcilerinin bir yuvarlak masa etrafında toplanarak, eşitler arası bir hukukla ilkeler üzerinde tartışma yürütmesidir. İlkeler üzerinde mutabakat sağlandıktan sonra da "HAYIR"ı büyütmek için "EVET" demiş toplumsal kesimlerle (partilerle değil) işbirliği, ittifak ve ortaklaşma imkanları için yol haritası çıkarılmalıdır.

"EVET" demek zorunda kalmış kesimler başta olmak üzere toplumun kaygı ve korkularını anlamaya, gidermeye çalışan bir ortak çalışma yürütülmesi elzemdir. "EVET" demiş olan kesimleri de kucaklayabilmek için bu saatten sonra "HAYIR" Bloku olarak değil "Demokrasi Bloku" olarak yola devam etmek daha uygun olacaktır. İşte bunun için de asgari demokratik ilkelerde uzlaşmak bir ön şarttır.

Bu ilkelere saygı duyan ve hayata geçmesi için mücadele iradesi ortaya koyan bütün kesimlere açık bir demokrasi cephesi, sadece bir taktik işbirliğinin ötesinde Türkiye'nin demokratik geleceğinin programını minimum düzeyde de olsa ortaya koymak zorundadır. Bunun ilk adımı da içeride ve dışarıda barışı sağlayacak bir yol haritası oluşturmaktır. Kürt sorununun çözümüne dair önerisi olmayan bir programa ne demokrasi programı denilebilir ne de kimse ciddiye alır. Öncelikli olarak Kürt sorununda demokratik-barışçıl çözümün hayata geçebileceği gerçekçi bir müzakere zemini-mekanizması oluşmalıdır. Hangi aktörün nasıl roller ve misyonlar üstlenebileceği bu mekanizmada somut olarak ortaya konulmalıdır. Yaşanan bütün diyalog ve müzakere deneyimlerimizden yola çıkarak bugünün koşullarına uygun, makul, gerçekleşebilir ve sonuç alıcı bir mekanizma ya da çözüm metodu geliştirilmesi gerekir.

TBMM'nin ve siyasi partilerin, Sayın Öcalan'ın ve PKK'nin böylesi bir mekanizmaya en etkili, barışa ve çözüme odaklı bir şekilde nasıl dahil olabilecekleri somut bir metotla (mekanizmayla) önerilebilir. Bir defa Kürt sorununda ana aktörler olan Sayın Öcalan ve PKK'yi dışlamaya çalışan, bu realiteleri yok sayan hiçbir arayışın ciddiyeti ve samimiyeti olmayacaktır. Bu saatten sonra Öcalan-PKK çözüm sürecinde olsun mu olmasın mı tartışmasını yapmak bile deve kuşu politikasından başka bir şey değildir.

Bizim bu noktada artık hayalci, afaki, tasfiyeci önerileri ciddiye bile almayacağımızı herkes bilmelidir. Ancak bizim de HDP olarak bir öneri şeklinde de olsa taslak bir yol haritasına, mekanizma (metot) önerisine sahip olmamız lazım. Çözümü zor, hatta imkansız gibi görünen meselelerde toplumun güven duyacağı bir metot ortaya koymak esas meselenin tartışılması kadar önemlidir. Hatta işin esasına giden yolda mekanizma (metot-yol haritası) ilk etapta esastan da önemlidir.

Üzerinde tartışılmamış ve uzlaşılmamış ilkeler ortada yokken, birilerinin kendisini yüzde 49'un temsilcisi olarak ilan etmesi "HAYIR" Bloku'na yönelik bir sabotaj etkisi yaratmaktan başka bir işe yaramaz. Öncelikli olarak yapılması gereken, "HAYIR" Bloku'nda yer alan bütün toplumsal-siyasal kesimlerin temsilcilerinin bir yuvarlak masa etrafında toplanarak, eşitler arası bir hukukla ilkeler üzerinde tartışma yürütmesidir. İlkeler üzerinde mutabakat sağlandıktan sonra da "HAYIR"ı büyütmek için "EVET" demiş toplumsal kesimlerle (partilerle değil) işbirliği, ittifak ve ortaklaşma imkanları için yol haritası çıkarılmalıdır. ... "EVET" demiş olan kesimleri de kucaklayabilmek için bu saatten sonra "HAYIR" Bloku olarak değil, "Demokrasi Bloku" olarak yola devam etmek daha uygun olacaktır. İşte bunun için de asgari demokratik ilkelerde uzlaşmak bir ön şarttır.

Ortaya konulacak çözüm metodu büyük bir toplumsal destek görebilir. Çünkü metotla birlikte niyet de ortaya çıkmış olur. Ülkenin bölüneceğinden korkan kesimleri de aynı anda ikna etmenin en etkili yolu, esası konuşmadan önce çözüm metodunu ortaya koymak olacaktır. Metodun netleşmesi aynı zamanda, ittifak güçlerinin de netleşmesini kolaylaştırır.

Barışçıl, makul, demokratik bir çözüm için ortaya konulan mekanizmayı kabul edenler, tartışmaya değer görenler, öneri ve eleştirileri ile bu metodu güçlendirmeye çalışanlar aslında bizim olası ittifak güçleri olarak kabul edebileceğimiz kesimler olarak netleşmiş olur. Referandumda "EVET" demiş toplumsal kesimler de böylesi bir somut yol haritasından heyecan duyacaktır. "HAYIR"ı büyütmenin biricik yolu, barış ihtimalini büyütmek ve asgari bir demokratikleşme programı ortaya koyarak bunun hayata geçmesi için mücadele etmekten geçer.

Tam da bu noktada HDP bir siyasi hamle olarak iyi tartışılmış, üzerinde mutabakata varılmış detaylı bir yol haritası ile siyasete yön verebilir. Demokratik siyaset asıl rolünü ve misyonunu, kendinde bu özgüveni duyarak oynayabilir. Demokratik siyasetin bu yönlü tartışma, hamle ve girişimleri Türkiye toplumunda da siyasete olan güveni arttırabilir. HDP ve bütün bileşenlerinin, dostlarımızın bu konuyu etraflıca tartışarak olgunlaştırmasında yarar olduğu kanaatindeyim.

Ana muhalefetin, demokrasi bloku oluşturma kapasitesi de niyeti de maalesef yoktur. Halen HDP'nin adını ağzına almaktan bile imtina eden, ama buna rağmen kendini "HAYIR"ın sözcüsü gibi lanse eden bir garabet tutumla karşı karşıyayız. HDP'nin meşruiyetini tartışmak kimsenin haddine değildir. Biz meşruiyetimizi doğrudan halktan almış durumdayız. Ama bizimle birlikte aynı demokratik ilkeleri oluşturmak isteyenler önce bize saygı duymayı öğrenmeli. Ayrıca HDP'ye samimi bir özür borçları olduğunu hatırlatmakta da yarar var. Bu şekilde Türkiye'nin ortak demokratik geleceğini konuşmak daha kolay olur.

Neticede 16 Nisan referandumunun ortaya çıkardığı muazzam enerjiyi çarçur etmeden, partizanca yaklaşımlarla daraltmadan, parçalamadan büyütmek hepimizin tarihsel görevidir. Atılması gereken cesur adımları atmak için fazla da geç kalmadan bir an önce geleceği planlamanın zamanıdır. Emin olduğum bir şey varsa o da özgürlük, demokrasi ve barış isteyenlerin mutlaka kazanacağı bir döneme girildiğidir.

İlk olarak 03.06.2017 tarihinde Özgürlükçü Demokrasi gazetesinde yayınlanmıştır.

Başka Bir Gezegende m

❑ **Kemal ATAKAN**

I. ANKARA YÜKSEL DİRENİŞİ, Nuriye ile Semih'in tutuklanması ile sonuçlanmadı. Acun Hoca ve Veli ile Semih'in eşi Esra, Veli'nin annesi, Nuriye'nin annesi direnişi sürdürüyorlar. KHK'lar yoluyla haksız olarak işten atılan eğitim emekçilerinin direnişi bu. Nuriye ile Semih ise Cezaevinde Açlık Grevi'nin 100. Gün sınırını aştılar ve kritik aşamada direnmeye devam ediyorlar.

II. DİSK'e bağlı işkolu sendikalarının üyeleri, sendikalarının önderliğinde KIDEM TAZMİNATI GASPINA karşı direniyorlar. Çeşitli etkinlikler ve direnişlerle seslerini duyurmaya çalışıyorlar.

III. Metal iş kolunda işçiler, aynen cam iş kolunda ve tekstil iş kolunda olduğu gibi GREV kararı alıyorlar. Ancak OHAL ile yönetilen ülkemizde grevler ertelenme yoluyla yasaklanıyor.

IV. HDP'nin 80'den fazla seçilmiş BELEDİYE BAŞKANLARI görevden alınıyor, kayyum atanıyor, ses çıkaranın kafasına balyoz indirerek susturuyorlar.

V. Demokrat GAZETECİLER ve AKADEMİSYENLER 200 günü aşkındır mahkeme önüne çıkarılmadan TUTUKLU halde bekliyorlar. Düşünce Özgürlüğü bir suç kategorisi halini almış vaziyette.

VI. Halk tarafından seçilmiş VEKİLLER dokunulmazlıkları kaldırılmak suretiyle yargılanarak tutuklanıyorlar, halkın kendilerine verdiği görevleri yapmaktan alıkonuyorlar.

VII. Seçimlerde 6 Milyon oy almış parlamentoda temsil edilen bir partinin, HDP'nin Eş Genel Başkanları TUTUKLU.

VIII. CİZRE'de bodrumlardan çıkarılan cesetler 200 günü aştığı halde otopsileri yapılıp ailelerine teslim edilmiyor, morglarda bekletiliyor.

IX. NUSAYBİN, CİZRE gibi yakılıp yıkılan yerleşim bölgelerinde yıkılmış evlerin altında hafriyat sırasında hala ceset parçaları çıkıyor. TOKİ bu cesetlerin üzerine bina yapmayı planlıyor.

X. YEŞİL YOL çalışmaları tekrar hukuksuz bir şekilde başlatılıyor ve halkın direnişinin engellenmesi için bütün alan YASAK BÖLGE ilan ediliyor.

XI. RAMAZAN ayında, enflasyon sonucunda temel besin maddeleri ve yaş sebze meyve ateş pahası.

XII. Suriyeli GÖÇMENLER AÇLIKLA MÜCADELE adına sokaklarda, caddelerde, otoyollarda bebeleri ve çocukları ile dileniyor.

XIII. Geçim derdine düşen YOKSUL KIR EMEKÇİLERİ mevsimlik tarım işçisi olarak batı Anadolu, Ege, Akdeniz ve Karadeniz'de ağır koşullarda yaşayarak çalışıyorlar. İstanbul gibi metropollerde belediyeler peyzaj işçisi olarak çalıştırıyorlar, cadde kenarlarında minibüs ve kamyonetlerde ailece yatıp kalkıyorlar.

XIV. Onbinlerce yoksul genç, evlerine ekmek götürebilmek ve yoksul ailelerine destek olmak için metropollerde KAĞIT ATIK TOPLAYICISI olarak günde yüzlerce kilometre yürüyerek çalışıyorlar.

XV. Türkiye'de 15 milyona yakın yurttaş, KREDİ kartı, tüketici kredisi, emlak ve araç kredilerini ödeyemez durumdalar. Kişisel İFLAS koşullarında icra takibi altındalar.

XVI. Ülkede gayrı resmi İŞSİZLİK oranı yüzde 20'yi aşmış durumdadır.

XVII. 4 kişilik bir ailenin AÇLIK SINIRI 1590 TL, YOKSULLUK SINIRI 4900 TL. Asgari net ücretin 1400 TL olduğu koşullarda bir kişinin asgari ücretle çalıştığı bir ailede durumu siz hesap edin.

Bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Sadece burada sıraladığımız olgu ve sorunlardan etkilenen milyonlarca yurttaşımız var. Tüm sorunları ve etkilenenleri toplarsanız nüfusun ezici çoğunluğu bu somut gelişmelerden etkileniyor durumda. Yani MUHATAP.

İnsanlar tepkisiz mi?

Herkes birbirinin bakıp soruyor; ***"Bu kadar sorun var, insanlar neden tepkisiz davranıyor?"*** HAYIR! İnsanlar tepkisiz değiller. İnsanların her birinin kendi alanlarındaki tepkileri bir türlü bir araya getirilip genel bir tepki haline getirilmekte zorlanılıyor. İktidarın bu "tehlikeyi" önlemek içi baş vurduğu birden fazla yöntem hepimizce malum. 7 Haziran seçim sonuçlarının yok sayılmasından başlayın,

yaratılan baskı ve terör ortamı, 15 Temmuz Darbesi, OHAL, yasaklar, sansürler, tutuklamalar, milliyetçi ve dini hassasiyetlerin kullanılması gibi çeşitli projelerle UZATMALARI OYNUYORLAR.

Bu açıdan bakıldığında Ankara'dan İstanbul'a başlatılan ADALET YÜRÜYÜŞÜ birçok açıdan, toplum içinde oluşan kısmi tepkileri bir noktaya toplamak ve onun etrafında ülkenin her yanında yığınsal, ortak tepkinin yaratılması için veri sağlıyor. Sadece tüm tepkilerin bir kanala akıtılması değil, aynı zamanda Türkiye devrimci, demokratik, sosyalist hareketin, Kürt devrimci, demokratik, özgürlük hareketi ile ortak birleşik mücadelesinin gelişmesine de ADALET YÜRÜYÜŞÜ uygun bir ortam hazırlıyor. *"CHP'ye güvenilmez, nerede frene basacakları belli olmaz, sonuçta burjuva partisi olduğu için devletle anında uzlaşır"* gibi görüşler hepsi doğrudur. CHP'nin dokunulmazlıkların kaldırılmasında, 15 Temmuz sonrası süreçte ve Kürt illerindeki imha hareketi karşısındaki siyasi edilgen tavrı da malumumuz. Biz de başka gezegende yaşamıyoruz. Eleştirenler kadar bu konulara biz de vakıfız. Ancak burjuvazi her zaman sonunda BİNDİĞİ DALI KESMİŞTİR. Karl Marx ve Friedrich Engels'in KOMÜNİST PARTİ MANİFESTOSU'nda **"burjuvazi kendi mezar kazıcısını kendi yaratır"** tespiti olgulara pozitif yanından bakma yönteminin anlamlı bir ifadesidir. CHP'nin de burjuvazinin partisi

i Yaşıyoruz?

olduğu olgusunu bir an bile akıldan çıkarmadan, burjuvazinin de kendi iç çelişkilerinin olduğunu, ve sınıf mücadelesinde bu çelişkilerden yararlanılması olanağı olduğunda bunun da değerlendirilmesi gerektiğini hatırlatmaya gerek olmadığını düşünüyoruz.

CHP ve AKP seçmenlerinin ezici bir çoğunluğunun işçi ve emekçilerden oluştuğu, bu seçmen yurttaşların burjuva ideolojisi, kültürü ve propagandası altında yanlış yerde durdukları ancak emekçi halkların işçi sınıfı öncülüğünde yürüteceği mücadelenin yükselmesinde bilince çıkar. İşçi sınıfının politik ve sendikal örgütlerinin istemleri, belgileri, programları bellidir. Bizi de bağlayan, bize yön veren, yolumuzu çizen bu içeriklerdir. Dolayısıyla korkmaya, çekinmeye, yanlış mı yapıyoruz sorusunu sormaya hiç gerek yok. En ufak kıvılcımı büyütebilmek ve kıpkızıl bir güneş topuna dönüştürebilmek, sınıf mücadelesini yükseltmek için tek yoldur.

Biz bu durumda ne yapabiliriz?

I. ADALET istemi bizim de istemimizdir. Biz burjuva düzenin sınırlarını aşan bir SINIF ADALETİ yanlısıyız. Dolayısıyla bu slogan bize ters değildir. İçeriğinin nereye taşıyacağına bağlıdır.

II. Bu yürüyüş 25 günde tamamlanacak, yüzlerce yerleşim alanından geçecek, onlarca ilçede mola verilerek gerçekleşecek. Bütün geçilen yerlerde yurttaşlarla temas, görüş alışverişi mümkündür. Geçilen yerleşim alanlarının kimisinde gazetemiz okunuyor, dağıtılıyor. Demek ki okuyucularımız mevcut, aktivistlerimiz de var. O halde bu çalışmalara katılacağız. Bu güzergahta mümkün olan en fazla mahalle, köy, ilçe ve ilde, diğer ilerici, devrimci, demokratik, sosyalist güçler ile birlikte MECLİS yapılanmalarının oluşmasını, olan yerlerde güçlenmesini sağlayacağız.

III. Tüm illerde hatta kimi ilçelerde ADALET YÜRÜYÜŞÜ ile dayanışma amacıyla ADALET yürüyüşleri düzenleniyor, standlar açılıyor, etkinlikler gerçekleştiriliyor. Bu etkinlikler eylem birlikleri ve platformlar çerçevesinde yürütülüyor. Bu süreçlere okuyucu ve aktivistlerimiz aktif olarak katılarak bulundukları yerde MECLİS'lerin genişlemesini, kurulmamışsa kurulmasına somut katkı sağlamaları mümkün ve gereklidir.

IV. Oluşacak meclislerde veya var olup geliştirilecek meclislerde yurttaşların katılımı ve aktif görevler üstlenmelerinin sağlanması belirleyici olmalıdır. Meclisler farklı örgütlerin birlik platformları değil, halkların meclisleri, işçi meclisleri, demokrasi meclisleri olmalıdırlar.

V. Yürüyüşün ulaşacağı il olan İstanbul'da Maçka Demokrasi Parkı, İstanbuldaki dayanışma etkinliklerinin merkezi konumundadır. İlçelerdeki etkinlikler buradan koordine edilmektedir. Dolayısıyla ilçelerden yurttaşların, fabrika ve atölyelerden işçi ve emekçilerin MAÇKA DEMOKRASİ PARKI'na gelerek dayanışmalarını belirtmelerini, ondan sonra da oradan aldıkları pozitif enerjiyi işyerlerine ve yerleşim birimlerine taşımalarını organize etmeliyiz. Henüz MECLİS kurulmayan mahalle, işyeri ve semtlerde bu şekilde meclis kuruluşları hızlanacaktır.

VI. Tüm etkinliklerde (yürüyüş güzergahı, konaklama yerleri, il, ilçe ve mahallelerdeki dayanışma eylemleri ve Maçka Demokrasi Parkında) gazetemizin tanıtımını, dağıtımını yaygınlaştırmak, görüş ve önerilerimiz temelinde yurttaşlar ile diyaloglar kurmak, sohbet etmek, görüşmek, ilişki geliştirmek. Ülkenin sorunları konusundaki çözüm önerilerimizi, demokratik ve sosyalist Türkiye programımızı yurttaşlarımıza taşımalıyız. Mümkün olduğu kadar fazla adres, elektronik posta ve telefon alarak abone sayımızı artırmaya, yeni gönüllü dağıtıcılar kazanmaya yönelmeliyiz. Her yeni gönüllü dağıtıcı, oturduğu veya çalıştığı yerde, yerel Meclis'lerin çalışmalarında görev almalı, aktif katkıda bulunmalı, çevresinde bu çalışmayı yaygınlaştırmalıdır.

"Ramazan'ın son günleri", "Bayram havası", "Yaz Tatili rehaveti" demeden, hiç bir gerekçeyi bahane etmeden ülkemiz yurttaşlarının gerçek BAYRAM'larını yaşayacakları günlere taşıyabilmemiz için tüm yaratıcılığımızı devreye sokalım, enerjimizi toplayalım ve saflarımızı genişletelim, güçlendirelim.

"Adalet" ve "Kalkınma" Partisi İktidarında, Adalet Eylemi...

Dördüncü günün dolduran ADALET Yürüyüşünün ilk gününden itibaren Ankara'daki yoldaşlarımız eyleme destek verdi ve yürüyüşe katıldı. Yerellerde de aynı tavrı sergiliyoruz. POLİTİKA Gazetesi olarak ADALET YÜRÜYÜŞÜ'nü destekliyoruz ve aktif olarak yer alıyoruz.

Adında "adalet" kelimesi geçen bir partinin iktidarı döneminde ADALET YÜRÜYÜŞÜ düzenlenmek zorunda kalınması çok anlamlı ve politik bir eylemdir. Aynı partinin adında "kalkınma" nitelemesi de geçiyor. İşte şimdi AKP iktidarı döneminde ADALET'in kesinlikle olmadığı ve KALKINMA'dan anladıklarının sadece kendilerini ve onlara görev verenleri kalkındırmak olduğunu geniş yığınlara anlatabilmenin en güzel olanaklarından biri ele geçmiş durumdadır.

Devrimciler, Sosyalistler, Komünistler en küçük bir kıvılcımı büyük bir ateşe dönüştürmek için yığınların içinde, onların ön safında yer alır, öncülük yaparlar. 7 Haziran 2015 seçimlerinde halkın iradesini yok sayan, yenilgiyi baskı, terör ve katliamlarla kendi yengisine dönüştürmeye çalıştıran bir zihniyetin karşısında durmak bırakın komünist olmayı, demokrat olmanın en asgari kıstasıdır.

OHAL koşullarında böyle bir eylemin gerçekleşmesi ve ülke kamuoyunda ulusal düzeyde birinci konu haline gelmesi niteliksel olarak demokrasi ve toplumsal ilerleme mücadelemiz açısından ileri bir adımdır. Mümkün olduğu kadar geniş yığınların, işçi sınıfının kollarının, yoksul emekçi halklarımızın gerek merkezi anlamda süren yürüyüşe katılmalarını, yürüyüşün geçtiği yerlerde eylemliliklere katılmalarını sağlamak devrimcilerin, sosyalistlerin, komünistlerin görevidir. İstanbul'da Maçka Demokrasi Parkı'nda ve ülkenin tüm il ve ilçelerinde düzenlenen dayanışma eylemlerine sadece katılmak değil, örgütlenmesine en önde katılmak devrimci güçlerin en doğal ve yapması gereken etkinliktir.

Bu ülkede bugünkü toplumsal koşullarda böyle bir eylem içinde yer alınmayacaksa AKP-SARAY Rejimi'nin yığınların gözünde ipliğinin pazara çıkarılması nasıl sağlanacaktır? Yığınların nezdinde gerçek yüzü ortaya çıkmadan bu rejimden kurtulmak mümkün değildir. Çünkü ancak yığınlar hareketlenir ve bu rejime DUR derlerse bu rejimin sonunu getirecek güç oluşur. ADALET yürüyüşü bu dinamiklerin oluşması, genişlemesi ve son sözü söylemesi açısından son 2 yıldır oluşmamış olanaklar yaratabilecek niteliktedir.

Söz konusu olan CHP üzerine tartışma değildir. Günün ihtiyacı, mücadelenin gereksinimi bu değildir. Mecliste dokunulmazlıkların kaldırılmasında izledikleri yol, HDP'li belediyelerin görevden alınıp tutuklanmasında, vekillerin ve eş başkanların dokunulmazlıklarının kaldırılması, tutuklanmaları sürecinde takındıkları siyasi duruş onların sorunudur. 10 Ekim 2015 Ankara Katliamında onlarca üyeleri katledilmişken neden gerekli tepkiyi göstermedikleri, 15 Temmuz AKP-SARAY Darbesinde Taksim ve Yenikapı Mitinglerinde üstlendikleri uğursuz rol... Bu olgular saymakla bitmez. Ancak bugün yeni bir durum ile karşı karşıyayız. CHP isteyerek ve istemeyerek de olsa ülkede devrimci demokratik mücadelenin yığınsallaşması ve üzerini örten ölü toprağın kaldırılması konusunda bir işlev görüyorsa, belirleyici olan bu olgudur.

CHP'nin kendi farklı planları da olabilir, devlete sahip çıkarak toplumsal muhalefetin gazını almak da isteyebilir. Kılıçdaroğlu parti içi mücadelede kendini güçlendirmek istiyor olabilir. Bunların hiç biri devrimci güçlerin kendi ödevlerini yerine getirmeleri, ilkeli ama yaratıcı, kıvrak politik duruş sergilemelerinin önünde bir engel değildir. Çünkü devrimci güçler neyi, niçin ve nasıl yaptıklarının bilincindedirler.

Yaşamın gerçekleri ciddidir. Bugüne dek ülkede statükonun korunmasında kilit rol oynayan, yığınların hareketlenmesinde fren görevi gören, Kürt halkının özgürlük mücadelesinin karşısında devlet aklıyla duran güçler bugün bu eylemlilikle Türkiye devrimci demokrasi güçleriyle, Kürt devrimci demokratik özgürlük güçlerinin mücadelesinin birleşik bir niteliğe yükselmesine ortam hazırlayabilirler. Politik mücadele aynı zamanda böyle bir şeydir.

Böyle dönemlerde en keskin sözleri sarf edenler o keskin slogansı sözlerinin arkasında utangaçça pasifizmi, eylemsizliği önerirler. Ancak, dünya devrimci hareketinin tarihinde bu tür gelişmeleri devrimci sonuçlara yükseltmenin çokça örneği vardır. Bilinmelidir ki, kapitalizmin egemenliği altında yeri geldiğinde burjuvazi içindeki çelişkileri de ustaca değerlendirerek devrimci sonuçlar alınan örnekler sadece istisna değildir. Ancak şu anda güncel olan bu tartışma değildir.

ADALET Yürüyüşü'nü yayalım, yığınsallaştıralım, yerellerde destekleyelim, dayanışma toplantıları düzenleyelim, elimizden geldiğince tüm devrimci demokratik güçlerle dostça ilişkiler geliştirelim, demokratik ve özgürlükten yana tavır koyan yurttaş iradesinin ön plana çıkmasına katkıda bulunalım ve tüm bu niceliği HALK MECLİSLERİ, İŞÇİ MECLİSLERİ ve DEMOKRASİ MECLİSLERİ çatısı altında yaratıcılıkla birleştirelim. Sürekliliğini sağlayalım, büyütelim, genişletelim.

Politika

Komünal Yaşam ve Yerel Yönetim

❑ **Ahmet ÇAVLI**

Komün yönetimleri veya komün yaşam biçimleri tarihsel süreç içerisinde yaşanmış en güzel meclis yaşam biçimleridirler. Toplumların oluşumundan bu yana gelen komünal yaşam ve komünal bölüşüm paylaşım Paris Komünü dahil insanların mutlu oldukları en güzel yönetim biçimleridirler. İlkel dediğimiz aslında dünyanın oluşumundan bu yana insanların her anlamda eşit özgür yaşadıkları meclislerle yönetilen yaşam biçimleridirler. Demokrasi, gerçek anlamıyla, komünlerde doğmuş ve yaşamıştır. Komünler, yerel toplulukların kendilerini doğrudan demokrasi yöntemiyle yönettiği ve yerel toplulukların gereksinimlerini, yerel halkın organlarınca yerine getirdiği doğrudan demokrasi birimleri olmuştur.

Yerel yönetim geleneğinin tarihi, "komün" geleneğinin tarihidir. Belirli bir mekan üzerinde yaşamını sürdüren bir topluluğun birlikte yaşamaktan kaynaklanan sorunlarını çözümlemek ve toplu gereksinimlerini karşılamak amacıyla oluşturulmuş birlikteliklere ya da örgütlülüklere, "komün" ismi verilmektedir. Komün, yerel bir topluluğa kamu hizmetleri sağlayan yönetsel, siyasal ve toplumbilimsel birimlerdir. Komünlerin tarihi, "modern devlet"in tarihinden daha eskidir. Kesin olmamakla beraber yaşam belirtileri ve komünal yaşam biçimi Fırat ve Dicle nehrinin aktığı kutsal topraklar olan Mezopotamya'da şekillenmiştir. Mısır'da Nil nehri, Hindistan'da Ganj nehri kıyılarında komünal yaşam yaşanmıştır. Tevrat'ta açık olarak kutsal topraklardan bahsedilmektedir, birlikte yaşam birlikte paylaşım, ve de kadının binlerce yıl tanrıça olarak hüküm sürdüğü yönettiği komünal yönetim biçimleri bu kutsal topraklarda halen günümüze kadar devam etmektedir.

Politik Öncü Komün Diyor!

Bulunduğum bölgenin Kürt coğrafyasında komünal yaşam köylerde halen devam etmektedir. İlk komünal toplumda nasıl kadının rolü varsa halen köylerimizde kadınlar birinci derecede çözümleyici güçtür. Kürtçe kom siyah çadırlar halen devam etmekte barışmalar burda yapılır, birlikte tarımda, koyun beslemede, yardımlaşmada köy meclisleri söz sahibidirler. Aslında köy yaşamı demokratik yaşam biçimidir. Yerel yönetimlerin temellerinin komünlerde atılmış olması gerçeğidir. Demokrasi gerçek anlamıyla komünlerde doğmuş ve yaşamıştır. Gerçek demokrasi olarak doğrudan demokrasinin, komün gibi birimler dışında yaşaması ve gelişmesi düşünülemez. Komünler yerel özgürlüklerin temellerinin atıldığı birimler olmuşlardır. Bu açıdan bakıldığında batı demokrasileri ve halk demokrasileri tarihi ve geleneği ile komün geleneği arasında bir yakınlaşma bulunmaktadır. Komün yönetim biçimleri veya komün yaşam biçimleri aslında son dönemde işçi sınıfının politik öncü partisinin de, yani TKP'nin dile getirdiği aslında meclislerin ta kendisidir. Meclisler yaşamın özüdür. Sokak, mahalle, köy, ilçe, kent meclisleri toplumun yönetim ve idaresinde belirleyici duruma gelmiştir. Politik öncümüz hemen farkına varıp komün yaşamı ve meclislerin önemini ortaya çıkarmıştır. Demokratik Cumhuriyet kavramı eşittir meclislerin kendi kendini yönetme biçimi ve bunların merkezi eşgüdümü, yönetimidir. Buna bakılırsa herkes seçimle gelmeli, gerekli görülürse halk tarafından geri çağırılmalıdır. Bu konuda bu yazıma eleştiriler gelebilir ama yine de şimdiki İsviçre kantonları, Rusya Federasyonları, Özerk Cumhuriyetleri ve Bölgeleri, ABD Eyaletleri ve F.Alman federatif eyalet sistemi incelenmelidir. (Emperyalist oluşları buna engel değildir). Yerel birimlerden ulusal kongreye kadar tahlil edilmelidir. Yerellerde halkın katılımı ve özyönetim, eyaletler ve ardından ulusal çapta merkezi bir yapının olması ile çelişkili değildir. Zamanında Sovyetler Birliği bu pratiğin en mükemmel uygulandığı sistemdi. Bugün Küba'da mahallelere kadar örgütlenmiş olan "devrimi savunma komiteleri" yerellerde, komünlerde halkın kendi kendini yönetme, denetleme ve merkezi politikaların uygulandığı yerlerdir. Aynı zamanda merkezi politikanın oluşumuna doğrudan katkı yapan organlardır. Rojava pratiği gerçek anlamda komün yönetim biçiminin en güzel örneğidir. Halkların birlikte yaşamı paylaşımı birlikte üretime katılmaları, birlikte yönetmeleri herşeyin seçimle olması Rojava'yı bölgede devrimci bir merkez haline getirmiştir. Özellikle kadınların öncü olması, yönetmesi Ortadoğu ülkelerinde değişim rüzgarını estirmektedir.

Toplumsallaşmanın başlangıcının demokratik olduğunu hatırlayarak bu tanım üzerinde düşünürsek, yani toplumsallaşmanın oluşum diyalektiğinde demokrasinin zaten var olduğunu bilirsek, günümüz demokrasi anlayış ve uygulamalarındaki çarpıklıkları da çok daha net görebiliriz. İnsan akıllı bir tür olarak diğer canlı türlerden ayrışıp hayata organize olarak katılmaya başladığında, yani toplumsallaşmaya başladığında, bunu sürdürebilmek için demokratik bir duruşu da doğal olarak sürdürmesi gerekmiştir. Özgür komün ve yurttaş meclisleri devletlere seslenmekte "bırakınız kendi kendimizi biz seçeceğiz, biz yöneteceğiz" diyorlar, komün örgütlenmesi devletin en demokratik ve ileri örgütlenme biçimidir. Ulaşılmasını amaçladığımız komünist toplumun, devletin sönümlendiği özgür toplumun bugünden inşa edilecek nüveleridir. Bizim için bu açıdan çok önemlidir, egemen sınıflar da bu sebeple bu fikre bu derece karşıdır.

Komün, öncelikle köyün, sokağın, mahallenin her türlü ihtiyacını örgütleyen, karar alan ve yöneten birimidir. Bu yönüylede komün, komünal demokratik bir yaşam tarzıdır. Diğer yandan somut ihtiyaç üzerinden de bir görevi yerine getirmek

Komün aslında bir tür halk meclisidir. Kararlar açık ve ortaklaşa alındığı gibi, uygulaması da demokratik katılımcıdır. Yürütme ise, iş bölümü, denetleme ve işlerin önceliğini belirlemede devreye girer. Kentlerin ortak yönetim ve karar organları olan Kent Meclisleri de komün ruhunun şehirlerdeki ifadesidir.

için komünler kurulabilir. Aynı zamanda komünler, köy ve mahallenin güvenlik, ekonomik, sosyal, siyasal tüm yaşam alanlarına dönük bir özyönetim gücü olmayı da hedefler. Komünün işleyişi, bireylerin ya da toplumsal grupların gönüllü ve demokratik katılımı ile ekolojik doğa ve evren gerçekliğine göredir. Ekonomik üretim ise, kollektif ve doğayı koruyucu tarzda düzenlenir.

Komün aslında bir tür halk meclisidir. Kararlar açık ve ortaklaşa alındığı gibi, uygulaması da demokratik katılımcıdır. Yürütme ise, iş bölümü, denetleme ve işlerin önceliğini belirlemede devreye girer. Kentlerin ortak yönetim ve karar organları olan Kent Meclisleri de komün ruhunun şehirlerdeki ifadesidir. Bu meclislerin bileşenleri şunlardır: Kent içindeki bütün komünler, sivil toplum örgütleri, belediyelerin delegasyon sistemiyle gelmiş mahalle temsilcileri ve diğer bütün örgütlülüklerin temsilcileri.

Anti-demokratik bir biçimde yüksek halk oyuyla seçilen belediyelerimizin görevden alınması sonucu atanan Kayyımların çalışmalarına gelince; şimdiye kadar gördüğümüz hiçbir gözle görülür çalışmaları yoktur, sadece kendi yandaşlarına kadro ve işe alımlarına hız vermiş durumdadırlar. Köy, ilçe ve kentler HDP'nin döneminde kazanılan tüm değer ve kazanımlar bir bir yok edilmektedirler, kadın evleri, aş evleri, tandırlar, çamaşırhaneler, kültürel yerler veya binalar, okuma salonları, tiyatro çalışmaları, dil kültürü, hepsi yok edilmektedir. Gizli bir el tarafından düğmeye basılmış ezip geçiyorlar, taş üstüne taş koymamışlar, koyulanları yok ediyorlar. Yeni yerleşim alanları açılmadı, parklar, eğitimsel çalışmalar yok, ama bolca halkın kazanımlarını iftar sofrasında harcamaktalar, bu konuda maharetlidirler. Baharda özellikle bölgemizde sivrisineklerin yoğunlaştığı, ürediği aylar olmasına rağmen ilaçlama olmamaktadır, 'hayır' çıktığı için halkı cezalandırma biçimi olarak kullanılmaktadır. İftarlara katılım sıfır, memur kesimin dışında o da zorunlu tutulduğu için katılıyorlar, katılım yok denecek kadar az. Bunun dışında 'tırşıkçı takımı' hariç kimse katılmıyor. Bu dürüst idarecilere karşı yapılan tavır değildir, AKP politikalarına yapılan tavırdır. Belediyeler gasp edilerek zorla yönetimlere el konularak çalışma da olmaz, halk da kazanılmaz, halkı hiçe sayıp yönetime el koymak halkı uzaklaştırır. Dürüst yöneticiler de halkın gönlünde oldukları yerde kalır.

Şimdi Seçim Olsa Ne Olur?

Bu kayyım atamalarından sonra şimdi seçim olsa halkımızın tavrı ne olur? Ne olacak, bölgenin nabzını tutan bir kişi olarak açık ve net, objektif olmak durumundayız, referandum ile yerel seçimleri bir tutmak bizi yanıltır yanılgıya götürür. Eskiden olduğu gibi benim değerim vardır, ben değer sahibiyim, yok ben şu kadar cezaevinde kaldım, bedel ödedim meselesini öne koyarsak kaybederiz. Bölgenin, Kürt coğrafyasının sosyo ekonomik şartlarını iyi tahlil etmek gerekiyor. Artık Avrupa'yı düşünmek zorundayız, ABD, Rusya ve AB'nin tümünde yerel yöneticiler nasıl seçiliyor onları iyi bilmemiz gerekiyor. Aslında yukarıda belirttiğim bu yerlerde Belediye başkanı semboliktir, asıl olan meclis üyeleridir. Belediyenin ihtiyacına, iş ihtiyacına göre kadrolaşmaya gidilirse her işin erbabı seçilirse listelere konulursa tüm yerlerde kesinlikle kazanırız. Yok eski tas, eski hamam olursa bu sefer zor olacak-

tır. Halk tepeden atanan başkan adaylarını, meclis üyelerini, feodal beyler tarafından belirlenip atanan insanları artık istemiyor. Defalarca söyledik; Mardin büyükşehire diğer ilçelerden görevlendirilen belediye meclis üyelerimizin okuma yazması yok, imza atamıyor, ya belediye başkanı olmuş, ya da yardımcısı olmuş, böyle şey olmaz. İyi bilirim, üniversite mezunları müracat etmiş belediye meclis üyeliği için, ömrü devrim hareketi içinde çalışmayla geçmiş, ekonomist, işletmeci, kamu yönetimi mezunu şahıslar, bırakın listeye girmeyi, diplomaları yakıldı. "Bunlar olursa belediyeleri keyfimize göre yönetemeyiz, bunlar olmasın" mantığı hakim oldu. Uluslararası ilişkileri, toplumsal ilişkileri, bürokratik ilişkileri iyi bilen, toplumla özdeş olan, toplum tarafından sevilen, bilinçli, kültürlü, geçmişi temiz olan insanlar aday gösterilse, ama seçimle sandıklar halkın önüne koyulup kendi adaylarını kendileri seçerse tüm yerleşik alanlarda seçimi demokrasi güçleri kazanır, kafasında yeni rantçı sınıf yaratmak için, parti tarafından önemli yerlere gelen, ama ahbap çavuş ilişkileri ön planda tutan akrabasından başka kimseye faydası dokunmayan insanlar tepeden, merkezden atanırsa bu sefer belediyelerin hepsini kaybederiz. Halen parti yönetimi özeleştiri vermiş değildir, affedilmeyecek hatalar yapılmıştır, hani komün yaşamı, hani değişim dönüşüm, hani birlikte yönetim, birlikte paylaşım... Artık insanlarımızı kandırmayalım.

Ülke gerçeği var karşımızda. Hiç bir şey zorla yaptırılmak suretiyle olmuyor, hümanist düşünceler ön planda olmalıdır. Yeni nitelikli insanlarla, yeni yüzlerle, ahbap çavuş ve feodalizmden arınmış düşüncelerle dolu insanlarla seçime gidilirse, belediye başkan koltukları halkındır, halk oturmalıdır, demokrasi güçlerinin destekleriyle seçim kazanmak su içmek kadar basittir. Güzel günler göreceğiz, güzel günler yakındır. Komünal yönetim ve yaşam biçimlerine doğru yerel yönetimleri alalım, halk meclislerini yerelde kuralım kavgasız gürültüsüz barış içinde yapalım.

Bin Aydın ve Bir Kırmızı Fular...

❑ **Murat ÇAKIR**

Söze **Hasret Gültekin** ile başlamak farz oldu: *"Bir insan ömrünü neye vermeli / Para mı, onur mu taş dikenli yol / Ağacın köküne inmek mi yoksa / Çırpınıp duruyor, yaprak dediğin"*. Kırmızı fularıyla **Ayşe Deniz Karacagil** ve niceleri ozanın sorusunu *"ne kadar değil, nasıl yaşanmalı"* diyerek yanıtladılar. **Nuriye Gülmen** ve **Semih Özakça** gibi açlığa yatanlar, **Veli Saçılık** gibi, kolunu da verse direnmeye devam edenler, farklı biçimde olsa da, soruya aynı yanıtı veriyorlar: Ağacın köküne inip, onurlarıyla taş dikenli yolda yaprak gibi çırpınarak... Bir başlarına olsa da...

O uğursuz ölüm haberleri geldiğinde, ki yine iki maden işçisi yaşamlarıyla ödemişlerdi kâr hırsıyla yanıp tutuşanların hesabını, başka bir haber düştü gazete sayfalarına: Bin aydın Türkiye'de artan baskılara karşı ***"yan yanayız, bir aradayız"*** çağrısıyla, herkesi aynı çatı altında toplanmaya davet ediyorlardı, bir salondan.

"Bu toprakların ortak sahibi olan bizler..." diyen aydınlarımıza sonsuz saygımız var elbet, yapılan anlamlı işi küçük düşürmek istemiyoruz sonucunda. Amma velakin, günümüz koşullarında biraz eğreti duran çağrıyı yapanlara *"bir dakika"* demeden edemeyeceğiz.

"Tek adam rejimi ve partili devlete, adaletsizlik ve hukuksuzluğa, Meclis'in (onlar büyük yazmış) etkisizleştirilmesine, her çeşit muhalefetin baskı ve tehditle sindirilmesine" aklı başında olan herkes gibi biz de karşıyız, parlamenter sistemin ve kuvvetler ayrılığının yeniden tesis edilmesini biz de en ivedi görev olarak görüyoruz.

Ancak, işte *"bir dakika"* deyişimiz bu nedenledir, istediklerimizi direnmeden, sokağa çıkmadan, gerektiğinde *"hapisse hapis, ölümse ölüm"* demeden, salt salonlardan *"80 milyona seslenerek"* elde etmek olanaklı mıdır? *"80 milyonun"*, hepsi değil kuşkusuz, ama önemli bir bölümü çağrının peşine düşecekse eğer, neyin ne olduğunu cesaretle söylemek gerekmez mi, a dostlar? Ağacın köküne inip, aydın olmanın gereğini layığıyla yerine getirmek için radikal bir itirazı seslendirmek gerekmez mi?

Nuriye ve Semih'in açlık grevinin 100. gününde Kadıköy'de binler eylemde.

Hani elinize silah alın, dağa çıkın falan da demiyoruz, yanlış anlaşılmasın. Ama hukuk işliyormuş, parlamento çalışıyormuş, basın ve fikir özgürlüğü varmış, toplum ta ortasından bölünmemiş, direniyormuşsunuz gibi yapmayın bari. Böyle *"mış gibi"* yaparak, AKP-Saray-Rejimini meşrulaştırırsınız ancak. Biliyoruz, aranızda direnenler var. Biliyoruz çoğunluğunuz iyi niyetlisiniz, iyi şeyler yapmak istiyorsunuz, ama yeniden cehenneme giden yolların iyi niyet taşlarıyla döşendiğini unutuyorsunuz.

Korkmayın, en fazla hapse atarlar, ki orada da direnebilirsiniz. Ama söylenmesi gerekenleri söylemediğiniz müddetçe, tüm ülkenin hapishaneye çevrileceğini, açık faşist diktatörlüğe doğru yol alan rejimin hiç kimseye tek bir laf bile söyletmeyeceğini görmelisiniz. Siyasî karşıtlarınız da olsa, düşündüklerine hiç katılmasanız da, tüm mağdurlar için adalet sağlanana kadar, tek başınıza kalsanız da, direnmeli, sokağa çıkmalı, yeri geldiğinde kaldırım taşını elinize almalısınız. Hoş, siz yapmasınız da, yapacak olan Ayşeler, Nuriyeler, Suphiler, Ulaşlar, Arinler, Kaderler, kırmızı fularları tarihe kazıyanlar var. Seviyoruz sizleri, onun için diyoruz ki, sorun kendinize: *"Bir insan ömrünü neye vermeli..."*

IŞİD'e karşı savaşırken şehit düşen Ayşe Deniz Karacagil Rojava'da toprağa verildi.

Güç dengelerinde değişim mi?

NATO-AB-Türkiye İlişkilerindeki Eğreti Görüngülerin Arka Planına Bir Bakış

❑ **Murat ÇAKIR**

Mayıs 2017'de yapılan son NATO ve G7-Zirveleri, ABD Başkanı Trump'a karşı "eski kıtada" büyük bir karşı koyuş görüngüsünü ortaya çıkardı. Burjuva medyası Trump'ı çeşitli sıfatlarla eleştirirken, adını Putin, Erdoğan veya Urban gibi, "despotik yönetici" olarak tanımlanan isimlerle aynı anda sayıyor. Özellikle Trump'un ABD'ye geri döner dönmez, uluslararası iklim antlaşmasından ayrılacağını açıklamasıyla, sadece burjuva medyası değil, Avrupa'daki reformist sol da aynı çentiğe vurmaya başladı. F. Alman şansölyesi Merkel'in zirve görüşmelerinden sonra yaptığı bir açıklamada AB'nin "bağımsız güç politikası" uygulaması gerektiğini vurgulaması, tüm Avrupa'da destek buldu. Merkel, *"Avrupalılar olarak kendi kaderimizi kendi elimize almalıyız"* ve *"dünyada güç ilişkileri değişiyor"* derken, F. Alman Dışişleri Bakanı Gabriel de, ABD'nin dünyanın "öncü gücü" rolünden uzaklaştığını belirtti. Aynı şekilde AB kurumlarından da benzer söylemler geliyor. Örneğin AP Sosyal-Demokrat Grubu'nun Başkanı, *"artık AB'ndeki silahlı kuvvetlerin daha hızlı bir biçimde kaynaşmalarını sağlamak zorundayız, çünkü ABD, her ne kadar belirleyici bir partner olsa da, her konuda en önemli partner değildir artık"* diyor.

Trump'un "porselen dükkanına giren bir fil" misali olan yönetim tarzı kuşkusuz "eski kıtanın" yönetici kliklerinin sadece tuhafına gitmiyor. Aynı zamanda bir gün söylediğini başka bir gün değiştiren, diplomatik kuralları hiçe sayan ve güvensizlik yaratan ağzı bozuk bir ABD Başkanı ile çalışmak zorunda kalışları, Avrupalı siyasi elitleri son derece rahatsız ediyor. Ancak bu "rahatsız ediş" Kuzey Atlantik ittifakını ve emperyalist işbirliğini herhangi bir şekilde değiştirmeyecek. Nitekim 30 Mayıs 2017 tarihli FAZ gazetesi, F. Alman İçişleri Bakanı de Maiziére F. Almanya'nın BfV, BND ve MAD gibi temel istihbarat örgütlerinin bir araya geldiği bir "değerlendirme toplantısında" Avrupa'daki servisler ile ABD gizli servis örgütlerinin, bir çok ayrı alanda olduğu gibi "mükemmel bir işbirliği" içerisinde olduğunu ve "işbirliğinin bozulduğuna dair herhangi bir emarenin görünmediğini" söylediğini bildiriyordu.

Diğer tarafta, burjuva medyasının Trump ile aynı anda hedef tahtasına koyduğu isimlerden birisi olan Erdoğan ve yönetimine karşı da eleştiri dozlarının artırıldığına tanık oluyoruz. AKP-Saray-Rejimi ile olan ilişkilerde kafa karıştırıcı bir tuhaflık da yok değil. Bir tarafta Türkiye'nin AB ekonomisi ve güvenliği için "vazgeçilmez bir partner olduğu" söyleniyor, ama aynı zamanda da, Türkiye ile sürdürülen "AB üyelik görüşmelerin durdurulması", hatta "Türkiye'nin NATO üyeliğinden çıkartılması" tartışılıyor.

Tüm bu gelişmeler sahiden de emperyalist-kapitalist dünya düzeninin en önemli aktörleri arasında ciddi çelişkilerin söz konusu olduğuna, çıkar çatışmalarının keskinleştiğine ve işbirlikçi ülkeler üzerinde farklı baskı mekanizmalarının kullanılmak istendiğine işaret ediyor. Görüngüler, eğreti durmakla beraber emperyalist-kapitalist dünya düzenin güç dengelerinde belirli bir değişimin gerçekleşmekte olduğunu gösteriyor. Ancak salt bu görüntülere bakarak Merkel'in ve burjuva medyasının söylediklerine inanmak, gelişmeleri değerlendirmek için yeterli olmayacaktır. Güç dengelerinde sahiden bir değişim söz konusu mu, eğer öyleyse kimin yararına, kimin zararına? ABD ve AB karşı karşıya mı geliyor? AKP-Saray-Rejimi kimilerinin sürekli tekrarladığı gibi emperyalist güçler tarafından istenmiyor mu? Ve buradan Türkiye, Kürdistan ve bölge için olumlu sonuçlar çıkabilecek mi? Gelişmelerin arka planına bakış, bu soruları yanıtlamamıza yardımcı olacaktır.

Avrupa'nın tarihsel arzusu

ABD ile "eşit göz hizasında" hareket edebilmek, Avrupa'nın, Lenin'in 1916'da açıkladığı biçimiyle "eski" ve "yeni" kapitalist ülkelerinin uzun zamandır arzuladıkları bir durumdur. Örneğin burjuva uzmanları arasında "Alman ulusal ekonomisinin babası" olarak nitelendirilen Friedrich List, daha 1840'lı yıllarda *"Avrupa'daki kıta ittifakı ile genç ABD arasında sert bir rekabetin başlayacağını"* öngörmüş ve *"bu rekabetle başa çıkmanın yolları aranmalıdır"* uyarısını yapmıştı. 1903 yılında kurulan "Orta Avrupa Ekonomi Derneği" ise, *"Bordeaux'dan Sofya'ya kadar kurulu bir iktisat bloğu Avrupa'ya dünyadaki önemini vurgulayacak gerekli ekonomik gücü verebilir"* diyordu. Alman faşizminin ekonomistleri de 1940'da *"Kuzey ve Güney Amerika'nın devasa iktisat blokları, Yen-Bloğu ve Sterlin-Bloğunun kalıntılarına karşı başarılı bir karşı koyuş, ancak kıta Avrupa'sında kurulacak bir büyük alan iktisatı ile olanaklı olacaktır"* tespitini yapıyorlardı.

Aslında "eşit göz hizası" isteği, Alman burjuvazisinin özgün isteğiydi her zaman. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında, "Almanya'nın gücüne ancak ortak Avrupa evinin çatısında ulaşması olanaklıdır" görüşü hakim görüş haline geldi. Avrupa'daki emperyalist güçlerin farklı gelişimleri, geleneksel çıkar örtüşme ve çelişkileri savaş sonrasındaki Avrupa'yı da etkilemişti. Sonuçta her ülkedeki kapitalizmin farklı gelişme süreçleri, coğrafi koşulların, kültürel ve siyasi geleneklerin ve o ülkenin uluslararası iş bölümünde aldığı konum ile o ülkedeki sınıf ilişkileri ve sınıf mücadelesinin koşulları tarafından belirlenmektedir. Örneğin Britanya'daki mali sektör özgün gelişme süreciyle, F. Almanya ve Fransa'da olduğundan geleneksel olarak daha fazla önem taşımaktadır. Bunun temel nedeni, Britanya'nın sömürge geçmişidir. Zaten Marx "Das Kapital"de sömürge sistemini, *"kamusal borçlar sisteminin, boş gezinen rantçılar sınıfını, anonim şirketleri ve borsa oyunlarını yaratan serası"* olarak nitelendirmektedir, ki Britanya 19. Yüzyıl'ın sonundan bu yana "rant devleti" olarak tanımlanmaktadır.

Başka bir örneği, F. Almanya ve Fransa'daki tekelci devlet kapitalizmlerinin yüzeysel bir karşılaştırmasını ele alalım: Fransa aktif bir sanayi politikası uygulamakta ve devlet aparatıyla iktisat yönetimine doğrudan müdahale etmektedir. Enerji, silah, lojistik, otomotiv ve ulaşım gibi önemli sektörlerdeki büyük tekellere devletin ortak olması geleneksel bir olgudur. Örgütlü işçi sınıfı mücadeleci bir geleneği yaşatmaktadır. Zaten bu nedenle neoliberal dönüşüm Fransa'da tökezletilebilmiştir. Ancak bunun sonucunda da, Fransa'nın "rekabet yetisi" zayıflamıştır. F. Almanya ise ihracat şampiyonudur. 1950'lerden bu yana sürekli olarak ticaret fazlalığı elde etmekte ve Avrupa ülkelerine borç veren tefeci durumuna yükselmiş durumdadır. İhracat önceliğine ücretler, çalışma koşulları ve sosyal giderler üzerindeki baskıyı mütemadiyen artıran bir "istikrar politikası" refakat etmektedir. İşçi sınıfının örgütlenme düzeyi ve üye sayısı yüksek güçlü sendikalarla temsil edilmesine rağmen, hem emek örgütlerinin "sosyal partner" hâline getirilmeleri, hem de düşük ücret sektörü, aynı iş yerinde birden fazla toplu iş sözleşmesi ve işsizlere yönelik devlet yaptırımları ile işçi sınıfının kendi içinde bir kaç parçaya bölünmesi nedeniyle sınıf mücadelesi zayıflamış, sendikalar çalışanların sınıf çıkarlarını ülkenin veya şirketlerin çıkarlarının boyunduruğuna sokmalarına rıza göstermelerini sağlamışlardır. Bu durum ise, F. Alman sermayesinin dünya çapındaki "rekabet yetisini" olağanüstü artırmaktadır. Sonuç itibariyle AB'nin F. Alman sermayesinin iç pazarına dönüşmesinin temel nedeni, Britanya, Fransa ve F. Almanya'daki gelişme süreçlerinin farklılığıdır. O açıdan, tüm Avrupa kıtasını kapsayan bütünleşmiş bir iktisat bölgesinin yaratılmasının, en başta F. Alman emperyalizminin yaşamsal çıkarlarından olduğu ve ABD ile "eşit göz hizasını" en fazla F. Almanya'nın istediği, hatta bu hedefine en çok yakınlaştığı dönemde olduğumuz söylenebilir.

Lenin bu konuda *"ülkeler arasındaki ilişkinin temeli, genel iktisadi, mali, askeri ve diğer alandaki güçleridir. Güç ilişkileri değişebilir, çünkü kapitalizm koşullarında tek tek şirketlerin, tröstlerin, sanayi dallarının ve ülkelerin eşit gelişimi olanaksızdır"* tespitini yapmıştı. O açıdan bugün ortaya çıkan görüngülerin güç ilişkilerindeki değişimlere işaret ettiklerini söyleyebiliriz. Ve bu bağlamda da günümüz AB'ndeki çelişki ve ayrışmaların, ABD'nin ekonomik açıdan gerilemesi ve çok kutuplu bir emperyalist-kapitalist dünya düzenine geçiş süreci tarafından karakterize edilen uluslararası güç ilişkileri çerçevesinde gerçekleştikleri sonucuna varabiliriz. Ama her ne kadar yeni dönemin öne çıkan emperyalist gücü F. Almanya olsa da, ABD'nin öncü rolünün henüz kırılamadığı da unutulmamalıdır.

Trump karşıtlığının gizledikleri

ABD ve AB arasındaki ilişkileri burjuva medyası üzerinden okuduğumuzda, müthiş bir Trump karşıtı söylemin kullanılmakta olduğunu görmekteyiz. AB'nin önde gelen siyasetçileri, burjuva medyası, hatta kısa bir süre önce F. Alman Protestanlar Gününe katılan eski ABD başkanı Obama dahi, Merkel'in "Batı dünyasının değerlerinin ve ilkelerinin en önemli koruyucusu" olduğunu vurguluyorlar. Merkel de, Trump ABD'ne döndükten sonra, *"ABD-AB ilişkilerinin ancak Batı'nın değer ve ilkeleri temelinde yürütebileceğini"* söylemekteydi.

Batı'nın "değer ve ilkelerinin" ne olduğunu F. Alman Dış Ticaret Birliği Başkanı Anton Börner'den öğrenebiliyoruz: *"Çin veya Rusya gibi ülkeler bizim adil rekabet ve serbest ticaret anlayışımızı üstlenmek zorundadırlar, bizim ideolojik yönelimli devletlerin ve bunların toplum biçimlerinin kurallarını üstlenmemiz söz konusu değildir"*. "Adil rekabet ve serbest ticaret anlayışının" özünde ne anlama geldiğini, bağımsız devletlerin hükümranlık hakları ile ulusal parlamentoların yetkilerinin nasıl oyulacağını, neoliberal dönüşümün nasıl yaygınlaştırılacağını uygulamaya sokulmak istenilen TTIP, CETA ve TISA gibi uluslararası serbest ticaret antlaşmalarından biliyoruz. O açıdan "değer ve ilkelerden" kastedilenin, tüm dünyayı emperyalist boyunduruk altına sokmaktan başka bir şey olamadığını söyleyebiliriz. Demokrasi, insan hakları veya temel hak ve hürriyetler gibi "değerlerin", kuvvetler ayrılığı gibi "ilkelerin" bu çerçevede üzerlerine yazılı oldukları kâğıdın ederi kadar dahi değeri olmayacaktır.

Ama diğer taraftan da Avrupa toplumları arasında neoliberalizmin ve militarizmin tılsımlarını yitirmekte olduğu ve şimdilik sağ popülist formasyonlar üzerinden bir itirazın kendini ifade ettiği gerçekleri karşısında, yeni bir uyuşturucu söylem ihtiyacı doğmuştur. Trump'un patavatsız kişiliği ise bu ihtiyacı karşılayacak fırsatı yaratmaktadır. Böylelikle Trump karşıtı söylem, olağan koşullarda parlamentolardan zor geçirilebilecek olan saldırgan, yayılmacı ve militarist kararlara toplumsal rıza kazandırmanın bir aracı hâline getirilmektedir.

Dünya ticaretinin aksaksız yürütülebilmesinin *"Trump yönetiminin korumacı politikalarına bırakılamayacak derecede önemli olduğu"* gerekçesiyle, *"F. Almanya öncülüğündeki AB'nin, ABD'nin bıraktığı boşluğu doldurması gerektiği"* savunulmaktadır. Bir diğer iddia da, *"ABD'nin önden gittiği, Avrupa'nın da onun takipçisi olduğu"* dönemin bittiği iddiasıdır. Başladığı söylenen yeni dönemin meydan okumalarıyla başa çıkabilmenin temel koşulunun *"Avrupalı devletlerin her alanda daha güçlü işbirliğine girmeleri gerektiği"* tezi de bu iddiaya dayandırılmaktadır.

Yeni stratejik partnerlikler

"Daha güçlü işbirliği" istemi sadece Avrupa ile sınırlı değil. Hâlihazırda F. Almanya üzerinden "geleceğin dünya güçleri" olarak tanımlanan Hindistan ve Çin Halk Cumhuriyeti ile ikili ilişkiler kurulmakta ve genişletilmeye çalışılmaktadır. Yatırım danışmanları Hindistan'ın 25-30 yıl içerisinde satın alma gücü açısından dünyanın ikinci büyük yurtiçi GSMH'na sahip bir gelişme göstereceğini tahmin ediyorlar. 2017 Mayıs'ında Berlin'de gerçekleştirilen "4. Alman-Hint Hükümet Konsültasyonlarında" Merkel ve Hindistan Başbakanı Narendra Modi *"Hindistan ve Almanya arasındaki stratejik partnerliğin dış ve güvenlik politikalarındaki işbirliğini derinleştirerek ve ticaret ve yatırım ilişkilerini iyileştirerek güçlendirilmesini"* öngören bir dizi antlaşmayı imzaladılar. F. Alman emperyalizmi böylelikle hem AB-Hindistan ilişkileri, hem de ikili antlaşmalar üzerinden Asya'daki etki alanını genişletmeyi ummaktadır.

Bununla birlikte Çin ile olan ikili ilişkiler de sistematik bir biçimde genişletilmeye çalışılıyor. Gene 2017 Mayıs'ında Çin Başbakanı Li Keqiang ile bir araya gelen Merkel, *"son yıllarda daha önem kazanan ve artık stratejik partnerimiz olan Halk Cumhuriyeti ile işbirliğinde küresel sorunların çözümüne ağırlık vereceğiz"* açıklamasını yapmıştı – ancak Çin'in *"serbest ticarete daha fazla olanak tanıması gerektiğinin"* altını çizerek. Özellikle İklim Konvansiyonu temelinde F. Almanya ve Çin'in aynı politikaları savunması ve bunun da Fransa tarafından desteklenmesi, F. Alman burjuva medyasında *"F. Almanya ve Fransa'nın Batılı olmayan bir partner ile ABD politikalarının karşısında konumlanmaları, F. Almanya'nın taktiksel ittifak opsiyonlarını genişletecektir"* biçiminde yorumlanmıştı.

F. Almanya ve Fransa'nın ABD politikalarının karşısında konumlanma görüngüsü sadece iklim koruma ve serbest ticaret alanlarıyla sınırlı değil. İki ülke AB çatısı altında Ortadoğu'da da daha fazla etkinlik kazanmaya çalışıyorlar. Örneğin Filistin-İsrail ihtilafında Brüksel'de AB'nin *"İsrail'in BM Şartına aykırı olarak oluşturduğu yerleşim bölgelerinde üretilen mallara ve yerleşim bölgelerine yatırım yapmak isteyen Avrupalı şirketlere yaptırım uygulanması"* planları açık olarak tartışılmaktadır. Zaten Berlin uzun zamandır AB'nin Filistin ve İsrail arasındaki tartışmalarda daha etkin rol oynamasını istemekteydi. Şimdi ise bu tartışmalarla F. Almanya'nın bağımsız bir alternatif güç olarak Ortadoğu'daki gelişmelere müdahil olma arzusu iyice belirginleşti.

Ancak arzu edilen ile arzu edilenin gerçekleştirilmesi iki ayrı şeydir. Her ne kadar F. Almanya ve Fransa AB'nin ortak askerî formasyonunu oluşturmaya çalışsalar, bunun içim NATO'dan bağımsız "Askerî Planlama ve Yönetim Merkezi" (MPCC) adında bir askerî karargâh kurmuş olsalar da, ABD'nin belirleyici pozisyonundan bağımsızlaşamamaktadırlar. ABD, AB ordularına Mali, Merkez Afrika Cumhuriyeti ve Somali gibi ihtilaf bölgelerinde hareket serbestisi tanımakta, ama Ortadoğu'da da ipleri elinden bırakmak istememektedir. Nitekim son NATO Zirvesinde, NATO'nun "Anti-DAİŞ-Koalisyonuna katılma" kararının alınmasıyla, F. Almanya ve Fransa'nın başlarına buyruk davranamayacakları da gösterilmiş oldu.

Güç dengelerinde F. Almanya lehine olan tüm değişimlere rağmen, F. Alman emperyalizminin ABD emperyalizmi ile olan ilişkilerinde herhangi bir kırılmayı – henüz – göze alamadığını ve bu durumun daha uzun bir süre böyle devam edeceğini tespit edebiliriz. Kaldı ki "güvenlik" politikaları açısından F. Almanya'nın ABD ile hâlâ öncelikli olarak görülen askerî ittifaktan ayrılmasının hiç bir maddî temeli yoktur. Sadece silahlanma giderlerine baktığımızda, AB'nin toplam silahlanma bütçesinin – 55,5 milyar Dolar ile Britanya, 51 milyar Dolar ile Fransa ve 40 milyar Dolar ile F. Almanya – ABD'nin 600 milyar Doları aşan bütçesinin yakınına dahi gelemediğini görebiliriz.

F. Almanya açısından bu durum arzu edilenlerin, gerçeklerin arkasına itilmesini zorunlu kılıyor. Elbette NATO'nun karar altına aldığı "NATO üyeleri savunma giderlerini yurtiçi GSMH'nin yüzde ikisine yükseltmelidirler" zorunluluğu, F. Alman emperyalizminin işine geliyor. Ancak reel durum, AB'nin istenilen "özerkliğe" kavuşmasının ve gerekli olan militarist dönüşümün sadece NATO çatısı altında olanaklı olacağını gösteriyor. Çünkü Brexit kararıyla AB'nden ayrılan Britanya'nın AB militarizmine katkısı ancak NATO ile sağlanabilecek, Polonya ve Baltık ülkelerinin kontrol altında tutulabilmeleri ancak NATO üyeliği üzerinden olanaklı olacaktır. Nitekim NATO'nun "Avrupa kanadı" Doğu Avrupa ve Afrika'da görevler üstlenerek, stratejik ağırlığını Pasifik'e kaydıran ABD'nin işini kolaylaştırmak zorundadır.

Sonuç yerine

Başlıktaki soruyu, evet güç dengelerinde bir değişim var, ancak bu emperyalist-kapitalist dünya düzeninde radikal bir değişime yol açacak derecede değildir, diyerek yanıtlayabiliriz. Emperyalist-kapitalist dünya düzeni, ilân edilmemiş, ama fiilen yürütülen "Üçüncü Dünya Paylaşım Savaşı" çerçevesinde kendini yeni dengelerle yeniden üreterek varlığını sürdürmektedir. Çıkar çatışmalarına rağmen, ABD ve AB'nin karşı karşıya gelmeleri söz konusu değildir, sadece uluslararası iş bölümü yenilenmekte, ülkelerin eşitsiz gelişimi çelişkileri büyüterek devam etmektedir.

Değişimler, zaten çoklu kriz ortamında debelenen AKP-Saray-Rejimi üzerindeki baskıları artırmakta, emperyalizme daha da bağımlı kılmakta ve aynı zamanda açık faşist diktatörlüğe geçiş koşullarını yaratmaktadır. Türkiye ve Kürdistan'ın bölge politikaları açısından giderek artan jeostratejik önemi, neoliberal ekonomi politikalarının sürdürülebilir kılınması, Suriye ve Irak'taki belirsizlikler, Rusya ve İran'ın kontrol altına alınmak istenmeleri, Türkiye'deki hegemonya krizinin çözülmesi zorunluluğunu dayatmaktadır. AKP-Saray-Rejiminin bir "istikrarsızlık faktörü" olarak algılanması, bürokraside oluşturulan AKP-CHP-MHP ittifakının kırılganlığı ve derinleşen toplumsal bölünmüşlük; bununla birlikte sermaye birikim süreçlerinde ortaya çıkan aksaklıklar ve ekonomik darboğaz tehdidi, emperyalist güçlerin otoriter bir "çözüme" yönelme olasılığını aşırı derecede artırmıştır. Gücünün zirvesindeymiş gibi görünen AKP-Saray-Rejimi şu an son derece kırılgan bir zemin üzerinde hareket etmektedir ve bu nedenle de saldırganlığı artmaktadır.

Türkiye ve Kürdistan'daki gelişmeler, Suriye ve Irak'taki belirsizlikler ve bölgenin, güncel Suudi Arabistan-Katar krizinde olduğu gibi, çatışmaları körükleyebilecek diğer ihtilafları, emperyalist güçlerin bölge üzerinde tam hakimiyet kuramadıklarını gösterdikleri kadar, kan denizini hızla daha da büyütebilecek bir savaş tehdidinin akut hâle geldiğine işaret etmektedir. Güç dengelerindeki değişimler sadece Ortadoğu ve dolayısıyla Türkiye'yi değil, tüm dünyayı kasıp kavuracak bir yangın sürecini tetikleme potansiyelini de taşımaktadırlar. Ve tüm bunlar da, Türkiye işçi sınıfının devrimci güçleri ile Kürdistan Özgürlük Hareketinin ne denli büyük bir meydan okuma ile karşı karşıya olduklarını göstermektedir.

Kürt Özgürlük Mücadelesi ve Kadın Devrimi -2-

❑ Mehmet DEMİR

Kadının özgürleşmesi yolunda engeller aşılmalı

Kürt kadınlarının özgürlük mücadelesinin bugün ulaştığı boyut, bölgemizi etkilemekle kalmayıp uluslararası alanda da önemli sonuçlara yol açmaktadır. Kadın direnişinin ve mücadelesinin toplumsal değişim için taşıdığı önemi bir kez daha gözler önüne sergilemektedir. Bu mücadele bölgemiz kadınları açısında da apayrı bir öneme sahiptir. Esasında da en yakıcı etkisini bölge kadınları üzerinde göstermektedir. Bugün itibarıyla sonuçları tam olarak görülmese de yakın zamanda, toplumsal değişimde kendisini gösterebileceğini söyleyebiliriz. Bu bakımdan Kürt Özgürlük Hareketinin gelişmesini sadece ulusal sorunun çözümü ile sınırlı bir mücadele olarak görmemek gerekir. Kadının toplumda hak ettiği rolü üstlenmesi ve toplumun ileriye doğru demokrasi ve özgürlükler temelinde değişikliğe uğraması için de yürütülen bir mücadeledir. Etkileri kendisini gösterdikçe kadınların mücadeleye katılımı giderek daha geniş bir boyut kazanmaktadır.

Kürt Özgürlük mücadelesinde kadınlar

İlk yıllarında Kürt Özgürlük Mücadelesinde yer alan kadınların sayısı hani parmakla sayılacak kadar azdı denilebilinir. Bunun toplumsal nedenlerinin en başında geleni kadının aile içerisinde eve hapsolmuşluğunun aşılamamış olması ve eğitimde erkeklerin çok gerisinde bıraktırılmalarıdır. Ulusal kazanımların yanısıra kadının bu mücadeleden neler kazanacaklarının yeterince bilince çıkarılmamış olması da bunda önemli bir rol oynamıştır. Sadece kadınların değil erkeklerin de bunun yeterince bilincine vardıklarını söyleyemeyiz. 'Özgürlük herkes için' bir slogan düzeyinde kalmış, kadınların geleceği kurmaya eşit katılımını sağlayacak bir temele kavuşturulamamıştır. Özgür kadın tam kavranamamıştır. Mücadelede yer almayla sınırlı bir slogan olarak benimsenmiştir. Erkeğin değişmesi, kadınların mücadeleye katılımlarının artması ve söz sahibi olmalarıyla orantılı bir şekilde gerçekleşmiştir.

Dersim direnişinde Seyit Rıza'nın eşi Bese ile Alişer'in yanında yer alan Zarife ve Güney Kürdistan mücadelesinin sembolü olan Leyla Qasım adları Kürtler için çok büyük bir önem ifade etmektedir. Bunlar yakın tarihte Kürtlerin özgürlük mücadelesinde yer alan kadınlardır. Kahramanca da bir direniş göstermişlerdir. Buna rağmen bunlardan etkilenip mücadeleye katılan kadın sayısı azdır. Erkek egemen anlayışı kadının mücadelenin bir parçası haline getirilmesinde engel olmuştur. Zaten bunun önemini kavrayacak bir siyasal gelişmeden de uzak kalmışlardır. Güney Kürdistan ve Doğu Kürdistan'daki mücadele deneyimlerine baktığımızda da kadının kayda değer bir rol üstlenemediğini görmekteyiz. Hep geri planda kalmışlardır. Mücadelenin getirdiği zorluklardan kendi paylarına düşeni almış olmalarına rağmen, söz sahibi olacak yerlere gelememişlerdir. Örneğin Doğu Kürdistan'da kurulmuş olan Mahabat Kürt Cumhuriyetinde kadınların temsil edilmediğini görmekteyiz. Yine Güney Kürdistan'daki mücadelenin de kadın katılımı açısından çok geri kaldığını söyleyebiliriz. Kadınları mücadelenin yönetim ve karar sahibi organlarında görmemekteyiz.

Kuzey Kürdistan'daki özgürlük mücadelesinin de, ilk yıllarında kadınların katılımı açısından zayıf kaldığını görmekteyiz. Toplumsal gelişmenin ve aydınlanmanın geri kalmış olması bir engel gibi ileri sürülse de, esas olarak bu eksikliğin kadın mücadelesinin öneminin kavranmamasında yattığını söyleyebiliriz. Kadına belli bir rol biçilmiş, bunun dışına çıkabileceği ve kadının da bu mücadelede önemli bir rol oynayabilecek güçte olduğu anlaşılamamıştır. Teorik izahlar her ne kadar kadına ayrı bir önem verilmesi üzerine kurulsa da pratikteki sonuçları bambaşka olmuştur. Toplumu değiştirebilmek ve bunda kadının bin yıllık köleliğine dur diyebilmek, erkek kafasındaki ön yargıları kırmakla mümkündür. Kürt Özgürlük Hareketinin dayandığı toplumsal zeminde bunu gerçekleştirmek, öyle çok kolay bir adım olmayacağı da bir gerçektir. Erkekleri değiştirmenin yanısıra, kadınların kendi güçlerinin farkına varmalarını da sağlamak önem taşımaktadır. Mücadelenin 40 yıllık tarihinde bugün varılan nokta önemlidir. Kadınların katılımı karar verme ve yönetme boyutuna ulaşmıştır. Bunun yeterli olduğunu söylemek için daha erken. Ama katılımın her geçen gün artarak devam etmesi, doğru bir yolda ilerlendiğini göstermesi açısından önemlidir.

Birlikte direniş birlikte karar

12 Eylül sonrasında Diyarbakır zindanlarında kadınlar da erkekler ile birlikte uygulanan insanlık dışı vahşete karşı direnişlerde yer almışlardır. Kadınlar burada da bu mücadelenin bir parçası olduklarını göstermişlerdir. Dışarıdaysa analar insanlık dışı işkencelere karşı evlatlarını yalnız bırakmamışlardır. Yurtdışına çıkabilmiş ve eğitim olanaklarından yararlanabilen kadınlar da Kürt Özgürlük Hareketinin yeniden geliştirilmesi çalışmalarında yer almış ve bu mücadeleye cesaretle katılmışlardır. Bu gelişmeler, kadın mücadelesi açısından birer dönüm noktası olmuştur. Hem erkek kafalarda ve hem de kadınlarda önemli değişikliklere yol açmıştır. Mücadelenin önemli bir ayağının kadın mücadelesi olması gerektiği, bu gelişmeler ışığında yeni bir boyut kazanmıştır. Aynı zamanda kadın direnişinin örgütlenmesi gerekliliğini de kaçınlmaz bir şekilde açığa çıkarmıştır.

Kadınların özgürlük mücadelesine yoğun katılımı, 1990'lı yılların ağır baskı koşullarında ve faili meçhul cinayetlerinin peşpeşe işlendiği bir dönemde gerçekleşmiştir. Bu aynı zamanda TC'nin yoğun sindirme ve baskı politikalarına bir cevap da olmuştur. Kadınların sahiplendiği bir mücadelenin, öyle kolay kolay yenilgiye uğratılamayacağını göstermesi bakımından da önemli olmuştur. Bu dönemlerden itibaren adeta kadınlar mücadelenin yükünü sırtlarına almışlardır dersek abartı olmaz. Geri bir toplumsal yapı içerisinden kadınların, mücadelede bu şekilde öne çıkmış olmaları, kadının kendi kazanacaklarının farkına varması ile açıklayabiliriz. Kadınlar bunun farkına varmakla birlikte mücadelenin hayatlarında yarattığı değişiklikleri de görmüşlerdir. Sadece dillerini değil, ulusal haklarını değil, kültürlerini değil, kadın olarak özgürlüklerini de kazanacaklarını, bunu, verdikleri mücadelenin başarıya ulaşması ile elde edeceklerinin bilincine de varmışlardır. Bu nedenle de giderek daha fazla sahiplenmişlerdir. Biz ve mücadele, eşitiz noktasına gelmişlerdir.

Kadınların bu büyük katılımı karşısında erkek egemenliğinden kaynaklanan sorunlar tamamıyla aşılmamış da olsa, önemli oranda geriletilmişlerdir. Kürt Özgürlük Hareketinin bu konuda kendi içerisinde de yoğun bir tartışma yaşadığını görmekteyiz. Erkekleri değiştirebilmenin öyle kolay olmadığı görülmektedir. Burada önemli olanın kadınların bu değişimi mücadeleye daha fazla katılarak zorlamaları ve doğru bir yöne kanalize etmeleridir. Sorunun, ortak mücadele ve ortak karar verme temelinde atılacak adımlarla çözüme kavuşacağını görebilmek gerekmektedir. 'Xwebun' kendin olmak çalışmaları ve Jineoloji tartışmaları ile Kürt

kadınları bugün mücadeleye katılımlarını daha üst düzeyde gerçekleştirmek için yoğun bir eylemlilik içerisindeler.

Kadınların mücadeleye katılımının bu şekilde artması karşısında TC'nin özellikle de kadınları hedefleyen saldırıları yoğunluk kazanmıştır. Kadın gerillaların çıplak cesetlerinin sergilenmesinden tutun da Taybet ana gibi kadınların cesetlerinin günlerce sokakta bırakılmasına kadar daha bir çok vahşet uygulanmıştır. Yine şehirlere karşı uygulanan ablukalar döneminde bölgede mücadeleleriyle öne çıkan Pakize, Seve ve Fatma gibi kadınlar vahşice katledilmişlerdir. Kadınlara karşı bu saldırıların en belirgini MİT tarafından organize edilen ve Paris Kürt Enstitüsü'nde 9 Ocak 2013'de katledilen Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Şaylemez cinayetleridir. Burada kadınlara açık bir şekilde tehdit mesajı verilmek istenmiştir. Mücadeleden uzak durmaları için korku yaratılmak istenmiştir. Kürt kadınları tüm bu vahşi saldırılar karşısında geriye çekilmek yerine mücadeleye daha çok sahip çıkmışlardır. Katılımları daha da kitleselleşmekle kalmamış, karar verme ve yönetimde yer alma olarak da kendisini geliştirmiştir.

Kürt Özgürlük Hareketinde kadın mücadelesinin kazandığı bu boyut, diğer kadınları da etkilemiş ve siyasal örgütlenme alanında da kendisini göstermiştir. Kadınlar toplumun her kesiminde kendi örgütlenmelerini yaratmakla kalmayıp bir çok alanda söz sahibi olmaya da başlamışlardır. Bir çok alanda eşbaşkanlık kurumlaşmasına giderek toplumun geleceğinde söz sahibi olmaya da başlamışlardır. Kadın mücadelesinin gelişmesi toplumu da değiştirecek öğeleri içerisinde taşıdığından dolayı da olsa şu anki mevcut rejimin saldırılarına daha çok maruz kalmaktadırlar. Kadınların evin dışına çıkmasına bile tahammül edemeyen bir erkek egemen faşist rejimin geriletilmesi, aynı zamanda bu kadın mücadelesinin gelişmesi ile mümkündür. AKP'nin faşist ve gerici kadın düşmanı bir elbiseyi toplum üzerine giydirmek istemesinin karşısında, aynı zamanda bu kadın mücadelesi durmaktadır. Bundan dolayıdır ki kadınlar hedef alınmakta ve her türlü insanlık dışı uygulamalara maruz bırakılmaktadırlar. Kürt kadınlarının mücadelesinin bölgeye etkisinden Türkiyeli kadınların da etkilendiğini mücadeleye daha bir kararlılıkla katılmalarından anlıyoruz. Kadın cinayetleri başta olmak üzere kadına karşı uygulanan her türlü şiddete karşı sesleri daha bir gür çıkmaktadır. Kadınların sadece evin bir parçası haline getirilmek istenmelerine karşı, kadınlar daha çok mücadele diyerek, seslerini her alanda daha bir yükseltmektedirler.

Kürt Özgürlük mücadelesinin temel bir ayağı olan kadınların mücadelesini geriletmek için AKP'nin faşist saldırganlığının kazandığı boyut her geçen gün artmaktadır. Kadın direnişinin geriletilmesi için her türlü saldırganlık tezgahlanmaktadır. Kadın direnişinin yenilgiye uğratılmasında kendi varlıklarını gördüklerinden olacak, bu saldırganlıkta sınır tanımamaktadırlar. Kadınları küçük çocuklarıyla birlikte cezaevine atmaktan ve onlara çeşitli işkenceler uygulamaktan geri durmamaktadırlar. Kayyumların atandığı belediyelerdeki ilk icraatları kadınlarla ilgili kurumları, daireleri ve müdürlükleri kapatmak oldu. Bu şekilde kadınların mücadelesini dumura uğratıp geriletmeyi amaçlamaktadırlar. Kadın uyanışının önüne geçme çabaları olarak da değerlendirilebilinecek bu girişimler, kadınların mücadeleye daha çok sahip çıkmaları ile birlikte boşa çıkan çabalar olarak kalmaya mahkumlardır. Nitekim bu tür saldırıların bir sonuç vermediğini görmüş olacaklar ki kadınlara dönük yaygın bir gözaltı ve tutuklama girişiminde bulunmaktadırlar. Kadınların bu türden bir saldırganlığa karşı verdiği cevap daha fazla mücadele olmaktadır. Baskılar onları yıldırmadığı gibi mücadeleye daha fazla sahiplenmeleri sonucunu doğurmaktadır.

Ezidi kadınları YBŞ-YJŞ saflarında örgütlenip topraklarını savunmak için silahlandı...

Rojava - Kadın Devrimi

Kürt kadın hareketinin bayrağının yükseklerde dalgalandığı yerlerden biri de Rojava'dır. Buradaki gelişmeler kendiliğinden ortaya çıkmış değildir. Bu, Kürt Özgürlük Mücadelesinin yıllardır bu alandaki çalışmalarının ve kadın mücadelesine verdiği önemin bir sonucudur. Bugün uluslararası bir boyut kazanması ve bölgeyi de etkisi altına alması son dönemlerde yaşanan gelişmelerle yakın bir bağ içerisindedir. Kürt halkının özgürlük mücadelesinde kadına verilen önem yeni bir mücadele eksenine daha kavuşmuştur. Bu aynı zamanda kadına dayatılan DAİŞ gericiliğine karşı özgür kadın olmanın da mücadelesidir. Kadının köleleştirilmesine karşı özgürlüğün yolunun da açılmasıdır. Kobani direnişi Kürt kadınları ile diğer halklardan kadınların mücadelesine bir köprü olmuştur. Kadınların mücadele ile neleri başarabileceğini göstermiştir. Arin Mirkan'ın Kobani-Miştenur tepesinde DAİŞ'e karşı kadın özgürlüğünüde savunarak ölümsüzlüğe kavuşması Arap, Türkmen, Ermeni ve Süryani kadınlarına da direniş ateşini ulaştırmıştır. Bu kadınlar da Kobani'deki Kürt kadınlarının yolunda yürümeye ve onların direnişine ortak olmaya başlamışlardır. Kobani direnişinde bir çok kadın çocukları ve eşleriyle birlikte yer aldılar. Kürt kadınlarının bu mücadelesinden etkilenen bir çok enternasyonalist kadının yanısıra Arap ve diğer halklardan kadınlar da katılmaya başlamışlardır. Bu ortak mücadelenin en belirgin örneğini Mınbıç'ın kurtarılmasında gördük.

Rojava'da kadınlar bugün sadece savaşta değil toplumun yeniden örgütlenmesinde de önemli görevler üstlenmektedirler. Eşbaşkanlık uygulaması toplumun tüm örgütlenme alanlarında hayata geçirilmiş durumdadır. Bu şekilde de kadınlar her düzeyde kararların alınmasına katılmaktadırlar. Bu uygulama bölgede kadın mücadelesinin geliştirilmesi için de önemli bir örnek teşkil etmektedir. Siyasal ve ekonomik kararlarda kadınlarda söz ve karar sahibi durumundadırlar. Askeri kararlarda da kadınların kendi örgütlenme ve komutanlıklarıyla yer aldıklarını görmekteyiz. Reqa'da DAİŞ'e karşı yürütülen askeri operasyon kadınların komutanlığında yürütülmektedir. Bu operasyon aynı zamanda DAİŞ'in köleleştirdiği binlerce Ezidi Kürt kadınının da kurtarılma hamlesidir. YPJ, başlangıçta sadece Kürt kadınlarının katılımı ile kuruldu. Bugün saflarında değişik halklardan kadınlar da yer almaktadır. Bu 4 yılda Rojava Kürt kadın mücadelesi, önemli başarılar elde etti. Kendi örgütlenmeleri YPJ'de esas karar gücü kadınların kendileridir. YPG içerisinde ise erkeklerle eşit bir temelde temsil hakkına sahipler. Bunun dışında kadınlara dönük çalışmalarda yapılmaktadır. Kadınların ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirmek için de değişik projeler hayata geçirilmektedir. Jinwar projesi bunlardan biridir. Kadınların katılımı ile kadın kooperatifleri kurulmakta ve dayanışma temelinde komünvari bir çalışma yürütülmektedir. Kadınlar ekonmide de örgütleniyorlar. Bunlar kadının özgürleşmesi açısından küçümsenmeyecek adımlardır. Kürt kadınlarının, bu özgürlük mücadeleleri, bölge kadınlarını da etkilemekte ve onların da mücadeleye katılmalarından önemli bir çıkış noktası olmaktadır.

Rojava kadınları kendilerini ortaçağ karanlığına kapatmak isteyen DAİŞ'e karşı savaşmanın yanısıra kendi özgürlükleri için de bir mücadele vermektedirler. Bu mücadele önemsenecek gelişmelere yol açmakla birlikte daha çok yolun da alınması gerektiği gerçeğini de gözardı etmemeliyiz.

Güney ve Doğu Kürdistan'da durum nedir?

Bu parçalarda Kürt halkının özgürlük mücadelesinin tarihi eskilere dayanmakla birlikte kadınların mücadeleye katılımları çok sınırlı düzeyde kalmıştır. Doğu Kürdistan'daki mücadele bugün itibarıyla diğer parçaların gerisinde kalmıştır. Kadınların rollerini oynayabilmeleri için örgütlenme düzeyinin geliştirilmesi gerekmektedir. Rojava'daki kadın mücadelesi burayı da etkilemekte ve bir çok kadının katılımını sağlamaktadır. Bunun örgütsel bir güce kavuşması için daha zamana ihtiyaç duyulmaktadır.

Güney Kürdistan'ın durumu kadın örgütlenmesi ve kadınların yönetime katılması açısından pek de iyimser bir görüntü sergilemiyor. Partilerde ve federal hükümette kadınların katılımı yok denecek kadar azdır. Buradaki özgürlük ortamı kadın örgütlenmesine yansımış değil. Bu konuda gösterilen herhangi ciddi bir çabadan bahsetmek de mümkün değil. En azından bu konularda atılan belirgin bir adım görememekteyiz. Kadınların sorunları ev ve iş arasında kalmış bir görünüm arz etmektedir. Siyasal örgütlenmeleri ve yönetime katılmaları sınırlı tutulmaktadır. Erkek egemenliği ve bundan kaynaklanan şiddet önlenebilinmiş değil. Kadın sünneti ve çok eşliliğin önüne geçebilecek yasal düzenlemeler de henüz uygulanabilinmiş değil. Oysaki kadın haklarının geliştirilmesi Kürdistan'ın geleceğinin de önemli bir garantisi olacaktır. Rojava'nın buraya etkisi kendisini nasıl gösterecektir? Önümüzdeki günlerde bunu daha yakından görebileceğiz. Şengal'de Kürt Özgürlük Hareketinin etkisiyle Ezidi kadınlar, meclislerde örgütlenmiş ve kendi askeri birliklerini kurmuşlardır. Bu tür öz örgütlenmelerin tüm Güneyi de uzun vadede etkileyebileceğini söyleyebiliriz. Kürt kadınları özgürlük mücadelesine katıldıkça özgürleşecek, kadın özgürleştikçe de toplum özgürleşecek ve toplumsal gelişme doğru bir raya oturacaktır.

Tales ve Ölüm Ticareti

❑ **Murat CEYİŞAKAR**

Hollanda; laleleri, peynirleri, tütün ve yel değirmenleriyle ünlü bir Atlantik ülkesidir.

Tarih boyunca bütün asilzadelerin (siz sömürgeci anlayın) kanal kenarlarında inci tanesi gibi dizilen güzel evleri Afrika'nın dominyonlarında talan edilen kerestelerle yapılmıştır. Uzak denizlerdeki Hollanda sömürgelerine kadar yelken açabilen güçlü Hollanda kalyonları da bir Hollanda sömürgesi olan Endonezya keresteleriyle yapılıyordu. Ülkeyi sudan yapılmış bir ağ gibi ören ve nazlı nazlı akan Hollanda kanalları Antillerden getirilen Surinam'lı kölelerin bileklerine ve boyunlarına takılan kalın zincirli tasmalarla açıldı.

Hollanda, 2000 sömürgeci bürokrat ve askerden oluşan bir kadroyla 15.000.000'luk Endonezya ormanlarının ve değerli madenlerini 'babasının malı gibi' uluslararası piyasalara satmıştı, ormanların gerçek sahipleri Endonezya yerlilerine Hollanda sömürgecilerinin tüfeklerinden çıkan kara barut verilmişti bedel olarak. Dünya'nın en güzel tütünü olan Endonezya tütün yaprakları, Hollanda'nın simgesi haline gelmiş yel değirmenlerinde ince kıyılıp ''sigaralık'' tütün haline getiriliyordu... Hollanda'nın Endonezya'daki kolonyal macerası dünyanın en büyük uluslararası organize suç vakaları arasında sayılabilir. Hollanda'da ressamların en pahalı tabloları da bu dönemlerde asıldı kolonyalistlerin duvarlarına...

Osmanlı-Hollanda ilişkileri 17. yy ortalarına kadar dayandırılabilir... 1881'de yayınlanan Muharrem Kararnamesi'nden sonra Osmanlı Sarayı'nın lüksünü ve savaş harcamalarını finanse etmek üzere Galata'ya yerleşen tefeci-bankacılar arasında ne kadar Hollanda sermayesi var tam olarak bilemiyoruz. Ancak finansman ihtiyacının tamamının IMF'den sağlandığı cumhuriyet döneminde IMF'deki fonlarda çok büyük miktarda hissesi olan Hollanda'ya dolaylı yollardan da olsa ciddi miktarlarda faiz ödediğimiz kesin.

İkinci dünya savaşının başında Hitler için Çekoslavakya üzerinden Ortadoğu'ya uzanmak ne kadar büyük bir zaruret idiyse, Hollanda üzerinden Atlantik sahillerine ulaşmak da o kadar önemliydi. Bu nedenle Hollanda'yı işgal ederek Hollanda'nın deniz aşırı sömürgelerine de el konacaktı. Çekoslavakya'nın işgalini müteakip Hollanda da işgal edildi. Nazi bombardımanı Hollanda'nın bütün büyük şehirlerini yerle bir etti. Direnişçiler ve aydınlar tutuklandı. Musevi kökenliler trenlerle Almanya ve Polonya'da ki toplama kamplarına götürüldüler. Kalanlar ve çocuklar da çok acılar çekti. Anne Frank'ın Anı Defteri, bir çatı katında saklanmak zorunda olan küçük Anne'ın ailesiyle beraber saklandığı o odada başına gelenleri ve duygularını anlattığı notlardan oluşur... Bu trajik hikaye Hollanda'nın geçmişindeki gurur hikayelerinde biridir... Baba hariç tamamı toplama kamplarında öldürülen ailenin yaşadığı yer bugün hala -ancak uzun bir kuyrukta bekledikten sonra girilebilen- bir müze olarak kullanılmaktadır.

Savaş sonrası Avrupa'nın doğusunda beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan Sosyalist sistemin ''eşitlik'' salgını ve bu salgının kendilerine de bulaşmasından korkan Batı Avrupa'nın tamamen Amerikan kontrolüne girmesine yol açtı. Hollanda da bundan nasibini aldı. Müthiş bir antikomünizm ve anti-Sovyetizm dış politikasının ve toplumsal yaşamın temel paradigması oldu... Savaşın sonunda, Hollanda burjuvazisi Normandiya Çıkarması'ını aylarca geciktirip Hitler'in Fransa'yı ve Hollanda'yı işgalini kolaylaştıran ABD ve İngiliz Emperyalizmini ve onların dayattığı askersel

Hollanda'nın usta peyzajcıları silah ve ölüm ticaretini ne kadar maskeleyebiliyor?

"Cizre kuşatması" nda Hollanda'nın sattığı zırhlı araçlar...

seçenekleri baş tacı ederken, Avrupa'yı Nazi işgalinden kurtaran Sovyetlere olan şükran borçlarını Den Haag'daki bir genelev mahallesine Stalin'in büstünü dikerek ödemeyi(!) denedi. Bu antikomünist politikaları yüzünden soğuk savaşın başından itibaren Truman yardımları yeni basılmış Amerikan dolarlarını Hollanda hükümetlerinin kasalarına aktarıyordu... Savaş sonrası kurulan yeni dünya düzeninde artık Hollanda topraklarında Yahudiler ve Komünistler eskisi gibi takibe uğramıyordu ama özgürlükle maskelenmiş Hollanda kendi üretmediği silahları bile dünyanın her yerine pazarlayan bir kriminal ülke haline getirilmişti... Nerede çatışma varsa Hollanda artık oradaydı...

Türkiye, NATO'ya girdiğinden beri Hollanda ordusunun eskimiş silahlarının Yunanistan'la beraber hep iyi bir alıcısı oldu (Bu basit ikili silah ticareti bile bir türlü düzelmeyen Türk-Yunan ilişkilerinin arka planı konusunda belki bir fikir verir). Düşünüldüğünün aksine silah ve askeri mühimmat diğer metalar gibi üretildikten sonra satılmayı bekleyen sıradan bir metadan çok farklıdır. Artık Silah, savaş çıktıktan sonra askeri bölgelere gönderilen satılan bir "pasif" ürün değildir. Yeni sistemde üretilen silahların teknik özelliklerine göre bölgesel anlaşmazlıklar, sıradan sınır ihlalleri ve etnik çatışmalar çıkarılır. İstihbarat servislerinin ve iktidar düşkünü muhteris liderlerin, başkanların, emirlerin, en basit anlaşmazlıkları bile ısrarla silahlı çatışmalara çevirmekte, böylece üretilen silahlar için zorla pazar ve kullanım alanı oluşturulmaktadır.

Oysa Avrupa Topluluğu'nun iç sözleşmelerine göre üye ülkelerden başka ülkelere silah ihraç etmeninin çok sıkı kriterleri vardır. Bunlar özetle, insan hakları ve ülke içinde silahlı bir iç çatışmaya dönüşebilecek siyasal gerginliklerin olmaması... barış, güvenlik ve stabilizasyon...vs. Topluluğunun ilgili birimleri güya bu silah ve askeri malzeme ihracatının bu kriterlere uygun olup olmadığını denetler. Buna rağmen Hollandalı silah üreticileri ve aracı firmaları hem topluluk hem de topluluk dışı ülkelere ciddi miktarlarda silah ihracatı yaparlar ve genelde bütün silah üreticisi ülkeler gibi bu kriterlere ya uymazlar ya da onları by-pas ederler.

Türkiye ordusu 2003-2014 arası silah alımlarının önemli bir bölümünü % 41'le ABD'den yapmıştır. Bunu %36 ile Avrupa, %8 ile İsrail izlemektedir. Arupa ülkeleri içinde Türkiye'ye silah ihracatının başını Almanya çekmektedir. Ancak AKP iktidara geldikten sonra Hollanda Türkiye için önemli bir silah tedarikçisi olmuştur. Türkiye Avrupa'dan aldığı silahların %8'ini Hollanda'dan almaktadır.

Hollanda!... hani şu demokratik haklar ve özgürlükler ülkesi... Gel gelelim Kürt halkına

karşı savaşta kullanılan bir çok tankın ve zırhlı aracın kesintisiz tedarikçisidir aynı zamanda. Sağcı basının sürekli "PKK'yı Batılılar destekliyor" tezi, olayın sadece üstünü örtmek için çok tekrarlanan bir yalandır. Türkiye, Kürdistan'da sürdürdüğü savaşta silah tedarikçisi olarak Batı Avrupa'nın ve ABD'nin silah üreticilerini arkasına almıştır. Bu ülkelerin zaman zaman PKK'ya da bir miktar silah satması bu kirli savaş oyununun vazgeçilmez kuralıdır (PKK yenilirse savaş bitecektir). Silah üretenler asla savaşın bitmesini istemezler. 2015'te Cizre'de resmi rakamlara göre 30 Kürt gerillasının ölümüyle sonuçlanan kuşatmada Hollanda'nın sattığı zırhlı araçlar kullanılmıştır. [1] Türkiye aldığı silahları sadece Kürt Halkına karşı değil komşu ülkelere karşı saldırılarda da Hollanda tarafından satılan ACV-15 ve M60 Tankları kullanmıştır.

Knorr Çorbaları

Hollanda deyince sadece laleleri, peynirleri, tütün, bir de mutfaklarımızı işgal etmiş birbirinden plastik hazır çorba kimyasalları geliyorsa aklınıza bir şey eksik kalıyor demektir...

Hollanda ihracatı sadece mutfaklarımıza giren masum hazır gıda ürünlerinden oluşmaz, Türkiye Deniz Kuvvetlerinin askeri deniz araçları, haberleşme sistemleri ve bunlara ilişkin işletim sistemlerinin de önemli bir tedarikçisidir. THALES isimli ünlü Hollanda silah firması, Türk ordusunun bütün deniz haberleşme sisteminin, alt yapısının program ve mühimmat tedarikçisidir. Bu silah tedarikçiliğinin içinde en büyük payı IMSS *(Long Horizon Integrated Maritime Surveillance System)* almaktadır. Bunun Türkçe açıklaması, deniz altı için program ve donanım, iletişim sistemleri, denizaltılar için torpidolardır... Türkiye deniz sınırlarını Hollanda'ya, Thales gibi bir silah mafyasına emanet etmiş durumdadır.

Güney ve Ege sahillerimizin güvenliğini sağladığı için milletçe kendilerine şükran borçlu olduğumuz(!) Thales Nederland, sadece ülkemizin kıyı emniyetini sağlamakla kalmıyor aynı zamanda Suriye'den gelip Avrupa'ya akan mülteci akınının da gerek kıyı emniyeti, gerekse mültecileri yakalayıp iki ülke arasına kuracakları tampon ülkede serbest ticaret bölgeleri kurup batının fabrikalarına fason üretim yapma fikrinin de mucididir. RTE'nin bu projeyi parti kongrelerinde ve stratejik muhtarlar toplantılarında kendi projesi olarak sunması gerçeği değiştirmez, proje tam Hollanda tipi bir kölecilik projesidir.

Türkiye kurulduğundan beri sağcı iktidarlar tarafından yönetilmekte ve sağcı iktidarlar milliyetçiliği ağızlarından hiç düşürmemektedir. Oysa sadece Türkiye'nin kıyı emniyetinin bir emperyalist ülkenin silah firmasına emanet edilmiş olması ya da emperyalist silah tacirlerinin projelerinin büyük bir onurla(!) sahiplenilmesi ve bunun kendi tabanında karşılık bulması bile Türk siyasal sisteminin ne kadar büyük yalanlar ve çürümüşlükler üzerine kurulduğunun göstergelerinden sadece biridir.

Thales Nederland, Türkiye'deki faaliyetlerini Türkiye'de ortağı olduğu yüksek teknoloji şirketi Yaltes üzerinden yürütmektedir. Tales Nederland'ın Türkiye ortağı Yaltes kimindir acaba! Fenerbahçe Yönetim Kurulu üyesi ünlü holigan örgütleyicisi Ömer Temelli'nin. Ömer Temelli, kendisinin pek görünmek istemediği yerlerde Fenerbahçe Kulübü Başkanı Aziz Yıldırım'ın dublörü olarak işlev görmektedir. Balta nerde, suya düştü, su nerde inek içti...vs.

Aselsan'ın en büyük tedarikçisi olarak yine Thales Nederland karşımıza çıkıyor.

Hollanda'nın savaş ve ölüm üreticisi Damen Antalya üretime başladı.

Büyük futbol kulüpleri başkanlıkları nedense lisanslı lisanssız silah tacirlerinin pek sevdiği yerlerdir. Eski başkanlardan Ali Şen de lisanslı bir ölüm taciridir. Beşiktaş'ın efsane başkanı Süleyman Seba da Kafkaslarda devletin istihbarat örgütlerinden birisi adına silah pazarlardı... Türkiye sosyalistlerinin önemli bir kısmı bile ne yazık ki bu kanlı silah tacirlerince yönetilen spor klüplerini farklı gerekçelerle her türlü eleştiriden ve "yargılamadan vareste" tutarlar...

Şeffaf olması gereken Yaltes AŞ'nin web sitesinde şirket sahiplerine ilişkin ayrıntılar bulunmuyor. Savaş sanayii şirketi olması, işleri ihalesiz, direkt kaynağından almaları, sözüm ona bir sürü devlet sırrına vakıf olmaları sebebiyle şirket ortaklarının bilgilerine ulaşmak mümkün değil. Ulusal sır... Ne var ki devletin deniz sınırlarına ait bütün bilgiler bir emperyalist şirketin elinde, ancak sıradan bir TC vatandaşının bu bilgilere ulaşması devlet sırrı... yasak. Türk tipi milliyetçilik (!) bu işte emperyalizme açık ama kendi halkına kapalı....

Aselsan ve Thales

Yılda 1 Milyar Doların (2014) üzerindeki üretimi ile ASELSAN Türkiye'nin en büyük silah ve askeri elektronik donanım üreten firmalarından biridir. 1975'te Türk ordusunun askeri elektrik donanımı için kurulmuş daha sonraları da F16 projelerinin başarılı bir elektrik donanım tedarikçisi haline getirilmiştir. Aselsan'ın en büyük tedarikçisi olarak gene Thales Nederland karşımıza çıkar... Thales ve Aselsen ayrıca Asya ve Ortadoğu pazarlarına ortak silah ihracatı yapmaktadırlar... Baş müşterileri de halkı yoksulluktan kırılan ve en yoksulları yabancı ülkelerde yaşam uğraşı veren Türkmenistan'dır.

Türk milliyetçiliğinin kanatları altında Türkiye'de faaliyet gösteren tek Hollanda firması Thales değil elbette...

Damen

Hollanda'nın ünlü savaş ve ölüm üreticilerinden biri olan Damen 2013'te Antalya'da Vitters Shipyard ile birlikte ama yeni bir isim altında Akdeniz'deki mülteci geçişlerini engellemek üzere hafif sahil muhafaza botları yapan bir tersane kurdu. Halbuki 2013'te Türkiye ile Suriye'nin arası oldukça iyidir ve Suriye'de iç savaş başlamamıştır. Ortadoğu'da savaş tamtamları çalmaya başlamamıştır, yani hemen hemen bir mülteci sorunu yoktur... İnsan sormadan edemiyor, 2015'te Akdeniz sahillerine küçük bebek cesetleri vuracak kadar yoğun bir savaşın (kokusunu mu aldılar ya da hazırlanan bir savaşın planlarını biliyorlar mıydı) da çok önceden böylesine hazırlıklara başladılar.

Olayı biraz tersine çevirip, şöyle bir soru daha sorma hakkımız yok mu? Ya da neden International Organisation for Migration (IOM) 'un DAMEN'a yaptırdığı sahil muhafaza botları Akdeniz sahillerinde dolaşmaya başlayınca kadar bu kadar çok mülteci botu içindeki çaresiz insanlarla beraber Akdeniz'in sularına gömülmüyordu... Bu botlar'ın amacı mülteci botlarını batırmak olabilir miydi...

Sonuç olarak Hollandalı silah tacirlerine ve onun ortaklarına, Alman, ABD, Belçika ve Fransa'yı da eklersek Ankara'da Beştepe'deki 1000 odalı Cumhurbaşkanlığı sarayının hiçte Cumhurbaşkanı'nın şahsi konforu ya da güvenliği için yapılmadığını görürüz. "1000 oda", Ortadoğu'da emperyalistlerce sürdürülen savaşın, çok uluslu şirketlerin cinayetlerinin ve kışkırtmaların mimarisidir. Bölgedeki bütün savaşlar büyük silah üreticilerinin temsilcileri savaşı ve yağmayı bu mimarinin kendilerine verdiği imkanları kullanarak yönetmektedir... Muhtemelen içinde RTE'nin bile giremediği odalar vardır...

AKP, emperyalist silah tüccarlarının ve Ortadoğu'nun yeniden paylaşılmasının siyasal projesidir. Ciddi bir resesyonla boğuşan Emperyalist sistemin geleceği adeta Ortadoğu'da dökeceği kana endekslenmiştir. Alaşağı edilmesi de bu projelerin Ortadoğu halklarının birbirinden kopuk tek tek verdikleri mücadeleyle değil, emperyalizme karşı ortak bir savaşım ve işbirliği ile mümkün görünmektedir.

Ortadoğu halkları üzerlerine çökertilen bu kan, savaş ve yıkım bulutlarını ancak el ele vererek, savaş karşıtı güçleri birleştirerek dağıtabilir...

---

[1] *Aralık 2015'ten 2 Şubat 2016'ya kadar Cizre tekrar kuşatıldı. Youtube'da*

https://www.youtube.com/watch?v=49fJlvjwbl4&oref=https%3A%2F%2Fwww.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3D49fJlvjwbl4&has_verified=1

adlı sayfada Hollanda'nın Türk ordusuna sattığı zırhlı araçların beyaz bayraklarla yürüyen Masum Kürt vatandaşlara nasıl ateş ettiğini göstermektedir.

Düğme - İlik Meselesi

❑ **Nurani ERSOY**

Türkiye ve Dünya gündemi öyle yoğun öyle değişken ki son günlerde gündemin peşinden koşanlar, büyük olasılıkla bu gidişattan bıkacak ve "Ne haliniz varsa görün; artık peşinizden koşmayacak, bundan sonra gündemi biz yaratacağız" diyecektir, umarım.

Gerçekten de emekçiler, işçi sınıfı, ilerici - devrimci güçler, artık hem kendi hem de ülke gündemini kendi yaratmalı ki tek tek eylemler; basın açıklamaları, yürüyüşler, açlık grevleri, fabrikalardaki ekmek kavgaları, şantiye direnişleri; akademisyenlerin, eğitimcilerin, gazetecilerin hak arama mücadelesi, çevrecilerin çığlıkları, Kürtlerin var olma inadı ve amansız mücadelesi; Kobane, Rojava enternasyonalist devrimci mücadelesi... bütün sıkışmışlığa, baskı ve saldırılara rağmen sürerken, bu tek tek -birbirinden ayrıymış gibi- eylemler ve mücadelelerin kazanımla sonuçlanabilmesi için, gündem olabilmesi, gündem yaratabilmesi için, *anti-faşist* cephenin de tohumlarını ekecek *"DEMOKRASİ MECLİSLERİ"*ni yaratmak zorundayız.

Toplumun geneline sirayet etmiş korku, yılgınlık, umutsuzluk, atalet duygularını da yok etmenin yolu, bu meclislerden (demokrasi, halk ya da emek) geçmektedir. Çünkü bütün bu saydığımız yığınlar, bu fırtınalı dönemde güvenebileceği bir *"liman"* aramaktadır. Önümüzdeki en önemli görev de bu *"güven"*i yaratacak araçları bulmaktır. O limana güvenle ulaşmanın yolu da bu meclislerden geçer. Başka çıkış yolu önerisi olan varsa söylesin ama denenmişleri, yaşamda karşılığı olmayanları tekrarlamasın lütfen. Çünkü daha önce de söyledik: Sözün bittiği yerdeyiz.

Bugüne kadar denenenler, bütün kararlılığa, inanmışlığa rağmen, o *"güvenli liman"*ı yaratamadı. *Düğme-ilik* meselesi de işte burada önem kazanıyor. Demek ki bugüne kadar ilk düğmeyi doğru ilikleyememişiz. İlk düğmeyi doğru ilikleyemeyince –iyi niyete, kararlılığa rağmen- maalesef diğer düğmeler de doğru iliklenemeyecektir. O zaman ne yapılmalı? Önce şu soruların yanıtlanması gerekir: HDK nerede - neyi yanlış yaptı, "HAYIR" Meclisleri niçin dönüşmeli, "HAZİRAN" Meclisleri neden işlevsizleşti… Bu soruları herkes samimi biçimde kendine sormalı, sorabilmeli. Burada bahsi geçen üç bileşen de artık ne derse desin, ne yaparsa yapsın, önce savunma modundan çıkıp halka, *"Biz ne istiyoruz, neyi hedefliyoruz, hedefe nasıl ulaşırız..?"* sorularının yanıtlarını vermeli.

HDK, 10-11 Haziran Çalıştayı'nda aldığı kararlar doğrultusunda, artık gündemin peşinden koşmak yerine, yukarılarda(!) birleşmek yerine, fabrikalarda, işyerlerinde, işçi semtlerinde, mahallelerde "meclis"leri en kısa zamanda oluşturarak, delege sistemiyle –siyasi yapıların delegelerinden bahsetmiyoruz- "KONGRE" yi ete kemiğe büründürmeli ki canlı, anlamlı ve güvenilir olabilsin. HDK, "Hayır" meclisleri ile birlikte yeni mücadele kanalları açmanın yollarını aramalı ki *"güvenli limanlar"* yaratabilsin.

"HAYIR MECLİSLERİ", artık dönüşüm sağlayarak itiraz konumundan sıyrılıp hedefler belirleyen; halkların, emekçilerin, ortak taleplerini –yine ve daha geniş ortaklaşarak- dillendiren; *"nasıl bir yaşam, nasıl bir eğitim, nasıl bir çevre, nasıl bir demokrasi…"* taleplerini yanıtlayan, halkın taleplerini ortaklaştırabilen, gündem yaratabilecek "Demokrasi Meclisleri" ne dönüşebilsin.

Gazetemizin bir önceki sayısında da belirttiğimiz üzere, bütün siyasi yapılar, özellikle "HAZİRAN MECLİSLERİ", *"benim dükkanım"* anlayışını terk edip emekçilerle, işçi sınıfıyla, Kürt halkıyla bir araya gelebilmenin, birlikte ortak düşmana karşı dik durabilmenin önemini kavrayarak "ben merkezci" küçük burjuva alışkanlıklarını terk etmeli ki yalnızlaşmasın, sönümlenmesin.

Sayın Oğuzhan Müftüoğlu, 3 Haziran'da ODTÜ'deki bir toplantıda, "Haziran Hareketi içinde gerçekleştirdiğimiz ve 'hayır' mücadelesinde büyük değer kazanan birlikteliğimizi aşan daha büyük birlikteliğe ihtiyacımız var" demiş, "Halka daha fazla umut verecek birlikteliklere ihtiyaç var" demiş. Bu dileklere katılmamak mümkün değil. Biz de uzun zamandır söylüyor, yazıyoruz: Halka daha fazla umut, daha fazla güven verecek birlikteliklere ihtiyaç var. Ancak Müftüoğlu'nun o konuşmasının hiçbir satırında Kürt halkı yok, Kürtlerin var olma direnişi ve bu direnişin 16 Nisan referandumuna kattığı dinamizm yok. Bunlardan vazgeçtik, "halklar" sözcüğüne, "işçi sınıfı" kavramına bile yer yok. O zaman sorarım size: Türkiye'nin bir kısmını, öncü gücün kendisini yok sayarak kiminle ve nasıl birliktelik kuracaksınız, birlikteliği nasıl genişleteceksiniz. Yine ilk düğmeyi yanlış ilikliyorsunuz.

Unutmamalıyız ki söylenenlerle yapılanlar örtüşmüyorsa, ilk düğme hep yanlış ilikleniyorsa, yeni koşullara göre yeni örgütlenme -mücadele yöntemleri yaratılamıyorsa– bütün nesnel koşullar lehimize olsa bile- ki öyle, söylediklerimiz boşa düşecek, *"Atı alan Üsküdar'a geçecek, hatta Üsküdar'ı da geçecek."*

Tutsak Mektupları... Tutsak Mektupları... Tutsak

Değerli Okurlarımız;

Sizler neden bu kadar dengesiz bir "tutsak mektupları" sayfası düzenlediğimiz konusunda bizi eleştiriyor olabilirsiniz. Konuya açıklık getirmek için nedenlerini belirtmek istiyoruz. 16 Temmuz 2016'dan beri birçok Cezaevi'nden gazeteler ***"Kurum kabul etmiyor"*** *ibaresiyle geri geliyor. Biz belki bir dahaki sayı yasakları aşar düşüncesiyle tekrar gönderiyoruz. Bazı cezaevlerine giriyor, bazılarından da inatla geri gönderiliyor. Gazetemizin girmediği cezaevlerinden dışarı da düzenli haber ve mektup akışı maalesef olamıyor. Bu durum sayfamıza "dengesiz" bir sayfa düzenlemesi tarzında yansıyor. Bilgilendirmek istedik. Dostça Selamlarımızla...*

Politika

Merhaba Politika Gazetesi'nin Değerli Çalışanları,

Öncelikle en derin sevgi-saygıyla siz değerli çalışanlara selamlarımı gönderiyorum. Çalışmalarınızda üstün başarılar dilerim.

Özgürlük Hareketi'nin üyeliğinden cezaevinde olmakta olan bir tutsak olarak yüksek duyarlılığınız için teşekkür amaçlı bir kart yazmak istedim. Düzenli olarak gazeteniz gelmektedir. Hiç bir karşılık beklemeden gösterdiğiniz çaba ve emek bizler için büyük bir anlam taşımaktadır.

Değerli arkadaşlar; dediğim gibi bu kartı değerli emeğinize karşın teşekkür amaçlı ele aldım. Bundan dolayı kısa tuttum. Tekrardan siz değerli emeği geçen tüm arkadaşlara, buradan devrimci duygularımızla selamlarımızı göderiyoruz. Çalışmalarınızda üstün başarılar.

D. Selam-saygılar...

Erkan TANRIKULU
Bayburt M Tipi Cezaevi

Değerli dostlar,

Sömürüsüz, savaşsız bir dünya özlemiyle, bugüne kadar süren savaşlarda, hep ezilenler, sömürülenler, eşit, özgür, adaletli bir dünya istediler; elbette ezen, sömüren barbarlar, insani olan bu istemleri veremezdi: Dünyanın her yerinde zulme karşı savaşan, direnen, ezilen-sömürülen halklar, savaşımları bazı belirli zamanda da olsa haklarını direne direne aldılar, alacaklar daha da, dünya emeğin oluncaya kadar!

İşte bugün, dün uğruna vurulduğumuz , öldürüldüğümüz 1 Mayıs'larımızı dün yasak edenler, kurşun sıkanlar, bugün resmi tatil yapmışlar, tarih daha nelere tanık olacaktır?

Bu amaçla; 1 MAYIS EMEK VE DAYANIŞMA GÜNÜ'nüzü kutluyor, dostlara selamlarımı, saygılarımı yolluyorum. Şan olsun işçi sınıfına!.. Zulme boyun eğmeyenlere!..

DEVRİMCİ SELAMLAR...

RECEP ÇİTİKBEL
2. Nolu F Tipi Hapishanesi
C-102 Kandıra / KOCAELİ

Ayşe Bilge Dicleli

Bir Dostun Ardından...

❑ **Kemal ATAKAN**

Bu yazı bazı okuyucularımızdan tepki alabilir, ancak biz düşündüklerimizi ve hissettiklerimizi yazamayacaksak bu mücadeleyi neden veriyoruz? **Ayşe Bilge** için "eski" dost tanımlamasını kullanmadım. Çünkü dostluğumuz hiç bir zaman bozulmadı. "Eski" yoldaş diyebilirdim, fakat ona da gerek yok.

Ayşe Bilge, 68 devrimci gençlik hareketi içinde THKP-C saflarında yer almış, çok ağır ve anlatılamayacak işkencelerden geçmiş, 12 Mart zindanlarında yatmıştı. Ardından kısa bir ara duraktan sonra Türkiye Komünist Partisi saflarına katılmıştır. Alman Lisesi ve Boğaziçi Üniversitesi mezunu, Almanca ve İngilizceyi ana dili gibi kullanabilen bir insandı Ayşe Bilge. İKD saflarında ve Barış Derneği yönetiminde özellikle basın-yayın ve uluslararası ilişkiler alanında faaliyet yürütmüş, aynı zamanda legal parti basınında, Politika Gazetesi'nde görevler üstlenmiş ciddi katkılarda bulunmuştur. 12 Eylül faşist diktatörlüğü döneminde politik göçmenlik koşullarında Parti'nin merkezi aparatlarında ideolojik alan ve basın yayın çalışmalarında değerli çalışmalar yürütmüştür. Duvarın üstümüze yıkılması yaklaştığında ülkeye dönüş yaptı Ayşe Bilge.

89 yılında işler iyice sarpa sardığı bir dönemde yaptığımız bir sohbette Sovyetler Birliği ve Sosyalist Sistemin varlığını sürdüremeyeceği kuşkusu yoktu, ancak içine girilen o ideolojik olarak bulanık ve keşmekeş süreçten nasıl çıkılacağı konusunda farklı düşüncelerimiz vardı. Ayşe Bilge o dönemde su katılmamış bir "yenilenmeci" idi. Glasnost ve Perestroyka politikalarının bir çözüm olduğuna samimi olarak inanıyor, sosyalizmin başarısı için zorunluluğunu savunuyor ve ona göre düşünüp yazıyordu.

1992 yılında tekrar İstanbul'da görüştük. "Hayal kırıklığına uğradım" dediğini ve bunu içtenlikle dile getirdiğini bugünmüş gibi hatırlıyorum. Arada sırada karşılaştığımız oldu. Ancak artık aynı çizgide değildik.

En son 2009 yılında ortak bir dostumuzun 60. yaş gününde kısa olmayan bir sohbetimiz oldu. Daha önce Leninizme olan inancını yitirdiğini biliyordum, o gün Marksizmin de dünyanın ve toplumların sorunlarına yanıt üretemediğini kendi düşüncesi olarak dile getirdi. Üzüldüm, içim bir kez daha burkuldu ama kızamadım. Ayşe Bilge saygı duyduğum ve sevdiğim bir insandı. Ağır hasta olduğunu öğrendiğimde aradım, geçmiş olsun dileklerimi ilettim. Ama yüz yüze görüşmek yerine ortak dostlarımız üzerinden haberleştik.

Bu yazıyı neden yazma gereği hissettim. Evet hissettim, yazmasam bir eksiklik hissedecektim. Maalesef bu tarih bizim tarihimiz. Gerçekleri ne kadar acı çeksek de yok sayamayız. Ayrı yollara düşmüş olsak da mayamız ortak. Bu olguyu hiç bir değişiklik yok edemiyor. Sonuçta 2014 Cumhurbaşkanlığı ve 2015 genel seçimlerinde aynı adayları destekledik. Eğer mücadelemizde daha başarılı olabilseydik O'nun da farklı düşüneceğine, yani sosyalizm için mücadele edeceğine olan inancım tam oldu her zaman. Bazen çok bedel ödeyen ve hesapsız kitapsız bir şekilde her şeyini bütün varlığını bu mücadeleye verenler de "başarı ve sonuç alma duygusunu" tatmak istiyor. Bu da olmayınca farklı hesaplaşmalara yöneliyor. Son tahlilde bu da çok insani değil mi?

Oya Baydar T24'de yazmış. Birçok nitelemesine katılmam mümkün değil. Ama bu yazı tam da o partiye çok emeği geçmiş bazı insanlarımızın bugünkü duygularını yansıtıyor. Oya Baydar kalemini epeydir hoyratça kullanıyor ama Ayşe Bilge bunu hiç bir zaman yapmadı. O kendi yaşamına, mücadelesine, partisine, yoldaşlarına, dostlarına, sonunda ayrı düşse de her zaman çok hassas yaklaştı.

Bir yerden sonra O'nların yapamadığını biz gerçekleştirmekte kararlıyız. Ne kadar başarılı oluruz, başarıyı kendimiz görebilecek miyiz, bu ayrı bir soru. Ancak en azından Ayşe Bilge dostumuz ile "Demokratik bir Türkiye" gerçekleşmesine yönelik olan düşüncelerimiz sonuna dek asgari müştereğimiz olarak kaldı. O konuda mevziiler kazanabilir, başarılar elde edebilirsek ne mutlu bize. Mücadelesi, anısı ve kişiliğine saygıyla...

Eşi **Zülfü**, kızı **Zeynep**, torunu **Hazal** ile tüm akraba ve dostlarına baş sağlığı diliyor, acılarını paylaşıyoruz.

Politika Gazetesi'ni bulabileceğiniz adresler

Politika Gazetesi 57 ilde temsicilerimiz vasıtasıyla dağıtılmakta ve satılmaktadır. Şimdi ikinci aşama olarak il ve ilçelerde Kitabevi ve Gazete Bayileri vasıtasıyla da dağıtımı genişletmek amacındayız. Siz de il ve ilçelerinizde uygun gördüğünüz Kitabevi ve Gazete Bayileri ile ilişki kurarak onların isim, adres ve telefon numaralarını Gazete Merkezimize iletebilirsiniz.

İSTANBUL

Anadolu Yakası:

Kadıköy: *Mephisto Kitabevi:* Muvakkithane Cad. No:5
Kadıköy: *Üç Deniz Kitabevi:* Pavlonya Sok. No:10 Kadıköy

Avrupa Yakası:

Beyoğlu: *Mephisto Kitabevi:* Kuloğlu Mh. İstiklal Cad. No:125
Beyoğlu: *Semerkant Kitabevi:* .Süslü Saksı Sk. No:5 Tarlabaşı
Osmanbey: *Beyaz Adam Kitabevi:* Halaskargazi Cd. 17/A
Mecidiyeköy: *Karaduman Gazete Bayii:*
Eyüp: *Özgür Büfe:* Karadolap Mah. Veysel Karani Cd. No: 16/A

ANKARA
Kızılay: *Doruk Kitabevi:* M.paşa Cd. 28/A
Kızılay: *Tayfa KitapKafe:* Meşrutiyet Mah. Selanik Cad. 82/32
Kızılay: *Turhan Kitabevi:* Yüksel Cd. No: 8

İZMİR
Alsancak: *Yakın Kitabevi:* Kıbrıs Şehitleri Cad. No:104/A
Buca: *Emek Kitabevi:* Vali Rahmi Bey, Uğur Mumcu Cd. No:2,

ANTALYA
Merkez: *Kitapkurdu Sahaf:* Elmalı Mh. 25. Sk. No:5/A M.paşa

TRABZON
Merkez: *RA Kitabevi:* Uzun Sk. Saray Çarşısı No:60 Trabzon

RİZE
Fındıklı: *Arkadaş Kitap-Kırtasiye:* Cumhuriyet Cd. No: 50/B

MARDİN
Kızıltepe: *Aldemir Basım Dağıtım:* Orduevi Karşısı No:6 D:6

DİYARBAKIR
Yenişehir: *Vilaf Kitabevi:* Koop. Mh. Akkoyunlu 4 Sk. Mekan Apt No:11/B
Yenişehir: *Özde Büfe:* Ofis Ekinciler Cad. Devran Apt Altı

EDİRNE
Merkez: *Bellek Kitabevi:* Sabuni Mh. M. Günel İş Mrk.D:Z-08, Balıkpazarı

ESKİŞEHİR
Odunpazarı: *İnsancıl Kitabevi:* İstiklal Mh. Yeşiltepe Sk. 24/A,

BALIKESİR
Erdek: *Ekin Kitabevi:* Yalı Mah. Neyyire Sıtkı Cad. No:15,

AYDIN
Didim: *Emek Büfe:* Mavi Şehir Belediye Halk Pazarı, Didim

MALATYA
Merkez: *Fidan Kitabevi:* Kiğılı Cami, No:1

SAMSUN
İlkadım: *Penguen Kitabevi:* Çiftlik Mh. Ümraniye Sk. No:27/A

ŞIRNAK
Merkez: *Kelepir Kitabevi:* Sökmenler Plaza, Zemin Kat, No:4

KARAMAN
Merkez: *Danış Kitabevi:* Külhan Mah. 2.İstasyon Cad No:5

KIRŞEHİR
Merkez: *Gül Kitabevi:* Ahi Evren Mh. 735. Sk. No: 10

MANİSA
Akhisar: *Kültür Kitabevi:* Tahir Ün Cad. No:150 / A

Politika
SAVAŞSIZ VE SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN
İki haftalık süreli yayın

İmtiyaz Sahibi : MUSTAFA SUPHİ VAKFI Adına S. Kemal Atakan
Sorumlu Yazışleri Müdürü : Armağan Barışgül

Yönetim Yeri : İbrahim Ağa Cami Sk. No:11/1 Kadıköy-İst.
Telefon : 0216 428 10 21 Telefax : 0216 428 10 22
E-posta : bilgi@politikagazetesi.org
Web adresi : www.politikagazetesi.org
Avrupa Tems. : Kemal Çelik Tel: +49 172 53 17 333
Basıldığı yer : Ezgi Matbaa, Sanayi Cad. Altay Sk. No: 14 Çobançeşme/Bahçelivler- İstanbul Telefon: 0212 452 23 02

Yurtiçi Abone Bedeli : Yıllık 36,- TL
Yurtdışı Abone Bedeli : Yıllık 36,- EUR / - USD
Hesap sahibi : Mustafa Suphi Vakfı
Banka : Türkiye İş Bankası, Tepe Nautulius AVM Şubesi - İstanbul / Kadıköy
SWİFT : ISBKTRIS
TRL IBAN : TR35 0006 4000 0011 2090 2226 00
EUR IBAN : TR56 0006 4000 0021 2090 1268 66
USD IBAN : TR46 0006 4000 0021 2090 1268 52

Önemli not: İşsiz, emekli, engelli, öğrencilere yurtiçi ve yurtdışı fiyatlarından % 50 indirim, devrimci siyasi tutsaklara ücretsiz abonelik

Kurucu Sahibi ve İlk Sorumlu Müdürü: K. Tayfun Benol
(10.10.2015'de Ankara Katliamı'nda Kaybettik)

Azarbaycan'lı Yazar, Prof. Cengiz Hüseyinov

❑ **Ali Özenç ÇAĞLAR**

*"**Muhammet Mehmet Memiş**" romanının Sovyetler Birliği'nde, Fransa'da, Amerika'da ve zamanın Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nde yayımlanmasıyla, dünya edebiyatı çevrelerinde sesini duyuran Azeri yazar **Cengiz Hüseyinov** ile 1989 yılı içerisinde Federal Almanya'yı ziyareti sırasında bu söyleyişi gerçekleştirdik. Yazarın bir de Almanca dilinde yayımlanmış kitabı bulunmaktadır: **"FATALİ oder Die betrogenen Sterne"**. Yazar **C. Hüseyinov**'un yazdığı oyunlar da halkın büyük ilgisini çekmiş ve aylarca kapalı gişe oynamıştır.*

A.Ö.Ç: Değerli Cengiz Hüseyinov, bize biraz kendinizden bahseder misiniz?

C.H.: Ben, bir Azeri ailesinin çocuğu olarak Bakü'de dünyaya geldim. (1929). Babam iyi Rusça bilirdi. Çünkü Rus eğitimi görmüştü; annemse sadece azerice konuşurdu. Petrolle geçinen Azeri halkı çok milletliydi. Örneğin bizim bulunduğumuz genişçe evde, (konak) Almanlar, Ruslar, Tatarlar, aşağı katlarda da iki Yahudi ailesi, karşımızda ise Ermeniler kalırdı. Ben çocukluğumda evde Azerice, dışarıda ise Rusça duyardım. Yani bu iki dil de benim ana dilim sayılır; ilk duyduğum, konuştuğum dillerdir çünkü. Benim için ikisini birbirinden ayırmak çok zordur. Ben inanıyorum ki okullarda sonradan öğrenilmiş yabancı dilde şiirler yazılabilsin. Bu benim fikrim tabi, çok zordur. Dildeki nüanslar, incelikler sonradan öğrenilemiyor maalesef. Yani bu manada yazdığın edebiyat ürünleri anadilde olmalıdır.

Şimdi örneğin bana İngilizce yaz deseler –benim için- imkansızdır bu. Ama şimdi buralarda duyuyorum, 20-25 yaşlarında Almanya'ya gelen yabancılar Almanca olarak şiirler, öyküler, romanlar yazıyorlar. Doğrusu bunu anlamakta zorluk çekiyorum. Belki de bunlar çok yeteneklidirler. Çünkü yukarıda altını çizmeye çalıştığım dildeki o incelikler ancak çocuk yaşlarda öğrenilebilir. Bunlar yine o yaşlarda bilince yerleşen şeylerdir, dile yönelik bilgi kırıntıları; insan büyüdüğünde yazarken yeri gelince bunları kullanır. Yazarlık hadiseyi söylemek, aktarmak demek değildir çünkü. Orada verilen yeni bir tat olmalıdır; yazara ait bir tat. İnsan psikolojisine ait, insan hayatına, sosyal hayata ait. Bir aktarış, üslup olmalıdır.

Benim gençlik dönemlerimde Rus diline büyük merak vardı. Rus dilini bilmeden iş görmek mümkün değildi. Ve beni babam Rus okuluna verdi. Babamda bu merak o kadar fazlaydı ki, Abimi Azeri okulunun üçüncü sınıfından alarak Rus okulunun birinci sınıfına kaydettirmişti. Sonra İkinci Dünya Savaşı başladı. Babam o yıllarda kırk yaşlarındayken öldü. (1939). Savaş nedeniyledir ki, ben tam on bir okul değiştirmek zorunda kaldım. Çünkü okul açılıyordu, oraya savaştan yaralılar getirilip dolduruluyordu. Biz haydi yine bir başka okula naklediliyorduk.

Ortaokul bittikten sonra, Moskova'ya gitmek istiyordum. Orasını öyle güzel anlatıyorlardı ki, "cennet şehir" diyorlardı. Ben 1946'da okulu bitirende, 1947'de annem öldü. O da kırk yaşındaydı... Yalnız kalmıştım ve kendi kendime karar verdim. Mirastan hakkıma düşenleri aldıktan sonra, Moskova'ya okumaya gittim. Sovyet Yazarla Birliği'nin Enstitüsü'ne. O zamanlar da yazar olmak istiyordum. Bir gün arkadaşım elinde bir şiirle geldi: "Bak bunu benim arkadaşım yazdı!" dedi. Baktım, beğenmedim, kötüydü. Düşündüm. Kendim yazsam daha güzel yazarım, diyordum.

Enstitü, bir yıllıktı. Oraya kabul edilmem için eser vermem gerekiyordu; onlar görüp beğendiğinde girebiliyordunuz çünkü. Benim olmadı ve tekrar Bakü'ye döndüm, üniversiteye kaydoldum. Orada iki yıl okudum. Ama can atıyordum tekrar Moskova'ya gitmeye. Daha sonra isteğim gerçekleşti ve tekrar döndüm, yeniden Moskova Devlet Üniversite'sine girdim. O zamanlar hiçbir şey yazmamıştım. Üniversitede Rus Edebiyatı üzerine çalıştım. Burada öğrendiklerim sonraları çok işime yaradı. Nasıl olsa Azeri edebiyatını az çok biliyordum. Rus edebiyatı ise büyük edebiyattı. Daha sonra bana: "Sen Azeri'sin, ve Rus edebiyatı gördün, niye diğer ulusların edebiyatıyla da ilgilenmiyorsun?" dediler. Ve ondan sonra başka ulusların edebiyatıyla da meşgul olmaya başladım.

Doktora tezimi vermek için üç yıllığına Şarkiyat Enstitüsü'ne devam ettim. Doktora tezimden sonra, Yazarlar Birliği'ne üye oldum. (1959). Ve orada çalışmaya başladım. Bir gün Azerbaycan'ın çok büyük bir yazarının romanını okudum, çok kötüydü. Dedim ki, "bir büyük yazar böyle yazmamalı!" Ve bir eleştiri yazısı hazırladım, gönderdim Azerbaycan'a, derhal yayımlandı.

Bir süre de hayatımı daha iyi kazanabilmek için, mahkemelerde tercümanlık, çevirmenlik yaptım... Edebi eserlerin çevirileri sırasında sinir hastası oldum. Yayıncılara, "bunlar çok kötü eserler, niye yayımlıyorsunuz?" dedim. Onlar da bana: "Öyleyse al kalemi kendin yaz, yaz da gör nasıl oluyormuş." dediler. Ben de "yaparım!" dedim ve çevirmenliği bırakıp yazmaya başladım. Yani böylece kötü yazarlar beni yazar yaptı.

İlk yazdıklarım Azerice idi; yayımlanmasında hiç zorlanmadım., hemen bastılar. Şimdi görüyorum ki, bu yazılar orta seviyeli yazılarmış. Yani ben gördüğümü yazıyordum, öyle pek ustalık yoktu.

Rusça yayımlanan iki kitabımı iki arkadaş çevirdiler, biri Reşat Nuri Güntekin'in "Çalıkuşu"nu çeviren, Türkçe'yi çok iyi biliyordu. O ara "Adalar" isimli öyküm çıkmıştı; bayağı beğenildi. Daha sonra sosyal yaşamda gördüğüm pislikleri, hainlikleri, insana korkunç ızdırap veren ilişkileri eleştiren bir eser yazdım ve bunu Azerbaycan'a götürdüm. "Muhammet Mehmet Memiş" romanı. "basamayız" dediler. Yayıncılar, yetkililer, rahatlarının kaçmasından korkuyorlardı.

"Muhammet Mehmet Memiş"i bu kez Rusçaya çevirdim. Basıldı ve çok tuttu. Tarihsel romanım olan "FATALİ"yi de Rus dilinde yazdım. Çünkü Azerice yazsaydım basılmayacaktı. Ancak daha sonra, Azeriler: "Biz de bunu basmak istiyoruz." dediler. Çevirdim, orada da yayımlandı. Fakat çevirisi hayli zor oldu. Şöyle ki: Ben bunu Rus dilinde yazarken, Rus geleneklerini, Rus kültürünü, hatta kahramanlarının diyaloglarının gelişimine varıncaya kadar Rus edebiyatının etkisiyle, anlayışıyla yazdım. Bunu doğrudan Azerbaycan diline çevirsem, "İçinde Azeri motifler bulunan bir Rus romanı" diyeceklerdi. Ama ben Azericeye çevirirken, bu kaygılardan çıkarak, onun Azeri dilinde ikinci bir orijinalini yazdım. Başka bir eser değildi, özü aynıydı çünkü.

A.Ö.: Buralarda şöyle bir kanı var, "Sosyalist ülkelerde, hele Sovyetler Birliği'nde yazar olmak hiç de zor değil. Çünkü devlet her zaman onlara moral ve maddi destek veriyor." Durum hakikaten böyle mi, yoksa bir abartı mı?

C.H.: Sizi anlıyorum. Yazarlar Birliği'nin üyesi olduğunuzda hiçbir maddi ve moral destek yok. Ne yazıyorsan, onun karşılığını alacaksın. Eserlerinin basılıp basılmaması, Yazarlar Birliği'nin üyesi olmanıza bağlı değildir; yani bir ayrıcalığı yoktur. Ancak şöyle şeyler vardı. Örneğin Yazarlar Birliği'nin üyesi, eğer geçimini temin edebiliyorsa, çalışmak zorunda değildir ve buradan da emekli olabilir. Rahatsızlandığında, hastalığı süresince kendine geçici olarak aylık bağlanabilir. En olumlu yanı ise, yazarların Sovyetler'de büyük saygı görmesidir. Tabi buraya üye olmak için de baş koşul, iki yayımlanmış kitabının olmasıdır.

A.Ö.: Gorbaçov ile başlatılan "Perestroyka" ve "Glasnost" Sovyet edebiyatına yansıyor mu ve bunun örnekleri var mı?

C.H.: Henüz yok. Neden, çünkü biz çok yanılmışız. Bize, "açık yazın!" demişler, sonra da sorgulamışlar. "Kruşçov" da böyle demişti. Gördük ki sonuç kötü; şimdi bu nedenle "Sütten ağzı yanan, yoğurdu üfleyerek içiyor. " Eskiden parti konu verirdi, bazı yazarlar da, hemen oturup bunu yazarlardı. Şimdi bu ısmarlama yazı yazanlar korku içinde köşelerine çekildiler. Yine "perestroyka konusunda yazmak lazım." diyenler var, ama geçmişi bilenler: "Hele bir yaşayalım, belki ileride yazarız." diyorlar.

Yukarıda söylediklerime bir başka örnek vermek istiyorum. Şimdilerde yirmi yıl, otuz yıl, hatta elli yıl önce yazılmış da yayımlanmamış ve ya yasaklanmış eserler çıkmaya başladı eski kilitli kasalardan. Bunlar çok müthiş, çok değerli; yaşamın acımasız denetiminden geçmiş eserlerdir. Bugün bunlarla yarışmak bile zordur. Bunlar: Ülkemizde yıllarca yasaklı kalan bir "Dr. Jivago", bir "Blatonov", "Kinyak", "Arbat Çocukları" ki konu bakımından hayli çarpıcıdır.

Gelelim baştakilere, yani o ısmarlama yazılarıyla çok para kazananlara. Ne yazık ki onlar bugün, halkın gözünde 'Yazar' bile değiller. İşte geçen dönemin bilinmeyenleri...

1989-Düsseldorf / Almanya